

STABVLVM AVGIÆ
Expurgatum.

Sen

ORATIO INVECTIVA

In

JACOBUM SCHUELERUM,
Sacrificulum Friburgi Helvetiorum.

Quâ,

Ob monstrosos solœcismos & barbarismos in-
numeros, quibus se, in libro quem stolidè
HERCVLEM CATHOLICVM inscripsit, omni-
bus ridendum propinavit, ferulâ schola-
sticâ castigatur:

*Composita & in illustri Gymnasio HBernensi publicè
recitata,*

A

JOH. HENRICO MUSCULO
HBernate, SS. Theol. Stud.

B E R N Æ,

Excudebat ILLUSTRISSIMÆ REIPUBLICÆ
BERNENSIS TYPOGRAPHUS,
Georgius Sonnleitnerus.

M. DC. LII.

*In mi Berna in dinsten d. 19 Apr. An. 1653.
Ant. à Dortf. Vofal. G.*

Coloss. 2. v. 8.

Videte ne quis sit qui vos deprædetur per philosophiam & inanem seductionem, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, & non secundum Christum.

Vers. 16. 17. 18. 19.

Ne quis igitur vos damnet ob cibum, vel ob potum, aut respectu festi, aut Novi lunij, aut Sabbathorum: Quæ sunt umbra rerum futurarum, at corpus est Christi: Nemo adversum vos rectoris partes sibi ultrò sumat, in submissione animi, & religioso cultu Angelorum: pedem inferens in ea quæ non vidit, & temerè inflatus carnis suæ intelligentia. Nequè retinens caput, ex quo totum Corpus per cõmissuras & connexus suppeditatum & compactum augetur Dei augmento.

IN IACOBVM SCHVELERV M,
Sacrificulum Friburgensem,

ORATIO.

ANNUUS jam agitur decimus tertius
(*Viri admodum Reverendi, Doctissimi,
Speclatissimi; Pastores Vigilantissimi, Pro-
fessores Acutissimi, praeceptores plurimum
Colendi, Amandi: Hospites, quotquot ad-
estis, Nobilissimi, Literatissimi; Studiosi
Adolescentes Charissimi, Fratres integer-
rimi*) Annus, inquam, jam agitur decimus tertius, ex quo
Johannes quidam Wilhelmus Gothardus, apud Soloduren-
ses Sacrificulus, ac *Ecclesiae Urbi & Victoris ibidem Canonicus,
Custos & Pœnitentiarius* Librum Germanicum, cui titu-
lum fecerat *Conspicillum verae Religionis*, in lucem emisit,
quem Jacobus Schueler Friburgensis & Iodocus Knab Lucer-
nensis, publicâ nominum subscriptione approbârunt, ut
illi venum exposito statim in ipso vestibulo primoq; limi-
ne, hâc approbatione veluti suspensâ hederâ encomium,
& populi undiq; concurrentis applausum conciliarent.
Hanc subscriptionem cum primo Libri aspectu in altera
primi folij facie legissem, risum continere non potui, &
quam primû incidit mihi Junonis ille in Venerem & Cu-
pidinem apud Virgilium sarcasmus, quo illos ridet ceu
duos Divos qui Didonem imbecillem foeminam non
nisi arte & dolo vincere, ipsiq; occultum amoris ignem
inspirare potuerint, dum ita exclamat:

A 2

Egregiam

*Egregiam verò laudem & spolia ampla refertis
Tug, Puerq; tuus: Magnum & memorabile Nomen;
Una dolo divum, si fœmina victa duorum est.*

Egregiam, inquam, tu Schuelere, Puerq; tuus laudem reportaris, quod Gothardi vestri Librum futilibus nugis atq; ineptijs, mendacijs & calumnijs impudentissimis lartum & fartum & qui vel casâ nuce ematur, indignum, vestrâ, illiterati puta *Scholastici* & malè informati pueri approbatione, lectoribus cômendare non dubitâstis, & vos veluti duos Divos ex Apollinis tripode mugiêtes, vestris oraculis veram & Catholicâ Christi Ecclesiam, omnesq; verè fideles commendatione illâ ita circumvenire posse sperastis, ut mercem fallacem & fucosam pro vera, pro auro scorias, stercora pro margaritis & paleas pro tritico emerent: hoc enim volunt magnifici vestri, quibus gloriamini, tituli. *Sed sitis Protonotarij Apostolici, sitis SS. Theologie Doctores: sit Schuelerus Ecclesia S. Nicolai Collegiata Eriburgi Helvetiorum Decanus, sit Episcopatus Lausanensis Vicarius Generalis & Officialis; sit Yodocus Knab Præpositus Lucernensis, sit Illustrissimi & Reverendissimi Episcopi Constantiensis Commissarius*, neutrius tamen testimonium in propria causa recipimus, verùm reijcimus tanquã ridiculum & puerile.

Sed tu Schuelere (te enim solum nunc alloquor & cum solo te deinceps mihi res erit) cùm Librum illum calumniosissimum, non obstante egregiâ illâ approbatione, solidè à Viris Clarissimis in latina & vernacula lingua refutatum cerneres, etiam famam tuam in discrimen adductam putasti, existimationi igitur tuæ & honori ut consuleres, ipse quoquè calamum in manus sum sisti & stylo contra acies Domini, sed inœliciter ceu tyro, ac

novitius

novitius, pugnare incepisti. Hinc Librū illum conscripisti, quem haud ita pridem edidisti in lucem, & in agrum Bernensem ad inficiendos Reformatorum animos, & Papismi virus: heu! plus satis huc usquē serpens, latius & impudentius propagandum disseminasti; Hinc stolidā illa inscriptio & insolens ille titulus, ac si arduum & arceopagitarum theatro dignum edidisses opus: *Hercules Catholicus Hydra Ursina decem capitum Domitor & viperarum indeprognatarum ex parte Recastigator*, in quo tamen præter calumnias horribiles, præter blasphemias, quas recensere horreo, detestabiles, præter scommata penē infinita, dicteria innumera & mendacia impia ac diabolica, nihil observatu notatuquē dignum reperire, nihil offendere, nihil videre lector potest (dicam profectò quod verum est, & ipsa lex Veritatis dicere me jubet) quàm monstrosam solœcismorum farragine[m] & sartagine[m], nihil quàm ingentem barbarismorum segetem, nihil quàm intolerandam verborum crassitiem, nihil quàm phrasium novarum, ineptarum ac inusitatarum copiam infinitam: quibus observatis & notatis quivis sanæ mentis homo animadvertet, quàm egregiam laudem hinc deportaris, quàm meritò *Hercule[m] Catholicum*, si superis placet, hunc tuum Librum inscripseris, quàm etiam eleganter conveniat *Schueleri* tibi nomen, id quod ipse hisce tuis verbis exprimis, scribens: *Quid multis? Hercules est Schueler, meritò hunc titulum operi præfixi meo, mysterium enim est longè post tituli inventam inscriptionem antehac prorsus absconditum ab eo cujus est in tam arduo negotio hominum mentes illuminare ac dirigere, arcana quadam revelatione mihi nuper detectum.* Rem acu tetigisti scilicet! Quasi verò à spiritu illo qui mentes hominū illuminat, inspirentur

Proloq.
Pag. 4. a. b.

superbi & arrogantes illi tituli, & non potius à spiritu illo, qui è lucis domicilio in locum tenebrarum propter superbiam ejectus est: *Herculis* ergò titulum cum inspirarit tibi, qui Herculem in suo regno captivum detinet, & tu eo usq; adeò delecteris, illum tibi concedens in hæc verba erumpo & porrò tecum sic cano:

Egregiam certè laudem & spolia ampla refers tu
 Hercules atq; tuus: magnum & memorabile nomen.
Martem oculis spirans, medios irrumpis in hostes,
Incursumq; ruis cuneos; pedibusq; cadentes
Proteris; elisis illos das faucibus orco;
Pugnis hos tundis; protrudis calcibus illos;
Obruis hos clypeis, gravibusq; elidis in armis;
Extorquesq; manu, frangisq; teralia tela.

Proloq.
 Pag. 5. a.

Quinam verò sunt illi clypei? quæ arma? *simplex & rudis calamus, quo cum adversarijs luctaris.* Credo. sed addere debuisses, non calumniarum modò & mendaciorum, sed etiam solœcismorum & barbarismorum exercitum planè innumerabilem, quem in aciem produxisti. Verum enim verò cum non *Hercules* sed *Schueler*, *Herculis* nomen & habitum mentiens nos ad duellum provocaverit, cum eo non clava vel cœstu sed armis duntaxat scholasticis congregiar, illumquè quùm sit meæ commissus disciplinæ & institutioni, eodem, quò requirunt scholasticæ leges, more & modo excipiam, non secus ac asinum auribus apprehensum in scholam deducam, monstrosa ipsius *σφάλματα*, solœcismos turpissimos pariter & barbarismos, quos commisit innumeros, censura, quâ fieri poterit diligenti examiniquè accurato subijciam, eodemquè, si non verberibus, quibus profectò dignus esset, tamen verbis, si non virgis tamen dictis, si non baculo

culo tamen calamo corrigam & censoriâ perstringam oratione, atq; ideò quidem perstringam, ut in seipsum istic *Hercules* descendat, ut sapere aliquandò discat, ut idem se Scholasticum omninò, ac in Grammaticis præceptis, nedum in *Controversiasticis palæstris* (ut liberè sed barbarè fatetur) *tyronem & novitiū* esse agnoscat, ut prima prius in Rudimentis fundamenta firmiter ponat, quàm controversias Religionis tractare præsumat, ut inermis se prius armet, quàm *contra Sarrapas & professores* certè non *Cacodoxos*, sed *Orthodoxos*, non *Cacangelicos* sed *Evangelicos* insurgat & arma sumat, ut ne velut hœdus in tectis antè ludat, quàm capra pepererit, nec avis instar nidum relinquat, volatumquè petat, si adhuc sit implumis.

Proloq.
Pag. 4. b.

Vos proindè, Præstantissimi Audit: quos ad institutum hocce nostrum cum *Schuelero* certamen & examen, ceu honorarios arbitros invitavi, quosq; ego de infusa *σφαλιγγίων* farragine, de fœda solœcismorum colluvie, de intoleranda sermonis ruditate & cruditate, dequè monstrosa verborum barbarie dicturus, auditores benevolos me habere spero; ignoscite quæso mihi, si turpi hac ac fœda dicendi materiâ aures vestras obtundam magis, quàm demulceam: ignoscite si hâc ipsâ nausæ vobis multum excitem: ignoscite si molestus vobis sim, si minus vos delectem, quàm antehac alij ex hoc illustri loco de sacris materijs dicentes vos delectarunt & recrearunt, *Schuelero* hoc imputate totum, qui hoc mihi dedit negotium, ut causam Prisciani contra tot tantaq; solœcismorum & barbarismorum monstra debellanda in me susciperem. Id quod dum facio, dum ego hujus *Scholastici* Præceptor & Corrector esse cupio,
qui

Tractat. de
notis veraz.
Eccl. Pag. 1.

qui ipse quippè è schola nondum egressus, præceptoribus opus maximè habeo, dum ego meæ illum disciplina subijcio, qui ipse sub vestra adhuc disciplina milito; Nolim vestrùm quisquam arrogantia aut ostentationis me infimulet, quasi aut elegantiore alijs ac copiosiore doctrinæ suppellectili, aut ingenij acumine me prævalere existimem; absit hoc à me longissimè; meo enim me modulo & pede metiar; præteribo heterodoxa *Schueleri* dogmata, impia ejus reticebo mendacia, ac intolerabilibus superfedebø calumnijs, quibus *etsi totus ejus Liber scateat ac conspersus & instar tomenti factus adeò sit* (quod ipse per meram calumniam, Clarissimi Domini Lüthardi, Venerandi Præceptoris mei castigationibus in Harlscheri Parallela impingit) *ut auctor planè omnem humanum abjecisse pudorem, fadissimè Thersita procacitatem & insolentissimè Thrasonis faciem induisse videatur*: nec attingam solœcismos Theologicos, quos, cùm toties jam antea à summis Theologis refutati sint, & à *Schuelero* non nisi novis mendacijs & atrocioribus fucati calumnijs reponantur, qui refutaret, actum ageret: Grammaticos ego tantum errores culpabo, solam verborum taxabo crassitiem, non nisi fædam ridebo barbariem, nihil præter ineptum, præter insulsum, nihil præter sordidum sermonis genus carpam & corrigam, id quod & quivis, qui vel mediocriter Grammaticam est edoctus, qui vel primis saltem labris degustavit literas ac humaniores imbibere artes incepit, facili negotio citra ostentationis citraquè arrogantia aleam (extra quam & me hac de causa ponatis velim) præstare potest.

Sed & nolim temeritatis me stigmatè notetis, nolim audacia notã mihi inuratis, quòd huic me *Herculi* opponam

nam Cacolico, quòd contra eundè insurgam, quòd in *Ursorum ac Viperarum Domitorem* irrumpani. Et si enim, quod credo, contra *Herculem* aliquid machinari non ita tutum sit, tamen minimè mihi timco. Nam si immanis ille ac monstrosæ magnitudinis Goliath à Davide minimè inter fratres staturæ prostratus occubuit, quidni ego *Herculem hunc Pontificium, Goliathum Romanum*, ferulis, baculis & verberibus, si esset præsens; absentem verò vel solis verbis domarem? Non ergò trepidabo, Priscianum innocentem à furibundo isthoc *Hercule* ubiquè & semper vapulantem liberabo, succurram misero, sanabo faucium, & ex manibus *Heresiarchæ* vindicabo malè tractatum; nequissimum verò Prisciano mastigen *Schuelerum* si tracta vero inclementiùs & duriùs, quàm par esse vobis videatur, ne condolete, commertus est, cum silentio saltem vos mihi interim adeste.

Huj! quid feris tot ictibus innocentem horride Prisciano mastix *Schuelere*? quid furis? quamdiu furor iste tuus hunc politioris literaturæ virum eludet? quousquè tandem abutere ejus patientiâ? Non est ei membrum, quod illæsum reliqueris, quod non sauciâris, quod non veneficis percussieris ictibus; Grammaticam ipsam, ingenuam illam purè benequè loquendi artem, monstrosis solœcismis, fœdis verborum formulis & impuris sermonum generibus fœdâsti turpissimè. Hoc primum est & maximum quod nunc in te vindicabo.

Sed & alterum indignum non minùs ac nefandum facinus vehementer detestor, *ò homo barbare!* quòd intolerandâ tuâ barbarie Latini sermonis Authoribus omnibus summam feceris injuriam, & maximam creâris mo-

lestiam, quam utut deprecereis, natibus tamen tuis lues, ut es commeritus.

Ut tuis utrumquè subijciam oculis, cùm scholastici pueri versari initio debeant circa Grammaticam, eandem & tibi proponam discendam, ut dignoscas ipse quàm fædatus sit à te & conspurcatus utraqùe parte terribissimus cæterùm iste liber.

Grammaticæ igitur, benè loquendi artis, partes duas esse teneas, Etymologiam & Syntaxin: sed quæ partium illarum integra, quæ incorrupta, quæ pura mansit? Non regulam excipies, quæ non maculis aspersa sit turpissimis, quæ purgatione sedulâ & operosâ opus non habeat.

Etymologia, Grammaticæ (ut dictum) pars prima, primò omnium de legitima vocum ex literis & syllabis constitutione differit, docetq; *majusculis literis communiter in orationum & sententiarum principijs; in nominibus itidem proprijs personarum, locorum, nationum, officiorum & similium utendum esse.* Sed cur tu Schuelere ineptule & verborum imprudens imprudenter ponis literam minusculam in voce *palestinis* loco *majusculæ pro Palestinis?* & cur ex imprudentia iterum in regulam impingis eandem, asine, vocem *Gry* *majusculâ literâ pro minuscula gry* absurdè & ineptè scribendo? Docet etiam recta voces constituendi ratio, ut *ne litera pro literis, ne vocales pro vocalibus, quæ eundem fermè sonum habent, pronuntientur aut scribantur, ne verbi gratiâ bolus ineptè scribatur pro polus, pariter ne equus ponatur pro equus, nec dego pro tego, neq; fallo pro vallo pronuntietur.* Sed hoc cur à te negligitur? cur non observatur? cur *a* pro *æ* in voce *amænitatis* ponis? cur contra hanc Grammaticorum legem Johannem cognomento *Eckium* vo-

Pag. 83.

Pag. 533.

Epist. dedicati.

Proloq.

cas

cas, ineptâ literæ *h* pro *k* scriptione, *Echium*? Cur contra eandem peccâsti legem, ubi tacere te *Sofinum* (ineptè pro *Socinum*) scribis? Nempè quia ex Latino-Gallia prodijt, & tu (sic loqui mihi liceat) Latino-Gallus es. Sed & opus correctione habet vox *lympida*, & pro *y* ponendum *i*: nam vulgò *limpida* non *lympida* scribitur. Sic *Hebreum* præposterè scribis pro *Hebraeum*. Sic etiam voces sequentes ineptè & falsò scriptas esse deprehendi: *Nycenû* pro *Nicenum*; *pomarijs* pro *pomarijs*; *capit* pro *cæpit*; *ἀρεπτικός* pro *ἀρεπικός*, ineptâ vocis & scriptione & significatione: scriptionè dixi ineptam esse, quùm *χ* pro *κ* scribis; significationè verò pariter, quùm *ἀρεπτικός* tibi significet *electionè*: atqui nomina in *τικός* exeuntia agendi vim designant, & *ἀρεπτικός* propriè significat *eum qui eligit*, vel *qui ad eligendum aptus est*; aut si vocem exponas passivè, *eum qui deligitur* significat, ut disces ex Lexicis. Nec pati possum, quoties scribis, scribis autem aliquoties, *phanaticum* pro *fanaticum*. Nec feram verbum *refranare* per *α*, sed per *e*, vel potius per *e* scriptum. Deleto verbum *facecit*, pro quo scribito *facecit*; pro *θεοτόχος*, *θεοτικός*; pro *ἰλαστικόν* scribito *ἰλαστικόν*; pro *observandissimi*, *observantissimi*: non enim nostros Theologos, sed te scriptorè imperitissimum authorem habet illa scribendi ratio. Num etiam vocum natura & constitutio tibi concedit, ut literas simplices pro geminis & duplicatis; vel contrâ, geminas & duplicatas pro simplicibus ponas? ut *oportu-num* pro *opportunum*, sic etiam *oportunè* pro *opportune* scribas? item *transierit*, absurdè cum duplici *ss*, pro *transierit*? Utinam transijisset jampridè tua scribendi ignorantia & crassities! Ad quid etiam duplex illud *l* in voce *sollenni*? deleto unum asine! nam sic scribere vocem classicis

Pag. 14.

Pag. 85.

Pag. 114.

Pag. 115.

Pag. 117. 119.

130.

Pag. 198 & alibi.

Pag. 209.

Pag. 304.

Pag. 336.

404.

Pag. 468.

Epist. dedicat. & infra

Pag. 209.

Authoribus & Grammaticis *solenne* non est. Hæc ipsa
 Pag. 266. litera redundat in voce *pallantes*, quam velim expungas:
 ineptule. Ecquid multa *blateras* contra Orthodoxos,
 Pag. 303. qui vocem *blaterare*, uti decet, scribere ignoras? quasi
 306. verò cum duplici *z* scribenda esset? nã hinc quæ *blatte-
 ras* in vanum te contra eos *blaterare* manifestè colligi-
 tur. Quàm ineptè veteribus nos *agglutinatos* scribis esse
 hæreticis! Authoribus quæso te *agglutinato* classicis, ut
 tuo *agglutinare* una adhuc *agglutinetur* litera, ne barbaris
 Grammaticæ hostibus planè *agglutinus* esse videaris.
 Pag. 600. Quid Sophistas alloqueris his verbis, *Arrigite* aures ad ve-
 ritatem catholicam percipiendam? Cur non potius sic al-
 loqueris Grammatistas? *Arrigite* aures ad percipiendam
 catholicam meam, proh dolor! stupiditatem, meam
 in literis inscitiam. *Arrige* mi *Schuelere*, mi discipule,
 aures porrò attentas & patientes ad percipiendam &
 hanc Grammaticorum regulam, quam de modo scri-
 bendi derivativa tradunt. Attende, sic sonat regula:
Derivativa sequi suorum primitivorum scripturam debent.
 Dabo sensum regulæ, quam nondum intelligis, ut video
 ex erroribus qui contra eandem passim impingunt, quos
 etiam recitabo quamprimum. Hic regulæ sensus est:
 Voces derivativas non alijs sed iisdem tùm vocalibus
 tùm consonantibus scribendas esse, quibus eæ ipsæ voces
 à quibus derivantur, hoc est, quibus primitivæ scri-
 buntur. Quid ergò? Num vocem *Cælestis* pro *Cælestis*
 rectè scribis? Est enim derivativa à *Cælum*, quod ita
 dictum est quasi *κῆλον*, à *cavitate*; quòd *cavum* sit *Ca-
 lum*. à qua parte regioni elementari obvertitur. Ergò
 si *oi*, diphthongus Græcorum, Latinis idem quod *æ* va-
 let, *Cælum* non *Celum*, item *Cælestis* non *Celestis* scribi de-
 bet.

Epist. dedi-
 cat.

bet. Sed quid porrò committis? vah! *Cherintam* scribis duplici errore pro *Cerinthum*. An ignoras, qui *Cerintho* similis es, *Κηρινθου* nomen Græcum esse; & *Kappa* Græcorum non *Ch* sed *C* Latinis valere? an etiam nescis θ non *z*, sed idem quod *th* esse apud Latinos, adeoque non *Cherintum* sed *Cerinthum* scribi debere, si derivativa suorum primitivorum scripturam sequi debent? Si quinetiam *Presbyteratus* à Græco *πρεσβυτης*, quod *senem* significat, descendit, profectò non *Presbiteratus* sed *Presbyteratus* scribas oportet. Vah! qui degis in Monachatu & gaudes *presbyteratu*, nescis rectam hujus vocis scriptionem, mento & ætate senex es, sed mente & ruditate puer: at ignosco memor proverbij, *δεν παιδεις οι νεεγραις*: imò (ut Senecæ mihi verba vindicem) non bistantum puer es, ut vulgò dicitur, sed semper: verùm hoc interest, quod majora ludis, senex ætatis vitio desipiscis tanquam in pueritiam iterum revolutus, & puerilibus quibusdam studijs intempestivè & indecorè detineris. Cur sic scribis *Chimerã*, vel sic *chymeras*? nempè quia Græcis dicitur *χυμαιρα*? verè *chimerica* est hæc scriptio. Cur *Armeniani* pro *Arminiani*? Quia prodierunt ex *Armenia*, scil. Quid etiam *p* notat in novo illo epitheto *Sampsonica vulpecula*, quod à nomine proprio *Samson* derivatur? In voce *pederastia* duplex scriptiois vitium comittis: utinam non vitium *paderastia* ipsum comississes impurissime nebulo, cujus Calvinū mendacissimè accusas ex stygio Bolleco excucullato illo, maledicentissimo, & multis nominibus infami homine. Hui vocem horreo! corrige vitiū, corrige scriptionem, & pro *pederastia* scribe *paderastia*, cum græca vox sit, & græcè *παιδεγασια* dicatur. Corrige quoq; tu scelerate Latini sermonis.

Proloq.

Proloq.

Proloq.
Pag. 637.

Pag. 6.

Pag. 16.

Pag. 33.

- Pag. 16. 51. sermonis *pirata* scriptionem vocis *Pyrata*, abijce ν $\mu\lambda\delta\nu$, quod Græca vox $\mu\pi\epsilon\gamma\mu\tau\iota\varsigma$ nulla admittit ratione. Nec cum
- Pag. 55. Græci $\mu\upsilon\gamma\mu\alpha\iota\omicron\nu$ dicant, Latini concedent ut *Pygmeum*, sed *Pygmaum* scribas. Quis admittet vocem *hyperaspisdem* ineptè per *d* scriptam? insigniter Græcè doctus es, si $\nu\alpha\sigma\pi\alpha\varsigma\mu\epsilon\tau\eta\nu$ origine sua Græcam esse vocem ignoras. Sed
- Pag. 71. *eho!* dic quæso, mi *Schuelere*, quid *Cacolici* ex *prattica* verborum prolacione *pratticè* contra Orthodoxos *pratticant*? Phi quale chaos verborum, dum modò *propositi-*
- Pag. 313. 129. *nem*, modò *enuntiationem pratticam* vocas! Abstine quæso à turpi hac & inepta scribendi praxi, desine *pratticare*, desine *pratticè* loqui, si nolis, ut sis ludibrio & risui omnibus, qui veram scribendi & loquendi $\mu\pi\alpha\lambda\epsilon\nu$ tenent & amant. Phi quot voces ineptè & perperam
- Pag. 86. 88. scriptæ! *Apocalipsin*, & *hisseron proteron* scripsisti Latine, ac insuper cum *i* pro Αποκαλυψιν ; pro ἵσσερον προωτερον : quia
- Pag. 94. 98. ne Latinam quidem, nedum Græcam didicisti orthogra-
- Pag. 113. 120. phiam, & proinde hâc scriptione *Friburgense* secutus idio-
- Pag. 133. ma jotacismum cõmittis sic *Apocryphis* ineptè scribis pro *Apocryphis*; ineptè *Originè* pro *Origenè*; *Mastygè* pro *Mastigè*; *obscanitatem* pro *obscenitatem*, quod est à Græco $\kappa\omicron\iota\nu\omicron\nu$. Vah! tu irridendus es meritò, qui *Enthouasiastas*, irridens nescis quomodo horum quos irrides nomen scribere debeas: *Enthouasiasta* ab $\epsilon\nu\theta\upsilon\sigma\iota\alpha\zeta\omega$ nomen habent: jam verò $\tau\alpha\lambda\upsilon$ Græcorum non respondet *y*, sed Latinorum *u*, & $\tau\alpha\lambda\upsilon$ u
- Pag. 168. litera *y*. Sed quid Berchtoldum Hallerum (ò tantum virum!) impudenter virum vocas *obularium*? te profecò *semiobolarem* non judico, nec *semiobolaris* tua scriptio est, dum *obularium* pro *obolarium* scribis: nam quia derivatur à Græco $\omicron\beta\omicron\lambda\omicron\varsigma$, non *obulus*, sed *obolus* scribi solet. Cur citas
- Pag. 494. primitivæ Ecclesiæ patrem *Irenæum*? Virum te non nosse
- Pag. 171. ex falsa

ex falsa tua scriptione conijcio: nam non *Ireneus* sed *Ireneus*, Græcè *Ἰρηναῖος*, scribitur. Redde rationem, cur per *æ* scribis *proscenium*? fortè quia Græci *προσκηνίων* scribunt. Cur ibidem tibi *thessera* scribere pro *tessera* placuit? Dic causam, tu *Schuelere*, qui perversæ scriptionis *corypha* es impudentissimus, cur *coriphaeus* scribi velis, non *coryphaeus*, Græcè *κορυφαῖος*? Quâ autoritate *e* ponis in voce *coetanei* pro *a*, cum ab *atas* derivetur? Quâ regulâ *femininum* non *fæmininum* scribendum esse censet? pudeat! tantum quinquies erronea hujus vocis scriptio in septem lineis occurrit: quinquies certè virgis castigandus esses, & septem colaphi tibi impingendi, qui toties contra eandem vocem impingis. Imò si *Alexander Macedo rex magnus Cherilo* poeta pessimo (uti refert & approbas) *tot colaphos rependi jussit, quot malos versus fecisset*; quis indignè ac iniquè ferret, quis improbaret, si tot & tibi, Grammatistæ pessimo, colaphos impingerem & rependerem, quot tu errores in dicendo scribendove commisisti, quot tu mala verba fecisti? Dares, *Schuelere*, hanc poenam meritò, qui in eum ipsum impingis tam graviter ineptâ tuâ ac insulsâ scriptione, cui propter quemvis versum malum colaphum rependi Rex dictus jussit, *Cherilo* nominatim, quod ipsum nomen ineptissimè per *æ* scribis, quippè à Græco *Χοιειδος* originem suam trahens. Quis, si te, *Schuelere*, exceperis, unquam per *æ* vocem *diæcesis* pinxit, cum Græcè *διόκεσις* dicatur? Quis Hebræam vocem *הַשֵּׁשׁ* fecit, latinè scripsit *Asach*, nisi tu, qui Alphabetum Hebræum, Hebræarumq; literarum figuram & valorem nescis? Quis etiam *drackmas* pro *drachmas* scriberet, qui Græcè *δραχμὴ* scribi novit? Quis scripsit *Gry* pro *gry*? certè præter te adhuc nemo: ô utinâ ne *γρύ* quidè scripsisses aut

Pag. 192.

Pag. 208.

Pag. 290.

Pag. 244.

pag. 338.

Pag. 338.

Pag. 373.

Pag. 384.

Pag. 510.

Pag. 533.

Pag. 561.

aut dixisses! Num approbabit vocem *caemeteria* is, qui *κοιμητήρια* Græcè dici novit? Num quis tibi applaudet, si *caemeteriorum* inanem usum *questus* (absurdè pro *quastus*) causâ repertû esse scribis ibidè? inanis hic scribendi usus est, inanis hic etiam *quastus*, qui tibi reverâ *questum* parit. Ecquis *in risum & subsannationes* cum illis non *solvitur*, quos dixisse refert *Schuelerus*, magis *conveniret*, ut loco *cereorum accensorum schyphi* (sic turpiter scribit) *pragrandes mero spumantes funeri* (Johannis Jacobi Manuelis puta, à vera religione ad Hæresin deficientis) *preferrentur*. Hæml tot *scyphos* mero spumantes sacrificulus Bibulus Caldus Mero exhaustit, nec dum scit, quomodo *scyphus* scribatur: *schyphi* scribit, deducens fortè à Germanico *Schüssi*/instrumento loturis adhiberi solito, certè commodè admodum pro sua gula: quamvis vulgò *scyphus* scribi & à Græco *σκύφος* deduci soleat. Huiusmecum ridete, Præst. Aud. mecum subsannate dicentes: *Magis conveniret, ut loco cereorum accensorum pragrandes scopæ & ferula Schuelero preferrentur, quibus nates illius ad sanguinem usq; caderentur*. Sed quid, inquit, *Aetyopem dealbo*? *Aetyops*, Græcè *Αἰθίοψ*, egregiè per γ scribit & *h* omittit: phi! quis sacrificulum hunc verè *Aethiopem dealbet*? qui non in *calumniarum* modò & *mendaciorum*, sed & turpissimorum *σφαλιμύτων barathro convolutus jacet*? Cum *satyrice exclamare licet*:

Juvenal.
Satyr. 2.

*Quis cælum terra non misceat, & mare cælo,
Si fur accuset Verrem, Catilina Cethegum?*

Pag. 610.

Sed quis non miratur maximoperè? quis non mirum in modum extollit hunc Virum tam insigniter Græcè doctum, qui in unica hac vocula *hemoroïssa* (ohè! nonne summus pudor est?) tantum quatuor errores committit ortho-

Orthographicos: Græcè enim scribitur αὐτορθοῦσαι: perfectò minus Schuelerum mentis quàm cimicem sanguinis habere credo. Huius stupide, quando tandem sapiens? quando addisces Orthographiam?

Ne literas quidem in combinando dividere rectè nosti: ne quidem hanc, quam de literarum divisione in in combinatione Grammatici tradunt, observationem observasti: *Consona quæ in vocis alicujus principio conjungi possunt, in medio simplicis vocis conjunctè quoq; tam pronuntiantur, quàm scribantur: ut in his vocibus; a-ptus, o-mnis, do-ctus, tene-bræ, na-blum, di-scus.* Literas *pt* in voce *a-ptus* conjungimus, quum & easdem in principio vocum aptè conjungi posse doceat *Ptolomeus*. Sed tu quid ineptis Schuelere? nonne correctione dignus, nonne virgis corripiendus es, quòd literas conjungendas dividis, & dividendas conjungis? dum scribis *correp-ti* pro *corre-pti*; sic in *cæp-tum* pro *cæ-ptum*? Et quid? Si *m* & *n* in principio harum (*mnemosinon, mnemonica, Mnesimachus, Mnestheus*) & aliarum complurium vocum combinaripossunt, num easdem & in medio hujus vocis *aru-mna* pro *arum-na*, combinare non debuisses? Si *ct* in principio vocis *Ctesiphon* conjunguntur, nonne rectiùs conjunctè quoq; in medio vocis (*invi-elissimis*) quàm separatè (*invic-tissimis*) pronuntiantur & scribuntur? Neq; *bl* in medio vocum *pub-lici* & *pub-licè* dividendæ fuissent, quum ab his ipsis Consonis principium suum verba, *blasphemare, blaterare*, & alia complura sumant. Neq; *br* divisim, ò ebriose sacerdos leguntur ac scribuntur, nisi à te: sed *ebrius* fuisti: nec enim sobrius sic scripsisses: conjungi namq; has Cõsonas in principio vocum posse, exempla sexcenta probant, & ubiq; locorum viri docti docent, *Brandolphus*

Epist. dedic.
Proloq.

Epist. dedic.

Proloq.
Pag. 305.

Brabantia, Brentus ille breviloquus in Brettotia, Britannus in Britannia, Brutus in Brutobria: sed tu Schuelere brutus es. Quid quod & in voce (*discipulis*) ineptè diviseris tu infœlicis ingenij *di-scipule* consonas *s* & *c*, quas conjungendas & conjunctè pronuntiandas esse scholastici in Schola, si vel *scintillulam scientia* habent, ex Scipione sciunt. Ecquid sibi volût in *pœana* duo illa puncta vocali *e* imposita? quæ necessitas urget ut ex una duas facias syllabas? ut *æ* pro *æ* ponas? ut absurdè ac incongruè *pœana* ante *victoriam canas*? Græci *παιῶνα* canunt, nec quinquam hîc diæresi locum concedunt. Tibi verò ob hunc orthographicum *pœna* debetur.

Sed necesse *Schuelere* est, ut quemadmodum de reâta vocum constitutione & combinatione ex Grammatica te hucusq; erudivi, sic te quoq; erudiam de *vocum differentia* ipsa (*quâ qualibet vox, quomodo à qualibet alia distinguatur, cognosci vel ex communi accidente vel specie potest*), & quicquid circa hanc ruditatis & cruditatis vocibus irrepsit, emendem ac Criticis expungâ unguibus & lituris.

Circa *Commune accidens*, quod & *Notationis* nomine venit, versari sic solent Grammatici, ut *de cujuslibet vocis origine & scaturigine disquirant, primanè vox aliqua sit, an aliundè derivata? sine etiam vox simplex, hoc est, in partes significantes ejusdem originis individua, vel an sit vox composita, & talis qua in partes significantes plures dividi commodè possit?* Sic haud obscure docent Grammatici: sed tu *Schuelere* quid ineptis? quid contra hoc Grammaticorum documentum *ehou*, vocem certè simplicem & in duas individua dividis, ac *e* & *heu* voces quasi duas separatim scribis? *ehou* vesanus es & vecors! *ehou* stolidus & stupidus, quòd eandem repetis vocem, sed iterum

Epist. dedi
cat.

rum è *heu* in duas divisam & discerptam! Ecquæ hæc verborum varietas & mutatio? Mutavit *Dn. Doctor* & *Protonotarius* suum scribendi stylum, & conflavit ineptè duas voces distinctas in unam, atq; *imposterum* pro *in posterum* præposterè scribit: ó utinam hunc errorem *in posterum* corrigat, emendet, & distinctiùs ut duas voces distinctas scribat! Heus bone vir, quàm probè vocalium mutationum in verborum compositione observasti, quasi verò *condamno* rectiùs dicatur quàm *condemno*; scilicet, quia ex *con* & *damno* componitur; quasi verò *impartiri* ulitatiùs pariter & elegantius sine Vocalis mutatione pronuntietur quàm *imperiri*, quùm & simplex ipsum *partiri* vocali *a* gaudeat! Ohe si tot colaphos tibi impertirem, quot errores in dicendo scribendove committis, perires citò miserrimè.

Pag. 626.

Pag. 681.

Pag. 72.

Pag. 60.

Sed relictis differentijs & communibus vocum accidentibus ad *Species* tandè, quas *Partes orationis* vulgò vocant Grammatici, accedemus. Harum quotquot sunt (sunt autem octo sequentes: *Nomen*, *Pronomen*, *Verbum*, *Participium*, *Adverbium*, *Conjunctio*, *Prepositio*, *Interjectio*) profectò omnes, nullâ exceptâ, intolerendâ spurcitiæ infectæ, & maculis aspersæ sunt turpissimis. Videbis ipse, ni vel hallucineris, vel cæcus planè sis, si jam *Partes orationis* in eo quo sequuntur ordine singulas ad examen, ad limam & incudem revocavero; fateberis ultrò, si maculas, quas aspersisti singulis, absterfero & eluero, si injuriam Prisciano illatam vindicavero. Vel quid tu aliud, quàm injuriam Prisciano infers maximam, qui *Orationis partes* temerario ausu immutas? qui voces numeri vocibus sine numero cõmiscet? qui *Adverbium* ex *Nomine* fingis & pingis? num *volupe* *Adverbiû* est? num

Pag. 18.

- notari cum accentu debet, quasi Adverbium esset? *phi ne* sit posthac cum accentu hanc scribere vocem tibi *volupe*.
 Pag. 26. Quæ hæc est inepta *Participij* in *Substantivum* nomen immutatio, *Certum est Prædicantes cultum*, cum dicis; *imaginibus debitum & crucifixo idololatriam vocare*? Si *crucifixo* cultum debes, eja dic quæso, cui *crucifixo*? Cultum *crucifixo* Christo debes, novi: sed hunc quis sanæ mentis idololatriam esse dicet? An *crucifixo* ligno, vel lapidi? Fortè *signum & imaginem crucis* intelligis, quam Latinè *crucifixum*, germanismo perquam eleganti, appellas: hoc si sit, cultum tuum idololatriam optimo jure voco, te verò cultorem idololatram & *cruciarium* meritò nomino, utpotè & *cruci* qui affigaris, qui *cruciatibus* afficiaris summis profectò dignissimum. Hanc ipsam elegantiam etiã alibi affectas, cum scribis: *In hoc præposito notando disserui, &c. Participium iterum pro Substantivo, notandum, a, um pro nota & usurpat*: vah quid ineptius? vos interrim, *Præ. Aud. notando notate* summam *Schueleri* stupiditatem & ignorantiam, cujus *notas* & vestigia multis in locis reliquit. *Notate* hanc vocem quam repetit substantivè videlicet acceptam, inquires: *hoc notandum scætet consuetis defectibus*. Eho! quis vetabit, quò minus dicam, scætet, quod omninò *notandum* est, liber iste tuus, ó *Schuelere*, consuetis defectibus, monstrosis solœcismis ac insulsis fallacijs & erroribus. Anne alius unquam hætenus usus *Adverbio* est pro *Adjectivo*? an quisquam est qui dicat, *manducationem corporaliter non carnaliter*? profectò scio præter te *Schuelere* neminem; ó si tuam manducasses & ruminasses Grammaticã, si hujus succum & sanguinem tot imbibisses haustibus, quot vinum è potulis ebibis, si tot vigilijs tantaquè olei expensã excussiffes,
- Pag. 195.
- Pag. 260.
- Pag. 392.

ffes authores Grammaticos, quot & quantâ humores
 bacchicos, *manducationem corporalem & carnalem* & rectè
 quidem scripsiffes. Quid mihi *portentam unionem & in-*
differentiam nobis intercedere in Religione cum Lutheranis me-
 moras? Sit aliqua unio & conformitas! quis hanc impro-
 babit? sed ego si memorem te *Substantivum* pro *Adjecti-*
vo posuisse, si memorem te *portentam* scripsisse pro *por-*
tentosam, quis est qui hanc ineptiam non improbet? Quo
 quæso authore *portentum* adjectivè sumas mihi memo-
 res. Plautum quidem linguæ ac elegantia Latinæ, si Gel-
 lio credimus principem nominabis, *portentum* adjectivè
 utiq; sumentem, qui *portentū malum* in *Curcul. Act. 2 Scen. 2.*
 dicit. Ast mi Schuelere, quàm parum Plautus tibi fa-
 veat, si verba ipsa quæ refert recitem, senties: *advertē,*
inquit, pacem à me petas, ne fortè tibi eveniat magnum ma-
lum, quod in quiete tibi portentum est. Passivè hîc portentum
 à Plauto quidem sumi fateor, sed participialiter, & proin-
 de nihil aliud significat *malum portentum*, quàm malum
 quod prædictum est & prænuntiatum: si jam *unio porten-*
ta sit tibi quasi *unio monstrosa*, à Plauto dissentire te lon-
 gissimè, liquidò constat. Memores quinetiam mihi, te
Domine Doctōr, rogo in qua schola comparare nomi-
 na Substantiva didiceris? memores mihi velim, in qua
 tu officina *portentissimos* (rectiùs diceres *portentosissimos*)
 illos errores fabricaris: næ *portenta* sunt & *monstra*, quæ
 jure meritoq; execramur, & cum à quo sunt fabricata,
 quippè fanatico furore plenum detestamur. Sed val-
 dè miror, quinam *in unam sectam coierint? Zwinglio-*
Calvini abs te quidem vocantur; sed horum patria pla-
 nè me latet, quam ut significes mihi humaniter rogo.
Zwinglium & Calvinum acerrimos fidei Orthodoxæ

Pag. 347.

Pag. 190.

Pag. 120.

vindices fuisse, utriusquè tùm *Zwvinglij* tùm *Calvini* scripta probant. Sed *Zwvinglios* plures aut *Calvinos* multos vix hodieq; esse existimo, multò minùs *in unam eos sectam coijisse*, & hinc *Zwvinglio-Calvinos* factos esse reor. Sunt fortè *Zwvinglio-Calvini* illi tibi, qui *Zwvinglij* doctrinam fovent ac defendunt, & qui *Calvini* dogmata, quipè orthodoxa & pia amplectuntur, venerantur & deosculantur: sed attende mi *Schuelere*, ut illos qui *Papa* & *Pontificis* Romani traditiones arctè tenent accuratèq; defendunt non *Papas*, non *Pontifices*; sed *Papanos*, sed *Pontificios* vocamus: sic si à *Zwvinglio* non *Zwvinglios*, sed *Zwvinglianos*; à *Calvino* non *Calvinos*, sed *Calvinianos* vocitasses, vocitasses hosce quidem non sine scommate & convitio, sed tamen sine turpi Grammatices vitio: at nunc non sine utroq; *Zwvinglio-Calvini* vocantur. Sed nec vitio nec culpà cares, quod vice versà *Adjectivum* pro *Substantivo* usurpas, scribens: *Traxisse eum ad loca bucolica Episcopi*: perbellè scilicet *bucolica ca* dicitur, perinde ut *stulrica stulrica*, & *Schuelerica ca*: *bucolus* profectò potius tu es aut *buculus* quàm *sacrificulus*, & ad loca *bucolica* abigendus.

Sed nunc etiam eos, qui in *Nominis accidentia* impingunt errores, corrigam ac ostendam, quidue insuper *Prisciano* vapulanti accidat, referam. *Sunt quæ nomini accidunt inter cætera: Genus, Numerus, Casus Declinatio*, & si *Nomen* aliquod sit *Adjectivum*, ei præter hæc quandoq; accidit *Comparatio*. Verumenimverò vel unicum ex his nominatim non excipitur, in quod non gravissimè impeggeris atq; peccaris; *Genus* num excipies? Cur ergo *vigilium* pro *vigiliam* scribis? Miror quinam sit in *vigilium* unquam excitatus: aut certè *vigilius* ÿ *Masculini*

Pag. 392.

Epist. dedicat.

lini tu generis esse putas; aut *Neutrius*, & *vigilium* ij dici somnias, ast ego *vigilia* a probatâ authoritate dico, & generis esse *Fœminini* constanter assero. Næ virgis te, *Schuelere*, ad vigiliam & linguæ Latinæ purioris studium magis quàm ad tripudium excitandum esse judico. Quæ, miror, hæc est Generis varietas? *Tapetiarum* (verba *αὐτολιξέει* tua recito) species innumeras taceo, inter quos tapetes unum *Hungaricum* erat nobilissimum, &c: hem! miræ & meræ elegantix, nova sermonis species & stupendum verborû genus! *Tapes etis*, in Masculino quidem genere dici, ac *tapetum i*, vel *tapete tis*, in genere reperiri Neutro, quis est qui negare aufit? Sed quâ authoritate innixus *tapetia a*, in genere *Fœminino*, in usû esse *Schuelerus* affirmabit? Quid idem ille ibidem de enormis proceritatis Christophoro dicitur & blaterat? Verène dicit quòd lateri ejus ensis appensus & manui dextræ *bipenne* insertum sit? Vah! hallucinatur, non *bipenne* insertum, sed *bipennis* ejus dextræ inerta fuit, si probè memini. Tuo verò libro, *Schuelere*, tot solœcismi, tot errores, tot blasphemix sunt insertæ, ut jam pridem meritis sis quòd *bipennis* tuo collo & capiti, vel saltem virga tuis natibus, aut dorso à carnifice infereretur.

Pag. 622.

Præter Genus Nominis accidentibus annumerari quoq; diximus *Numerum*, quò efferri quid de uno vel pluribus solet: & eundem vel *Singularem*, quo unum exprimitur; vel *Pluralem* quo plura enuntiantur, Latinè loquendi artis periti vulgò statuunt: & si quæ nomina sint, quæ vel alterutro carent numero, vel usurpantur rariùs, diligenter discipulis inculcât, certisq; memoriæ juvandæ causâ versibus ea quæ *Singularis tantum numeri* & generis *sunt Fœminini* comprehendunt: quorum vel unicum qui
ad.

ad nostrum sufficit institutum tibi recitabo versiculum,
ut & tibi cujus sit vox *proles* numeri constet, & institua-
ris. Audin' asine!

Fæminina Singularia tantum:

Fama, salus, soboles, proles, fuga, gloria, tellus.

- Pag. 659. Num intelligis? num vocem *proles* singularis tan-
tum numeri esse percipis? ohe! desine ergo ineptire,
desiste eandè enuntiare de pluribus, cùm Plurali numero
careat: nec posthac *tot prolum morbos ordinarios curandos*
dicito: nec quærito tam absurdè, tam stolidè, tam ineptè,
Pag. 660. *quid proles ad pubertatis annos provecta* sc: agent? cho!
quid quæso *Schuelerus* agit, ad nescio quot ætatis annos
provectus, scelerata illa *proles*, incerta & parentis ignara
proles? Sed nonnihil condonabo ei: quod enim hoc loco
non observatum & perperam dictum est, id corrigit ali-
bi, ac *Singulari* utitur numero. Ubi? *in sua magna Hel-*
Pag. 395. *vetiorum Chronica*. Perquam appositè & eleganter dici-
tur *Chronica a*: sicut *Biblia a*, *Acta a*, *Georgica a*, *bellaria a*:
O quàm lauta & delicata sunt hæc Monachorum palatis
bellaria!

- Nescio quo prætereà casu in nominum inapingat
Casus: cadit semper & ubiq; pessimè ac periculossimè, atq;
in eos cum fortuna, aut (ut rectiùs dicam) inscitia casus de-
mittit, qui aut varij, aut cæci, novi, ancipites, fortuiti
atq; mirifici sunt; aut casus, in quos impegit, dicendi
non sunt. *Casus enim anomaliam atq; defectum quadam*
nomina pati; Interrogativa nominatim & partitiva pleraq;
pentaptota esse, ac casu quinto, Vocativo nimirum carere, ne-
mo est Grammaticæ tam ignarus, qui ignoret præter
meum ipsum discipulum *Schuelerum*, qui duo partitiva
Pag. 118. *quisvis & alius* in vocandi casu ponere haud dubitavit:
qui

qui etiam casum Accusativum plurale singularis Nominativi loco usurpare, & sic inepte scribere non erubuit:

Audiamus nunc Bucerum quàm sincere & doctè præallegatum locum Act. 13. interpretetur & elidat ex alijs S. Scriptura locis, præsertim ad Rom. 13. ubi Paulus superiorem politicum vocat,

Pag. 390.

Dei enim minister, Græcè λειτουργός. Imò verò audiamus nunc Schuelerum quàm sincere & doctè ipse utrumq; locum alleget & interpretetur. Minister enim Dei est (ait) Græcè λειτουργός. Verba namq; Latina quæ Schuelerus hîc citat leguntur Rom. 13: 4. Sed parùm sincere indicat in Græco esse vocem λειτουργός: occurrit enim ibi vox διάκονος. Sin verò prætendat, verba allegata ex vers. 6. desumpta esse, judicet qui Græcè declinare & conjugare didicit quàm doctè Schuelerus verba Apostoli Pauli (λειτουργοὶ γὰρ θεῷ εἰσιν) Latinè vertat, Minister enim Dei est: audiat quàm sincere, quàm doctè, quàm peritè dicat in Græco haberi λειτουργός: aut enim affingit Apostolo Paulo solœcismum, quasi λειτουργός pro λειτουργοὶ, hoc est, Accusativum pluralem pro Nominativo posuisset; aut ipse eundem committit: quorum illud detestabilis impudentiæ, hoc summæ est ignorantiæ. Videamus porò quàm doctè scripserit vocem λειτουργόντων vel λειτουργόντων ex Act. 13: 2. pro λειτουργόντων ἢ λειτουργέω, ὡς, ministerium publicum obeo; non ἢ λειτουργώ, quæ vox Græca non est: audiamus quoq; quàm sincere verba Græca λειτουργόντων δὲ αὐτῶν interpretatus sit, ipsis autem missam celebrantibus. Nec fatis doctè, imò non rectè ab illo dicitur: Liturgiam (Latinè namq; hanc vocem scripsit, ne vel in Orthographiam vel accentum peccaret, quod ipsi in citandis Græcis propter inscitiam est familiare) secundum Etymon nominis dici ἢ λειτουργόν, publicum & ἔργον, munus,

Pag. 389.

390.

seu

Pag. 391.

Pag. 12. 54.

63. 75. 130.

179. 244.

249. 262.

579. 643.

seu opus: nam λειπὸν Græcum non est. Rectiùs abs te, Schuelere, dictum fuisset: λειτεργίαν nihil aliud propriè esse, quàm actionem aut operationem publicam, & derivari à ληϊτοεργός, contractè ληϊτεργός, pro quo tamen sæpiùs legitur λειτεργός, qui publica operatur, παρὰ τὸ ληϊτον publicum καὶ τὸ ἔργον opus.

Pag. 119.
& 619.

Heu! quantum declinas à Grammatica, dum hæc ineptè declinas ac flectis nomina: *Sirena e*, *Icona e*. *Sirena* monstra sunt: novi. At ex quo nascuntur feminario? Et num nominibus declinationis Primæ hæ voces sint accensendæ; num *Icona e*, *Sirena e*, sit dicendum, hoc est de quo valdè dubito, siquidem doctiores *Sirenis*, *Iconis*; In Plurali *Sirenes* & *Icones* dicant, hæcquæ; Tertiæ potiùs declinationis nominibus annumerent.

Sed accidere deniq; præter declinationem etiam nominibus, si sint Adjectiva, *Comparisonem* diximus. Nominum enim Adjectivorum quum alia comparari, hoc est, flecti per gradus possint, alia verò nec gradus per quos flectantur habeant, nec comparari possint, nisi Comparativum per vocem *magis*, & superlativum per vocem *valdè* vel *maximè* circumscribant; probè teneas oportet, quæ Comparabilia, quæve Incomparabilia nomina sint. Ad posteriorum tribum pertinent Adjectiva *mirus*, *merus*, *pius*, quorum Comparativus non definit in *or*, ut *merior*, *mirior*, vel *pijor*, dicatur; sed per Adverbium *magis* circumscribitur: at nec in Superlativo *merissimus*, *mirissimus*, usitatè & concinnè dicimus; sed itidem per vocem *maximè* hunc Authores gradum circumscribunt. Te ergo apage, Schuelere, cum tuis, quæ ex *Lúthardo* allegare te dicis, mendacijs, quæ *merissima* esse asseris. Vah! tot plena mero pocula evacuas, tantam *meri* copiam ingurgitas, diurno noctur-

Pag. 145.

nocturnoq; *mero* certas, nedum exploras, num *merum* comparare & flectere per gradus debeas? Quàm meritò, quàm appositè ea quæ DN. Lûthardo immeritò affingis nostro, quadrare in te possunt. Hinc tuis te verbis sic alloquor: *Quæ ex Schuelero allegimus mendacia, sunt* (si sic loqui liceret) *merissima, quibus veritatem catholicam, imò ipsam Grammaticam conspurcare nititur, nec nisi fallacias consuetas continent, sicut omnes omninò ejusdem castigationes, proindè non tantùm gladio Dei, id est, anathemate omni jure percuti, sed etiam tenebras exteriores, vel non nisi lucem pyra ignea à carnifice excitata merentur.* Ignosce Domine Doctòr, si in te hæc tua vindicentur verba: ignosce, si tute quod instristi, omne tibi exedundum sit, si faber compedes, quas fecit, ipse gestet.

Sed ipse mecum velim adeas ad eam orationis partem, quæ Nomen ex ordine sequitur, quæ hujus vicarius est, & *Pronomè* dicitur, quidvè circa hanc ruditatis irrepserit, agnoscas & corrigas. Corrigas inconcinnitatem illam verborum, quæ extant: *Unum numisma ad manus meas pervenit & penes me servo, &c.* Profectò quæ sit horum verborum constructio, ac quæ sit constructionis ratio, non invenio; nec cur pro Pronomine *quod* conjunctio & poni debeat, cùm hæc nominis sustinere vicem nò possit. Meliùs sonabit utiq; , si positâ vocolâ *quod* pro & sic sententiam enunties: *Unum numisma ad manus meas pervenit, quod penes me servo.* Pag. 197.

Sed ad *Verbum*, quippè partem orationis tertiam appropriabimus. Vereor ne non fastidium vobis, *Præstant. Audit.* afferant, & nihil aut parum ad stomachum faciant verborum elegantix & lenocinia, si de his verba ad vos faciam, si errorum myriades vobis enumerem, quibus

ineptulus *Schuelerus* suam ineptiam porro prodit atq; incitiam. Verborum *Genera*, quod turpe est, commiscet: turpius autem hoc esse judico, quod verba conjugare nequit: sed turpissimum est, quod ne temporum quidem formationem rectè tenet. Hæc tria quum *Schuelerum* docuero, semidoctum ipsum in Grammatica esse dicam. Quid (responde mihi *Schuelere*) de Verborum Generibus Grammatici judicant? quid scribunt? quid docent? Nonne *Neutorum verborum themata in O finiri tantum, nec in OR flecti posse*, ut ab Activis hæc discernant, constanter docent? *Quæ ergò dogmata, quæ oracula ex Apollinis tripode emanata esse dicis? Emanata rectenè dicitur? Dicitio certè ex Saturni potiùs podice quàm ex Apollinis tripode emanans. Emano, as cum in O tantum desinat, veluti verbum Neutrum, num in Or quoq; flectes? Num activè emano. & emanor passivè, ac hinc emanatus, a, um dices? num ex verbo Neutro præteritum participiumve passivum deduces? Nonne etiam in Or tantum verba desinunt Deponentia, nec Passivorum instar in O quoq; flectuntur? Minimè gentium, nisi ab eo, qui minus quàm Dithyramborum Poëtæ mentis habet.*

Pag. 121.

Nemo hominum, si solum Schuelerum exceperitis, intellectum à se affectum esse asseverabit. Ast ipsum ego Grammaticæ germanum in similibus verborum generibus intellectum non esse affectum assevero, dum verbo Deponenti assequor. Passivam significationem ineptè tribuit. Numquis (sed Schuelerum exceptum semper velim) hoc sermonis genus & verborum chaos admittet, elemosyna elargita? Item & hoc, stannum furatum est? Ne unicuique quidem literatorum sic scribit, & sic loquitur: quasi

Pag. 162.

pium. & divinum à simplicibus arbitretur. Solus Protonotarius

Pag. 568.

Pag. 610.

Pag. 199.

zarius

rarius noster, ceu simplicissimus idiota sic iudicat & sic
arbitratur. Neq; fore sanæ mentis quenuam credo,
 qui verbum *interpretari* passivè sumptum approbet, qui
 hæc cum *Schuelero* verba faciat: *Si verba sano modo in-*
telligantur, ut intelligi & interpretari debent. Ecquo modo
 hæc intelligi debent verba? Certum hoc tuæ inscitæ ac
 imperitiæ signum *interpretor*. Licet namq; ex *Deponen-*
tibus, quod fateor, olim *Communia* multa fuerint: licet quin-
 etiam hinc *participia* quadam adhuc passivè inveniantur; ut
medidata sunt mihi mea incommoda; res publicis literis testa-
 ta; uno *comitatus Achate*. Non tamen hæc extra *Parti-*
cipium passivè nunc invenies. Undè quia *passivam signi-*
ficationem jam olim deposuerunt hæc verba, Deponentia rectè
dicuntur. Sed non sine singulari elegantia *Activi* etiam
 generis verba usurpare pro *Passivis* consuevit, ac scitè ad-
 modum *habere* pro *haberi* scripsit: *tàm efficaciter* (sic ejus
 se habent verba) *rem gerunt, ut pro puro putog; Dei verbo*
habere velint omne id, quod phanatico suo cerebro commini-
scuntur. Error quin sit minimè dubito, conniventibus
 tamen oculis, quasi non esset, dissimulo, quum eundem
 paulò post his ipsis verbis repetitis corrigat ac emendet.
Heus bone vir curasti probè, tàm efficaciter rem certè geris
tuam, ut pro puris putisq; (velim nolim) habere debeam so-
laciis ac barbaris omne id quod cerebro tuo comminisceris.
 Hei quàm obtusum tu, *Schuelere*, habes ingenium,
 instar porci pingue est, durumq; adèd, infœlix, fractum &
 indocile, ut neq; *Grammaticales* dictiones capere possis:
 asinus potiùs ad *lyram*, quàm *Schuelerus* ad *Grammati-*
cam admovendus est: imò ad *incudem* & *stivam* tuum,
Schuelere, est applicandum ingenium. Nec indocile
 tantum, sed & mutabile est: imò tu ipse *Proteo* es muta-
 bilior,

Pag. 602.

Pag. 190.
191.

Pag. 194.

bilior, & ipso Vertumno inconstantior, te subinde in alias atq; alias formas ipse transfiguras, te prorsus in omnem speciem vertis, fursumq; ac deorsum distorques. Infinitivo modo usus es *Activo* pro *Passivo*, ut ostendi: Sed citò mutas stylum, ac eleganter & pulchrè *Participium Passivum* in *du* activè usurpas his verbis:

Pag. 316.

Nullam aliam scripturam locum aut vim habendam (pro habere debere) præter Dei verbum Senatus Bernensis strictè præcipiens decrevit. Neutra quoq; verba usurpâsti antè ut activa, dùm illa flexisti in formam passivam, quam Neutra respuunt: Nunc in Protei morem te vertis, *Activumq;*

Pag. 620.

verbum pro *Neutro* ponis: *Candelabrum, inquis, tredecim argenteis ampullis instructum ponderans 44. libras.* Eho! *Schueleri* iudicio candelabrum tot libras *ponderat*, quod antè ne quidem unicam *ponderare* potuit. Quasi verò *ponderare* verbum intransitivum esset, & *candelabrum ponderare hominem*; non homo *candelabrum posset*? Scilicet pari modo & *pondere*, quo *agnus ponderare lanium potest.*

Pag. 621.

Viden' quàm ineptè, quod antè dixi, verborum Genera confundas? quàm turpiter verborum formas deformes? quî coelum cum terra commisceas?

Pag. 345.

Sed vel *conjugare* & *flectere* secundum modos, tempora & personas utinam verba didicisses? *Ecquibus quæso questionibus scholasticis assentiri aut dissentiri*, ut tu loqueris, *salvâ fide permissum est?* Num *Schuelere*, ut *assentiri* sic *dissentiri* *flecti* & *conjugari* existimas? Næ à Grammaticorum omnium more & natura *dissentis* longissimè, mihiq; *assentiris* minimè, si *dissentior dissensus sum*, ut *assentior assensus sum* conjugas, quod hætenus nemini permissum est. Quid quod nesciam, undè hoc *Schuelerus* hauserit nisi ex Saturni podice, quando quærit: *quis*

Pag. 28.

ita argumentari auferit? Δις ἢ τοῖς τῷ κενῷ: quærit iterum infrâ; *an quisquam sibi persuadere auferit?* Miror an quisquam tam ineptè loqui *ausit?* miror an quisquam *Schueleri* ineptias sibi persuadere *ausit* ac possit?

Pag. 690.

Sed nunc si *ausim*, ostendam, quàm ritè & scitè verborum *tempora* formet? *Ipsi Præst. Audit.* estote iudices, nonne hæc est nova temporis flexio atq; formatio *spondeo* pro *spondet*? *spondeo, es, ere*, obsoletum jam apud *Schuelerum* verbum est, ideo nunc *spondeo, es, ere*, ufitatius esse voluit. Nec profectò nisi cum singulari concinnitate atq; elegantia tempus *Imperfectũ* pro *Perfecto* posuit, quando scripsit: *scimus quâ veneratione omnia vasa sacra tractarentur*, pro *tractata fuerint*. ô utinam *Schuelerus* sciret, quâ tandem ratione verborum tempora formare, quove modo omnia Grammaticorum documenta tractare debeat? Sed quando id sciet jam sexagenarius? quando sapiet? Serius quàm ipsi *Phryges*, credo.

Pag. 553.

Pag. 590.

Voces sine numero, ut sunt *œdatæ* omnes! En *Adverbium Similitudinis* pro *Adverbio Comparisonis in Quantitate* positum, particulis relativis neglectis! *Quantum distat cælum à terra, ita* (elegantè pro *tantum*) *sensus à Spiritu Sancto inuentus distat, à phanatico sensu*. Mox *Interrogationis* particulam (*cur*) pro *similitudinis* (*sic vel ita*) voculis ponit, dicens: *sicut imago lignea potest coli, cur non etiam imago viva?* item; *sicut Calvinista non fatentur se contra Dei præceptum agere, si jejunium indicunt &c, cur ergo etiam hoc in negotio &c, non erit observandum?* Sunt iterum *particulæ, sicut, cur, ergo, relativæ, scilicet*.

Pag. 198.

Pag. 645.

Sed ne *Conjunctio* quidem permanfit integra. En *Copulam ET* pro particula *adversativa SED* positam! *Non solum totam antiquitatem accusat, & ipsum (pro sed ipsum) etiam*

Pag. 225.

etiam

Pag. 235.

etiam Spiritum Sanctum corrigit. Sic eandem voculam pro conjunctione causali UT perperam posuit Schuelerus his verbis: Titum ad bonorum operum exercitium exhortatur, non solum ut signa & fructus fidei sunt, sed etiam quatenus efficiunt justiore, & (ineptè pro ut) ex ijs finaliter tandem reportet aeterna salutis mercedem. Posuit quinetiam Copulativã pro Causali QUOD, dum sic scribit: Cùm experientia ipsã constet, & sapius deprehensi fuerint mille abusus, &c. Quæ loquendi ratio? quæ cohærentia? quis sensus? Nonne elegantius sic enuntiamus hæc verba? Cùm experientia ipsã constet, quod sapius deprehensi fuerint mille abusus; vel per Infinitivum, sapius deprehensos fuisse mille abusus.

Nunc tandem ipsi vos velim judicetis, *Audit. Præst.* quæ Pars orationis sit reliqua, quam ineptus hicce sacrificulus non defœdarit? Tota enim quanta etiamcunq; est; tota, inquam, Etymologia spurcitiæ intolerabili convoluta jacet. Sed secunda quoq; Grammaticæ pars *Syntaxis* scilicet, Deus bone, quàm fœdè contaminata & fordidata est! quibus scopis regulas quascunq; purgem? quibus spongijs fœdos undiquaq; solœcismos deleam? quæ adhibenda lima est, ut polita *Syntaxis* appareat & nitent? Proh pudor! non Substantivorum convenientiam, non Adjectivorum structuram, non etiam Pronominum *syntaxin*, non deniq; Verborum cum Adverbis, cum conjunctionibus & cæteris Orationis partibus legitimam observavit constructionem.

Ut id vobis, *Præst. Aud.* demonstrarem ad oculos, nonne *Substantiva* rem eandem significantia, eodem Casu, Genere, eodem item Numero convenire debent? Ast num hanc, Schuelere, tu convenientiã observas? Suntne hæc eundem casum habentia Substantiva, *Franciscus Veron Praelector, Ecclesiaste regio*

Pag. 67.

regio & Scriptore deputato? Sunt scilicet, si Nominativus cum casu Ablativo idem est. Eodem errore A finus recurrit paulò post: *Thomas Vitus Danubiano quondam* (per quàm egregiè!) *concionatore*. Sic Accusativum casum cum Nominativo construit: *certum est (ait) varium esse peccatum illud (ad mortem) ut; impœnitentia, obstinatio, &c.*

Anne horum Substantivorum eandem rem significantium ijdem sunt casus? anne Nominativi cum Accusativo ullâ ratione hoc loco conveniunt?

Pag. 75.

Pag. 529.

Si Substantiva non eandem, sed res significant diversas, noñe alterum casus Genitivi ut sit, trita Grammaticorû regula poscit? Cur ergò tu, Schuelere, ceu summus in arte Grammatica Dictator, contra hanc ipsam, diversæ rei Substantiva eodem casu ponis, quasi eandem omninò rem significant, hisce verbis? Ex ultima stropha ode. Num ego vocem *ode* Genitivum esse credam? Nam multis abhinc annis casus vel Nominativi vel Vocativi vel Ablativi esse credidi. De Genitivo si quæras, vel *Odes* vel *Ode* invenies, quippè cum $\omega\delta\eta, \eta\varsigma, \eta$, Græci dicant. Quæ hujus quoq; constructionis est ratio, quâ scribis: *eadem est ratio de musca cadente in calicem?* Quam ob rationem duorum Substantivorum, quæ res significant diversas, alterum in casu Ablativo præpositione *de* interpositâ ponit? num ratio *de musca*, majore, quàm *ratio musca*, elegantia dicitur? Omninò: ex *Schueleri* scilicet sententia. Similis elegantia est cum scribit *Exodo 20*. Eho quot sunt quæso *Exodi?* num tot esse credis quot capita? an sic loqui licet? an ignoras, ô stupide, hîc Substantivi regentis (*capite*) esse ellipsin, Genitivum (si construat cum Substantivo alio) requirentis? Ita quidem ut *20* (sc: capite) *Exodi*, non *vicefimo Exodo* dici debeat.

Pag. 34.

Pag. 306.

Pag. 580.

E

Instru-

Instructura fortè *Adjectivi cum Substantivo in Genere, Numero & Casu concordantis Schuelerus* se foeliciorem solertiolemq; præbebit. Eja periculum faciamus ac tentemus. En egregia hæc specimina! *Ut vos huicè nostrè operi patronos advocarem.* Nonne præclarè dicitur *nostrè operi*? In casu etsi concordent minimè hæ voces, quid interest? Profectò non multum, modò suavi convenient sono, modò æquabili consentiant terminatione, id quod *Schuelero* sufficit: certè specimen non nisi ei soli singulare & solenne. Sed num hoc unum est quod edidit? Neutiquam: Imò sexcenta, si nemo fastidiat, numerabimus: Vel quid hoc si non ejusdem sit *farinæ specimen*, quod hisce verbis edidit; *Si unquam hæresis fuit, Calviniana est, utpotè que damnatorum opinionum colluvies est?* Si *opinio onis*, *Schuelerus opinatur* nomen esse masculinum, quidni *damnatum opinionem* fovere dicatur? Sed si tua hæc, *Schuelere, opinio non heretica est, si non damnanda est*, profectò nulla nec unquam nec usquam fuit: tuus profectò iste liber solocismorum, quid? Imò hæresium etiam sentina est: est, inquam, hic ipse omnium errorum & *damnatarum opinionum colluvies*, sordidum barbarismorum barathrum, omniumq; sordium & pestilentis foetoris cloaca, in quam *Schuelerus* subitò projecit & præcipitem dedit innocentem Priscianum. Phi! quis non videt, quàm sordidus ubiq; appareat? Totus quantus quantus est, sordibus scatet turpissimis: siveincipit contrectes, sive occiput palpes, sive tergum contemplere, sive frontem intucare; sive ad dextram te vertas, sive adeas sinistram; sive oculos ad capitis verticem attollas, sive in plantam ac calcem pedum eisdem dimittas, profectò ne digitum quidem vel unguem vides, qui sit

Epist. dedic.

Pag. 71.

le sine la
quibus fr
us, quæ
ordini dñi
sanctus, as
dicatur?
lis, quæ P
regales q
miretur?
entia, nec
hilce verb
medimus
a divino r
ta, in qua
quære re
minimo c
verba sic
mirum n
sunt. E
brem ab n
recoquer
verbium
dram, cr
quantum t
veritatem, q
mit? certè
cium. Q
lud est m
minus quæ
nemus nom
no reddita

fit sine labe. Quis non abhorret à fordibus & maculis, quibus frons est conspurcata? Sordes sunt in hisce verbis, quæ mox ab initio leguntur: *se Deo & aliquo sancto ordini obstrinxerunt.* Scilicet *aliquus, a, um,* dicitur, ut *sanctus, a, um;* quidni igitur in Dativo *aliquo* sicut *sancto* dicatur? Verùm & hæc macula fermè est inexpurgabilis, quâ Priscianum asperfit, inquiens: *Lutherani hos potestates agnoscunt.* Siccine dici suprâ citata regula permittit? Certè quæ sit Generis in vocibus hisce convenientia, nec Lutherani, nec Papani agnoscunt. Quis etiam hisce verbis Prisciano maculam esse aspersam negabit; *concedimus hominum leges ut sic, non ulterius nos ligare quam in divino verbo mandata & fundata sunt?* ubi tibi *mandata*, in qua, quæso, regula *fundata* hæc lex est? quâ lege, quavè regulâ innixus *Adjectiva Neutra cum Substantivo feminino* construis? ut taceam particulæ *ut* ellipsin, nec verba sic enuntianda fuisse dicam: *concedimus leges hominum non ulterius nos ligare, quam ut mandata & fundata sunt.* Ecquid hoc impuri est, quòd nobis *recoctum crambem ab inferis obrudis?* Noli ò Sacrificule *crambem* toties recoquere. *Crambe* vel bis tantùm *cocta* in fastidij proverbium Græcis abijt, secundum illud *σιωπδος νεγμβη δεινατος*, *crambe bis cocta mors est*, & nauseam adfert. Sed quantum tuam hanc *crambem* nauseæ adferre putas toties *recoctam*, quæ vel *cocta* semel primo gustu tolerari vix potuit? certè nauseam maximam & haud ferendum fastidium. Quid est, quum dicis: *Quod est manifesta falsitas?* Imò est manifesta absurditas ponere *quod* pro *quæ*: Non minus quàm illa quâ sic scribis; *certè populus intelligit adorationis nomine cultum patriæ absolutum intelligi: iste autem non redditur nisi soli Deo, & blasphemum esset reddere illud ulli*

imagini. Imò totus populus intelligit, intelligunt & ipsi pueri, qui prima Latinæ Linguæ elementa vel primis labris gustarunt, tuum solœcismum, & norunt corrigere. Nec capio, qualis hæc sit constructio, *Leontius Episcopus Neapoleos Cypris Coatanæus S. Gregorij, iste in Occidente, ille in Oriente: pariter proponit cultum imaginum:* Caperem autem si talis esset: *Leontius Episcopus Neapoleos Cypri, ejusq, coatanæus sanctus Gregorius, iste in Occidente, ille in Oriente,*

Pap. 604.

Pag. 622. *pariter proponunt cultum imaginum. Taceo, inquis, tapetiarum innumeras species, inter quos tapetes unum Hungaricum erat nobilissimum.* At non tacebo ego crassissimos quos hîc commisisti solœcismos. Nam primò *Tapetiarum* fœmininum plurale, quod antè dixi, absurdè statuis, deindè *cum Substantivo Masculino Adjectivum Neutrum (tapetes unum)* incongruè construis. Non autem reprehendo ut solœcismum, quòd unà construuntur *duo sororcula*, non magis quàm si conjungerentur *dua sacrificuli*. Deprehendo enim huic constructioni magnum subesse mysterium. Innuit enim hâc *Schuelerus* ceu novus Kabbalista, arctiorem esse *Sororularum cum sexu masculino, & Sacrificulorum cum sexu feminino* societatem, quàm sit convenientia Adjectivi cum suo Substantivo.

Pag. 624.

Tradunt porrò Grammatici: *Quando duo Adjectiva sine Substantivo concurrunt, prius induere naturam Substantivi, cum quo alterum in Genere Numero & Casu conveniat.*

Proloq. Hoc præceptum num observavit *Schuelerus* ex illis verbis conspici potest: *Video nunquam eundem (Samsonem) in arma proruisse, nisi excitus, pro excitum.* Sic postèa: *manifestè constat eosdem Bernenses ab Apostatis illecti subiraxisse se, pro illectos.* Hoc solœcismi genus *Schuelerus* continuat, perindè ac si ut troporum, sic solœcismorum continua-

Pag. 150.

tinuatio allegoriam faceret, orationemq; exornaret: Sic enim inquit: *habens aliquid, undè Deo placeat, id soli gratia Dei acceptam refert pro acceptum.* Cui hunc errorem acceptum referet, nisi soli suæ inscitæ? Sed jam mi Prisciane tandem exporrige frontem: absterfæ sunt à me fordes & maculæ, quas tibi asperfit *Schuelerus*, jam illa nitet & pura apparet.

Pag. 229.

Nunc aures mihi admoveto, quas expurgabo ne obsurdescant. Hei quibus sunt obstructæ & onerata for-
dibus! Auriscalpio opus est ad hanc eluendam spurci-
tiam: *longè sunt inferioris ordinis eorum, quæ nobis credenda proponuntur.* Quis Grammaticorum, quæso, à Comparativo Gradu Genitivum regi statuit & docuit? Recitabo tritam illam, quam tradunt Grammatici de constructione Adjectivorum quantitatis & gradus, regulam: sic ea sonat. *Gradus Comparativus regit Ablativum, qui exponitur per quàm: idq; ubi mentio fit de duobus aut pluribus diversa natura.* Audin' non Genitivum, sed Ablativum Gradus Comparativus regit: num ergò benè *inferioris ordinis eorum?* imò melius, *inferioris ordinis ijs,* aut (si per quàm exponere Ablativum malis) *inferioris ordinis quàm ea quæ nobis credenda proponuntur.* Heus Prisciane esto animo bono & patienti, quicquid remanet impuri, expurgabo sedulò. Sunt aures expurgatæ propè, si modò vel hanc unicam adhuc eluam ac deileam maculam, quam tibi *Schuelerus* asperfit, cùm dixit: *Se imparè tanti ponderis fuisse.* Sed macula est, quâ aures gravabantur tuæ: Verùm liberatæ jam sunt ab istarum sordium onere & macularum pondere, cui vel ipse *Hercules ferendo non fuisset.*

Pag. 135.

Pag. 114.

Purgemus jam oculos etiam: tot enim fordibus sunt

Pag. 366.
& 369.

obtecti ac obducti, ut mirum sit, si vel lucem cernant. En palpebræ nictare nequeunt, hirqui lachrymas & lemas sudant ob squalorem quò torquentur. Hunc ego nunc hâc Grammaticorum spongiâ eluâ, & pristinae oculos visioni restituum: *Relativum cum antecedente Substantivo suo consentit in Genere & Numero; in Casu autem non nunquam discrepat, nam is sequenti verbo respondet.* Hâc inquam, Grammaticorum spongiâ delebo has sordes: *Motus animi per quas homo possit crescere; Item, divisioni ex quo vivunt fovendo.* Quæ hîc *Relativi* cum suo antecedente in *Genere* consensio? Sed forsân peritior est *Schuelerus* in constructione *Pronominis Reciproci*, quàm *Relativi*. Age facimus periculum. *Reciproco* suus utimur (ita enim præcipit *Syntaxis*) *cum tertia persona reflectitur in rem à se possessam: ut, Cicero recordatur Tironis liberti sui.* Item: quòd si *duæ sint tertia persona, una in casu recto, altera in obliquo posita; & res possessa referatur ad tertiam personam in casu obliquo positam utimur Genitivis Relativorum, ejus, illius, ipsius: ut Petrus amat Christum propter bonitatem ipsius, scilicet Christi; non suam, id est, Petri.* Hunc *Pronominis Reciproci* usum quàm bellè *Schuelerus* observet nunc audite: *Helvetia & Germania (ait) Pontificem Romanum Christi vicariû, & sua Ecclesia caput agnoscebant.* Germania scilicet & Helvetia Ecclesiam habuere, & suæ Ecclesiæ Pontificem Romanum caput agnovere. Quis negat? At Christi Ecclesiâ te intelligere, illiusq; caput Pontificem Romanum te agnoscere, vox parenthesis inclusa mihi significat: *ipsius* ergò (*nempè Christi*) non *sue* dicere debuisses. Habere Christum Ecclesiam, quam sibi collegit non ex Germania & Helvetia solùm, sed ex omnibus etiam mundi partibus, firmiter credo. Ast vehementer etiam atq; etiam

Pag. 15.

miror,

miror, quòum Christus ipse *sua sit Ecclesia caput*, num *sua* quoq; *Ecclesia Pontificem Romanum caput* agnoscat, & ipse monstrum tam horrendum ex *sua* ipsius *Ecclesia* faciat? *Ejus* (nempè *Christi*) *Ecclesia* caput Romanum Pontificem esse posse, tùm demum tibi concedam, quando mihi probabis: *Quòd Deus ab homine possit auferre suam proprietatem*; nimirum *Dei*.

Pag. 300.

Jam oculi clarè cernunt (ad te enim mi Prisciane redeo) nunc ipse, quàm sordidus etiam sit nasus, quòum speculum adhibueris, videbis. *Quid aliud fidelis anima agit, quàm meditari & expendere?* Ecquæ Infinitivi cum Nominativo convenientia? Nulla profectò: nullà etiam ratione Verbum finitum hoc loco Infinitivum post se regere potest, quandoquidem nec voluntatem, nec facultatem neq; sensum significat. Quidni ergò meliùs ac concinnius sic enuntiaretur sententia: *quid aliud fidelis anima agit, quàm ut meditetur & expendat*. Vocem enim quamlibet, qua per ellipsin est omissa, exprimendam, & qua semel tantum dicta pluribus in servit clausulis, in singulis repetendam esse, eleganti Grammatici documento tradunt, id quod & legitima construendi ratio, imò ipse naturalis vocum ordo requirit. Hâc censurâ edoctus Schuelerus Nominativum debere precedere Verbum finitum, non Infinitivum, errorem commissum alibi corrigit: Sed audiamus quomodo? *Castæ*, inquit, & *pura Ecclesia catholica apes*, quicquid ex *S. Scripturæ pomario decerpunt*, id in bonum converunt, ut (scilicet id) in mellis dulcorem liquentur. Siccine Verbum cum Nominativo construitur? Siccine præcedit Nominativus Verbum finitum numero simili atq; personâ? Certè non apes Schuelere, sed fucus impurus, & quicquid ex Grammaticæ pomario, florum saliorumq; succo, since.

Pag. 25.

Pag. 92.

Pag. 94. *sincera mentis ac interpretationis decerpis, ita convertis, ut id in sudorem ac squalorē abominandū detestandumq; liquetur. Occurrit paulò post similis elegantia: Confirmatur nihilominus (doctrina) his miraculis, quinimò revelationem aliquam continent.* Pandat Sacrificulus horum verborum nobis cohærentiam & constructionis rationem. Nonne Conjunctio (quinimò) Copulativa est? Ergò duo illa verba tanquàm duo ejusdem subjecti (cùm posteriori Nominativus desit) prædicata copulat: si hoc, profectò utrumq; Nominativo in Numero respondeat necesse est: aut per quam regulam construes hæc verba, *doctrina confirmatur, quinimò continent?* Per quam item Syntaxin dixisti:

Pag. 139.

Notandum multis & varijs scaterere defectibus hanc periodum, in quantum ab Adversarijs perversè proposita & explicata, ex ea falsas consequentias deduxerunt? Certè à te, Schuelere, proposita perversè hæc periodus est: scateret crassis solœcismis & non paucis defectibus, quod tùm hoc in loco, tùm alibi notandum probè venit, nec quomodo eandem explicem, quomodo cohærentiam & convenientiam exindè deducam, scire possum. Quid enim sibi vult *verbi finiti cum Ablativo* intercedente præpositione *ab* ineptissima constructio? Quantò elegantior talis fuisset hujus periodi enuntiatio atq; formatio? *Quatenus Adversarij ex ea perversè proposita falsas consequentias deduxerunt.* En jam venusta est verborum cohærentia. Ostendat etiam *Dominus Doctor* horum

Pag. 277.

mihi verborum structuram: Pœnitentia, que in Veteri & in Novo Testamento predicatur, quam Iohannes, quam Petrus, quam Paulus predicavit & præscripsit, veri nominis dolores ac labores, opera verè pœnalia significat. Verbum equidem finitum adesse observo, sed ubi casus, qui illud præcedat,

Nomi-

Nominativus? Vah! *Genitivum Nominativi* locò præponit asinus: sed ex nova Grammatica novam hanc & antè inauditam constructionem didicit. *Ex his & alijs* (inquit) *quæ contra nos Lüthardus adducit, pro nobis potius contra ipsum faciunt.* Da regulam constructionis eminentissime Domine Doctor: ubi Nominativus (quæro abs te iterum atquè iterum) qui Verbum præcedat finitum, remanet? Da sensum horum verborum *Domine Decane*, quem non capio (fateor) nisi in hunc construendi ordinem redigas sententiam: *Deindè hæc & alia, quæ contra nos Lüthardus adducit, pro nobis potius quàm contra ipsum faciunt.* Nonne hæc genuina verborum est constructio? Sed hæc & alia, quæ *Schuelerus* adducit absurda, pro nobis certè contra ipsum faciunt, atq; ex his & alijs, quæ impuro sermonis genere adducit, conijcio quanta ejus sit doctrina, quanta in literis scientia, tanta nempe, quanta pueri est, qui versari in Schola triviali incipit. *Quia* (ait alibi) *prolixitatis vitandæ causa me digredi nullâ ratione patitur, illi obijciam &c.* Sed ubi Nominativus est, qui cum hoc Verbo finito (*patitur*) construatur, qui illud præcedat? Fortè cum voce *causa* construit, quasi casus Nominativi vox esset, sed rectius profectò sentiet, si casus esse *Ablativi* dixerit. Quid sibi volunt absurda illa verba, *sunt hi modi oppositi & unum tollit alium?* Proh! *Unum (modus) tollit alium* qualis loquendi modus? Præponis Verbo finito *Accusativum, Nominativi* loco: quis verò puerorum vi terminationis non diceret, *unus (modus) tollit alterum?*

Sed & maxillas Prisciani conspurcasti, mentum infecisti, & labrum polluisti. Phi quàm foedasti nebulonum pessime ab omni parte faciem boni illius viri? Et

F

maxil-

Pag. 283.

Pag. 325.

Pag. 424.

Pag. 105. maxillas quidem ecce quàm foedis loquendi formulis deturpâris! *Cùm Græca* (inquis) *& Latina Lingua quibusdam populis essent adhuc vulgaris.* Quæ, quæso, hæc loquendi forma est? singularisne an vulgaris est elegantia? Pudeat! vulgarem illam, imò omnibus pueris tritissimâ, regulam ignoras: *Verba Substantiva & nuncupativa admittunt Nominativum in Numero & Persona ita convenientem, ut precedenti respondeat Nominativo eumq; declaret.* Annon igitur, ais, Nominativus posterior priori in Numero respondet? Singularem Numerum utrobiq; video. Sed heus, cur *Verbum* interponis *Plurale*? Nonne quia *per Syllepsin Numerorum duos Nominativos Singulares Verbum præcedentes habes pro uno Plurali*? Cui proindè etiam ille qui *Verbum* consequitur, non minùs quàm verbum in Numero respondere debuisset. Ejusdem farinae locutio est illa: *cùm*

Pag. 90. *Eucharistia sit Sacramentorum vivorum,* siquidem *verbum Substantivum post se casum nunquam habeat Genitivum,* nisi quùm possessionem, causam, formam aut qualitatem significat. Malè etiam intendit nervos vel potiùs oculos & animum *Schuelerus*, quòd non attendit ad hunc solœcismum: *Quo errore stabiliendo & propugnando omnes nervos intendit Bucerus:* quasi aliquâ re intendere dicatur. At qui phrasi usitatâ *alicui rei vel etiam in rem aliquam intendere nervos* dicimus. Nemo ergo errore aliquo stabilendo, sed *alicui errori,* vel etiam *ad errorem aliquem stabilendum nervos intendit.* Sed quos nervos ad errores & solœcismos committendos *Schuelerus* non intendit, qui tam imperitè in *leges & regulas Grammaticas* invadebit? Et quamvis luculenter solœcismos ipsi demonstrarem & corrigam, *Grammaticorum ei documenta imbibenda offeram,* sua tamen phantasia tantùm adherens, nescio à quo instructus ac si pulicem haberes.

Pag. 188.
189.

haberet in naribus, virulento gutture obsoletas voces, phrasēsq;
inauditas, ac ineptas in Priscianum innocentem & ipsius Gram-
maticam eruclat. Quam præclarum sermonis Latini orna-
tam ornamento, quam emolumento in oculis omnium est. Epist. dedi-
 O cat.
Fol. 2. a.
 utinam toti Helvetiæ ornamento ac emolumento majori
 esset *Schuelerus* quam nocumento! Sed non modò toti
 Helvetiæ, verùm omnibus per totum orbem Latinum
 pueris risui est atq; ludibrio, quòd *Genitivum* pro *Dativo*
 usurpet, & *totius* pro *toti* ponat, adeoq; tam turpiter in
 hanc Grammaticorum regulam impingat: *Verbo (sum)*
cùm adfero significat gemini Dativi adduntur, quorum unus
est persona, alter commodi vel incommodi. Sed pergo, mi
Schuelere, ad scapulas quoq; Prisciani purgandas, quas fœ-
 dasti tam turpiter, ut linteola quibus eas purgem, vix in-
 veniam; *Patet (inquis) quam multa Berchtoldus & ejus-* Pag. 366.
dem Symmysia affingant falso doctrina fidei Catholica: Schismati
& divisioni, ex quo vivunt, fovendo. De absurda Relativi
 Pronominis cum antecedente Substantivo structura jam
 dictum: Nunc quæ verbi *fovere* cum Nomine in *Dativo*
 sit constructio quæro? Mira certè & rara: nam non alium
 quam *Accusativum casum Verba Activa asciscere* statuitur à
 Grammaticis. En brachia quoq; fœdis hisce contami-
 nata fœcibus! *In ijs videre est continua fallacia ignorationis* Pag. 401.
elenchi: item, In quo videre est rara gemmarum pretiositas. Pag. 625.
 Vah! Video *Domine Doctõr* raram verborum structuram,
 sed interim tu videas ac perlustres tritam hanc regulam:
Verba Activa & quæcunq; ex Neutris & Deponentibus actionem
significant regunt Accusativum; non Nominativum: con-
 tra quam hisce quoq; verbis graviter peccas; *adoramus* Pag. 606.
præsepe & sancta ejus cætera habitationes. Vah! tot lapi-
 des,

- des, tot ligna, tot simulachra adorat quotidie *Heresiar-
cha Schuelerus*, nedum scit, quem Verbum adorare casum
requirat. Quinetiam manus mi Prisciane, laves hoc ver-
borum squalore infectas: *Ab hoc conciliabulo non nisi monstra*
 Pag. 134.
 Pag. 614.
in lucem edere potuisse: item, *nec monitus se ab eo abducere*
finit. Profectò manus puras priùs non fore credo, quàm
 mutantur *Activa* hæc verba (*edere & abducere*) in *Passiva*,
 ac sic correctæ utraq; enuntietur sententia: *Ab hoc con-
ciliabulo non nisi monstra in lucem edi potuisse*; item, *nec mo-
nitus se ab eo abduci finit*: idq; vi hujus Grammaticorum
 regulæ *Passivorum ut & quorundam Neutorum Casus sit Ab-
lativus cum Prepositione à vel ab*. Sed quis non hanc spur-
 Pag. 83.
 citiem cernit in tergo? *Dùm quisq; seclarius privato ac con-
trario spiritu ducitur, summumq; Pontificem Romanum Christi
in terris Vicarium & Ecclesiæ visibilis caput negat, nullam cer-
tam ipsam habere regulam? Infinitivus sine verbo Finito pon-
nitur, contra certam hanc Grammaticorum regulam,
sed quæ tibi Schuelere est incerta: Verbum finitum, quod
voluntatem, sensum & facultatem significat, post se regit In-
finitivum*. Ubi quæso Finitum Verbum, quod hoc loco
suum regat Infinitivum? Quis & hanc maculam non con-
 Pag. 324.
 spicit in pectore, *Advertendum ineptias Lũthardi ex patrum
testimonijs dissolvemus?* quæ hæc cõnexio & structura? *Ad-
vertendum Gerundium in dum esse existimo*: quod cùm
hoc loco absolutè sine ullo casu sit positum velut Imper-
sonale, quidni Infinitivum deposcat hoc modo: *Adver-
tendum nos ineptias Lũthardi ex Patrum testimonijs dissolu-
turos esse?* Næ ligulæ tibi *Schuelere* sunt solvendæ, & nates
virgis cædendæ, ob *infantiles tuas ineptias*, quas, ut ani-
madverto, vix *dissolvemus*. En lumbos Prisciani quàm
 Pag. 26.
 turpiter contaminasti! *Certum est Calviniste cum suis asse-
clis*

atque potitare, stertere. Per quam quæso regulam, ô stupide stipes, ante Infinitivum ponis Nominativum? Imò certum est, *lippisq; & tonsoribus notum, murmurantes illos Sacrificulos* (inter quos decantatur *Schuelerus* frequentissimus) *cum suis affectis, cum suis concubinis & meretricibus potitare ac stertere dies noctesq; & molliter cubantes delitijs meretricijs vacare.* En crura ut conspurcavit *Schuelerus*, Prisciane, tua turpi hoc solœcismo! *Qui assumendus est in Episcopum, debet tantum unius uxoris esse virum non bigamum.* O grandem asinum! quidni sic *Schuelerus* debet esse castum, sobrium, sedulum, si vult fieri Episcopum, Cardinalem &c? An ignoras *Casum* qui Infinitivum esse vel fuisse sequitur cum casu convenire debere precedente, in hunc & confimilem modum? *Qui assumendus est in Episcopum debet esse tantum unius uxoris vir, non bigamus.* En pedes, ô Prisciane, quis lavabit tuos? quis has absterget fordes, *manendo in exemplo?* item *retorquendo?* *Gerundia* in *Do* absolutè ponit *Schuelerus*. quæ non nisi verbis junguntur, eaq; modò cum præpositione, modò sine Præpositione, modò activè, modò passivè significantia. Ut doceam asinum, pro *manendo in exemplo*, sic dicendum potius est, ut *maneamus in exemplo*; pro *retorquendo* dicatur, ut *retorqueamus*. Quæ hæc illuvies est convexum & plantam pedis Prisciani turpiter polluens; huic probationi standum moniti? *Gerundia* scilicet in *DUM* necessitatem significantia juxta se habent Nominativum: *Dativum* quidem vulgò postulant, vel *Casum* omninò nullum: sed *Authoritas Domini Doctoris Nominativum* requirit ob figuralem elegantiam: Nonne enim elegantius *standum est nos moniti*, quàm *standum nobis monitis* dicimus? Quid quæso etiam ineptius constructione illâ, quâ ab Ablativis consequentiam de-

Pag. 649.

Pag. 178.
& 179.

Pag. 132.

signantibus & absolutè positis sententiam quidem incipit, sed mox *Accusativos* locò *Ablativorum* annectit non sine turpi magnoq; solœcismo, sic enim scribit: *Quibus omnibus ponderatis, indissolubilitate nempe matrimonij, oneribusq; ei annexis, è contra premia & bona continentie, animi tranquillitatem (premijs & bonis continentie, animi tranquillitate dicendum fuisset) non immeritò Christo Apostoli dixerunt.*

Sed ô utinam â maculis tantùm & fordibus liberandus Priscianus fuisset, quibus tu *perdite homo* ipsum infecisti abominandis! Verùm fordibus absterfis & elutis conspiciuntur vulnera, quæ innocenti inflixisti. Ictûs quibus miserum ferijisti innumeros quis non conspicit? Quis plagas non videt quas omnibus corporis intulisti partibus? En totum caput verberibus turgidum est, sed verbera voco hæc inepta verba: *instar homo emota mentis.* Vah! *Schuelerus* profectò homo obtusæ mentis & obfusæ nâris est, qui Voces ergò & *instar Substantivorum* more *Genitivum* admittere nescit, sed afini stupidi *instar Nominativum* voculæ *instar* adjungit. En cerebrum penè his verbis quasi malleo est excussum: *Ex his constat quàm injuriosè redarguit, pro redarguat; ut & his, quasi quacumq; conveniunt cruento eadem adæquatè debere (pro deberent) convenire incruento.* Si quærat ineptulus, cur *redarguit*, non *redarguat*; cur item *deberent* nec *debere* ponendum sit, puer quivis vel micam mentis & rationis sanæ habens pro responso hanc citò recitabit regulam: *Adverbia similitudinis & similia cum Indicativo conveniunt, si sententiam rectam & absolutam; cum Subjunctivo verò plerumq; si obliquam, si conditionatam aut dubitativam faciunt.* Viden' à te, ipso Nerone truculentiore, fractum Prisciani car-

nium

Pag. 664.

Pag. 77.

Pag. 89.

nium his verbis, *qualia fuerunt donaria, epulas pauperibus praparatas?* Ohe jam fatis est, ohe Libelle! Ἄουσαλον potius quam ἀουδέλον esse his in verbis dico, quum copula *Et* subintellecta tam *disimiles casus* copulet. Ah mi Prisciane, quam duriter te immanis iste homo ferit hisce verbis! *Poterit dignoscere, verane an falsa sit Ecclesia, proinde que ad salutem aeternam consequendam ei vitanda aut amplectenda convenit.* Sentisne dolorem? *Sit & convenit pro conveniat:* egregriè scilicet copula *ET* similes verborum modos copulat. En frons quam atrox vulnus accepit! *observandum istam sententiam ideò adferri, ut murum abeneum.* Quem quæso medicum huic adhibebo vulneri? quid ineptius dici aut scribi posset? *Conjunctionem Causalem UT* ponit, sed ubi *Verbum Modi Coniunctivi* est, quod à causali *ut* regatur? Adverbium Similitudinis non esse utiq; patet ex particula præcedente *ideò*, quæ *Conjunctionem ut* post se cum *Modi Coniunctivi* verbo postulat. Aut enim vocula *ideò*, hïc ineptè affuitur, aut sic proferri verba debent: *Ideò adferri, ut eà* (sententia) *ceu muro abeneo utantur contra Sacramentum.* Quantis quæso tenebris oculi obruuntur! Sed num mirum est? En pungit & mordet eos hæc plaga: *Cum præceperint ut recipiant.* Hic nî adhibeatur collyrium, juxta hanc Grammaticorum regulam præparatum & compositum *si Præteritum præcedit particulam UT, Coniunctivus sequens actionem jam præteritam in Imperfecto exprimit*, Priscianus vix pristino restituetur visui. Hoc, inquam, Grammaticorum collyrium dolorem levabit, si adhibeatur, & Tempus Præsens in Imperfectum hoc modo mutabit, *cum præceperint ut reciperent.* Hei nafus rubet & tumet! Id verò mirum non est: nam contundit eundem *Schuelerus* his ineprijs:

Pag. 514.

Pag. 66.

Pag. 296.

Pag. 93.

- Pag. 300. ineptijs: *neceſſe eſt quòd ejus præſentia non ſit continua. Abſit quòd aſſerere velimus.* Ineptè poſt Verba *Neceſſe & Abſit Quod* pro *Ut* poni aſſerimus. Sed interim neceſſe eſt, ut *Schuelerus* hanc Grammaticorum addiſcat regulam: *Uti- mur particulâ UT poſt verba rogandi, imperandi, monendi & quæcunq; voluntatem aut facultatem vel cauſam finalem ſignificant.*
- Pag. 478. Huiuſine malè pareas cum hiſce verbis: *Præter fallacia elenchi.* Hoc unò ic̄tu profectò omnes Prifciani dentes labefeciſti. Præpoſitionem *præter* per quam regulam cum nominandi caſu conſtruis? Anne *Præpoſitionem Accuſativi Caſus cum Accuſativo conſtruendam eſſe igno- ras?* Væ Prifciani ſcapulis! væ lumbis! væ tergo, cui tot ic̄tus infert *Schuelerus* quot verba effert! Quàm miſerè ſauciat, quàm ferit duriter hiſce verbis Prifciani humeros & collum! *miſiſſe funem in collo ejus*, pro *in collum ejus: Præpoſitionem IN terminum ad quem hoc loco ſignifican- tem cum Ablativo conſtruit.* Eundem errorem etiam alibi
- Pag. 392. committit, dùm jubet *idem alludere in Calvino.* Verba enim cum *Præpoſitione compoſita retinent Caſum Præpoſitio- nis, vel ipſam Præpoſitionem repetunt.* Secundùm hanc igitur regulam dicendum fuiſſet *alludere ad Calvinum*, non *in Calvino.* *Alludere* enim dicitur quaſi *ludere ad aliquem*, quod tùm fit, cùm *aliud dicitur* (teſte Laurentio Vallâ) & *ſententia ad aliud latentè refertur*; quod *Schuelerum* ceu hominem perquam facetum hiſ verbis facere voluiſſe nemini obſcurum eſſe poteſt. In eandem regulam im- pingit poſteà, cùm ſic loquitur: *ſuper fundamento luteo non niſi luteum & craſſum quid imponere potuit.* Inepta & incongrua, imò *cræſſa & lutea* conſtructio: ſi enim *Schuelerus ſuper fundamento imponere, ut imponere funda- mento, imponere in fundamentum vel in fundamento aliquid*
- Lib. 4. c. 16. rectè
- Pag. 296.

rectè dici putat, nullum in Classicis Authoribus suæ locutionis reperiet fundamentum, & sibi ipse imponit turpissimè. Præclarè etiam homo Latinitatis scilicet studiosissimus *Testamentum P. Basilij Capucini à se Latinitati simpliciter donatum esse* scribit. Crediderim ei facilè etiam non jurato: nam & alia *ex Germanico simplici Latinitati se reddidisse* asserit: illa autem intelligit, quæ in *Latinum sermonem transtulit*. Quis autem non videt & ridet simplicem illam *Latinitatem*? Cur non *Græcitati & Hebraicitati* etiam hunc suum tam præclarum fœtum reddidit? Quid ais asine? Si *Plinius donare aliquem immortalitate*, si *Cicero donare aliquem civitate*, dicere sunt soliti, ceu patres Latini sermonis, num tu *donare aliquid Latinitate* dicere erubesces? Si ritè illi hanc Grammaticorum observarunt regulam, *Ablativus Cause instrumenti & modi actionis apponitur Nomini & Verbo sine prepositione*, num tu hanc eandem negliges? Culpâ non vacas, etsi centies phrasin hanc *donare alicui aliquid* Ciceroni usitatam esse prætendas: nec tuum hunc solœcismum excusabit harum phrasium varietas: *Celo tibi hanc rem, & celo te hanc re*; item, *dono tibi hanc librum & dono te hoc libro*. Non quidem improbo, nec vitio verto, si quis verbo *donare Dativum* adjungat, modò *Dativus* ille sit vel personæ, vel saltem illius rei cui donum dari intelligitur: nam res ipsa quæ dono datur, in *Accusativo* ponitur; vel *Ablativo*, si illa cui donum confertur in *Accusativo* ponatur: sic *Ovidius* dixit; *his mea muneribus genitor connubia donas*? In hoc exemplo vides, cum non *connubia muneribus*, sed *connubijs munera* dono dari soleant, *muneribus* non *Dativi*, sed *Ablativi* casus esse: sic tu non *Testamentum Latinitati donare*; sed *Latinitate Testamentum donare* debuisses. Nec majoris elegantix

Pag. 132. gantia hanc credo phrasin esse, *huic probationi standum,*
 Pag. 475. quam repetis infra hisce verbis: *standum esse Ecclesie judicio & sensui, non privato spiritui sed persuasioni interiori satis probatum manet.* Verbum *stare* pro *acquiescere, servare tenere, sequi,* cum *dandi casu* inepte iterum construis: tum contra superius recitatam regulam; tum contra Classicos Authores ipsos, Ciceronem cum primis, qui *stare alicujus opinione & judicio,* qui *judicatâ re stare* dicit; & Quintilianum nominatim, apud quem phrasis *jure jurando stare* reperitur. Sic quoq; dicendum fuisset, *hac probatione standum: item standum Ecclesie judicio & sensu, non privato spiritu, sed persuasione interiore.* Quæro insuper
 Pag. 395. annon rectius *atate nonagenarius,* quàm *atatis nonagenarius* dicatur? Sed quid ultra rudis ille & illiteratus asinus frangeret, qui Prisciani crura, qui pedes, qui brachia, qui manus ejusdem fregit? Attrita sunt omnia ei membra, attritæ omnes ossium ipsi medullæ, quinimò cor contritum & jecur. Sed ecce tibi unum adhuc vulnus quod Prisciano infixit lethale, cum dixit: *Apage castigator Belarminum allatrare.* Ecquis Medicus consulendus? quis
 Pag. 92. Chirurgus adhibendus huic malo est? *Apage te* cum turpi hoc solœcismo, quò Interjectionem *Accusativum* regentem cum *Nominativo* construis: duas ob causas Interjectionem *apage* *Accusativum* regere statuo: tum ob expressam regulam in Syntaxi: *Apage & Eheu Accusativum adsciscunt;* tum quòd vim Imperativi Græci ἀπάγε ab ἀπάγω retinet. Quousq; igitur *Schuelere* vulneribus tam acerbis Prisciani innocentis lacerabis corpus? Neq; Pentheus tam miserè discerptus à Bacchis fuit: neq; Orpheus à Mænadibus tam duriter tractatus: neq; Hippolytus à phocis Nerei tam graviter vulneratus: neq; à
 Medea

Medea Absyrtus tot vibices & cicatrices accepit: neq; Deiphobus à conjugè Helena tot ictus, tot plagas, tot mala pertulit, quot tu ceu hæresiarcharum malleus durissimus Prisciano intulisti.

Sed jam primam, *Auditores Præstantissimi*, laboris mei partem, in hoc Augiæ stabulo repurgando exegi; dum Priscianum ex fimo extraxi, à fordibus quantum potui mundavi, vulnera quæ *Schuelerus* ipsi fecerat, absterfi. Nunc alteram mihi restare video, ut fimum quoq; egeram: quod opus profectò tantò esse sentio difficilius, quantò laboriosius & molestius est quatuor annorum fimum paucis horis egerere. Quapropter cùm hætenus non nisi spongiâ, linteis & scopis usus fuerim, nunc Alpheo opus esse video ad tantam fimi copiam eluendam. Fimum dixi, sed intelligo Barbarissimos, hoc est, voces & phrasas quæ contra Latinè loquentium morem atquè usum formatae sunt; puto vocabula quæ vel non Latina, vel malè Latina, vel spuria sunt. Illorum, si audire non gravemini, recitabo vobis non pauca. Sic enim loquitur statim in ipso limine: *Horum (Eckij & Cochlei) pium* Proloq.
zelum Bernenses non verentur appellare contumeliam honorisq; denigrationem: obtrectationem vocare debuit malitiosus ille *obtrectator*. Proloq.
 Mox ait *Disputationem Bernæ publicè habitam Catholicos facile ad concertamen laceßivisse: Latini certamen* dicunt. Num Latinum est derivatum *Cervicositas?* Pag. 35.
 Non est: Plinio enim *obstinatio*, Ciceroni verò *voluntas obstinator* & *in iracundia obsfirmator* dicitur. Perperâ quoque *præminentiam* Ecclesiæ Romanæ tribuit *Schuelerus*, lib. r.
 quam omnes qui Linguam callent Romanam penitus ignorant, si vel maximè aliquam *eminentiam, authoritatem, privilegium* aut *prærogativam* præ alijs aliqui illi concedant Att. epist. 9.
 Pag. 53.

- cedant. Quale est, pande mihi tu Hercule Cacolice *Manifestum* illud, quod *Rhadamantho* fratri tuo. *Devotus* (sic enim lego *R. D.*) *Iohannes Ludovicus de Rouvray* in lucem edere paravit? Estne *manifestum* aliquod convitiū aut mendacium? Sic enim profectò & Latinè effes locutus, & verum dixisses. Sed ipse sic te explicas: De his omnibus *manifestum* aliquod, seu *libellum* in lucem edere parat. Ergò *manifestum* in genere Neutro Substantivè posuisti: Sed quā auctoritate? Non certè Ciceronis, sic enim ille ad Trebonium: *liber iste, quem mihi misisti, quantam habet declarationem amoris tui?* Quem si (ut debuisti) fuisses imitatus, sic profectò scripisses: *libellum in lucem edere parat, qui declarationem habebit horum omnium.* Verùm hoc omissò ut ad rem & intentum tuum veniamus, Schuelere, quò te barbara tua fatuitas rapit? Num *intentum* idem tibi significat, quod *propositum*? Atqui *intentus* Latinis idem est quod Græcis ἐντασις: hinc à patre eloquentiæ Cicerone *intentus* dicitur *palmarum*. *Intentum* verò in genere Neutro Participium est, quod Græcè ἰστέτα μέγος, Latinè *attentum*, *acre*, *illatum*, vel *imminens* sive *impedens*, nunquam *propositum* redditur. Sic etiam *controversista* pro *controversiarum perito*, *inordinatio* pro *confusione* sunt.
- Pag. 115. Nomina Latinis inaudita. An rectè dictum *Ecstases Spiritus Sancti*? *Ecstasis* enim illorum esse dicitur, qui eam patiuntur: Atqui Spiritus Sanctus *ecstasin* non patitur: tales enim ἐκστατικοί, hoc est, *ecstasi correpti*, seu *mente commoti* vocantur. Sic etiam *confrater* novum est compositum, & *sensualitas* pro *sapientia* sive *prudencia carnis* novum derivatum. Apage te, Schuelere, frater ignorantiae cum tuis *confratribus* & *consorioribus*, veltraq; *capitos* à *sensualitate*! O *nugatorem nugacissimum*, *stupidissimumq;* Schuelerum, qui

Lib. 15.
Fam.
Epist. 21.

Pag. 107.

Pag. 111. 115.

Pag. 115.

Pag. 159.

Pag. 162.
190.

qui barbara & ridicula hæc vocabula *nugo*, *rolla* & *cappucium* pro Latinis usurpat. In altera (inquit) facie ejusdem numismatis, eadem diabolicâ inventionem, venerandâ effigie ac galero suo condecoratus Cardinalis & stultus cum rollis suis ac cappucio uno quasi obtutu objectivo dignoscuntur. Sed erras, ô rollifer stulte Schuelere! Non enim Cardinalis numisma illud; sed Protonotarij, hoc est, tuam gerit effigiem, qui sapiens tibi tuisq; videris, quamvis omnium sis stultissimus. Quale hoc Nomen est *falsificatio* pro corruptione? Item *Computus*? nam sic sonant tua verba: omnium iudicio & computu debetur operario merces. Quid *computus* hîc tibi significet nescio, si idem quod Ciceroni ratio *sumptuaria* unum; sin idem quod *opinio*, duos committis errores: pro quibus omnium scholasticorum opinione & iudicio operario dupla merces debetur. Hanc igitur si te evadere posse speras, non *evasio*, *ridicula* (ut tu ridiculè & barbarè scripsisti) sed vanum potius *effugium* est appellandum. Nam quod in reliquis scholasticis ferulâ dignum est, cur id in te castigandum non esset? Quæris annon hoc sit *fabulonem agere*, quicquid in buccam venit deblaterare, illudere & contraria docere? Concedo, si nomen Latinum sit *fabulo*: sed tamen ita concedo, ut dicam te ipsum *fabulonem agere*, dum quicquid in buccam venit, scribis & blateras, meritoq; tibi, Eminentissime Domine Doctor, relinqui hunc titulum, quippè quò nemo ineptior *fabulo*. Sed nec Latinis dicitur *impassibilitas*, quæ Græcis dicitur *ἀπαθής*. Quinetiam terminum *grossi* Latinusne sit an Gallicus quæro: si Gallicum dicitis, barbarum esse concedis; si Latinum, non *crassum*; sed *ficum immaturam* significat. Latinis quoq; non dicitur *situatio*, sed *situs*; non *implicantia*, sed *contradictio*; quam-

Pag. 194.

Pag. 195.

Pag. 262.

Pag. 278.

Pag. 281.

Pag. 346.

Pag. 303.

Pag. 305.

Pag. 307.

- vis igitur tibi concedam *sententiam tuam* (ut falsò asseris)
- Pag. 313. *nulla implicantiâ laborare*, laborat tamen barbarie; & licet *nulla se proderet implicantiâ*, vitiosæ tamen locutiones tuæ in singulis ferè paginis se produnt. Qualia hæc sunt
- Pag. 372. Verbalia *assecuratio*, & *pertinentia*? Non in Latio, sed in
- Pag. 373. Monachorum culinis nata sunt. Ex iisdem prodijt vox
- Pag. 454. *ocularis* vel *oculare* pro *conspicillo*; item *confæderatio* pro
- Pap. 529. *fadere* vel *societate*. Nec rectè *commysta* ex Præpositione
- Pag. 574. *con* & nomine Græco *μύστα* componitur: non enim *commysta* sed *symmysta* (Συμύστα) dicuntur, qui *iisdem sacris* sunt *initiati*. *Realitatis* & *causalitatis* termini, etsi in
- Pag. 591. *Metaphysica* & *Logica* tanquam *technologici* tolerentur, non tamen tibi, *Schuelere*, absq; barbarissimo sic loqui licet: *Vinum Eucharisticum* nullam *sanguinis Christi realitatem* aut *alicujus gratiæ causalitatem* continet. Ita potius loquendum est: *vinum eucharisticum non continet ipsum sanguinem Christi, aut aliquam gratiam efficit seu confert*. Nomen Verbale *Crucifixor* si Latinum est, tùm *Judeis crucifixoribus deteriores* sunt non *Orthodoxi*, quos tu *Calvinistas* vocas; sed *Sacrificuli*, quia *Christum* quotidie *crucifigunt*. Quis est qui & hanc locutionem ceu barbaram
- ibid. non irrideat? *Verba ex Vasquez proposita* nullam continent *irreligiositatem*, nullum *penitus errorem*. O utinam etiam *verba Schueleri!* Nam *singula* ferè continent aliquem *errorem*, si non contra *Religionem*, saltem contra *Grammaticam* vel *legem Romani sermonis*. Quis unquam
- Pag. 602. *Latinorum consissentiam* dixit pro *statu* vel *conditione*?
- Pag. 616. item *compassionem* pro *miseriordia*, seu *mutuo molestiarum*
- Pag. 617. *sensu*? ut & *candelarium* pro *candelabro*? *vocem* pro *suffragio*? *scopatorem* pro *scopario*? *centonem* pro *pondere centenario*:
- Pag. 620. *Cento* enim haud significat *pondus certum*: sed
- Pag. 623. *idem*
- Pag. 624. *idem*

idem quod Græcis *σύρραμα* vel *ὄπισσάγμα* notat: id quod te nescire miror, nec (cùm Hercules tuus Cacolicus totus ex meris calumniarum, mendaciorum & blasphemiarum undiq; corrasis *centonibus* sit consutus) credidissim, nisi hic te apertè veluti forex ipse prodidisses. Quis, inquam, Græcæ Linguæ peritus *ἀταξία* Latinè *malam concupiscentiam* interpretatus est? Præter *Schuelerum* adhuc nemo: qui dum tantam vocabulorum Latinorum, Græcorum & Barbaricorum confusionem inducit, *ἀταξίας* meritò incusatur. Quibus porrò rationibus probabit rectè dici *congruentiam* pro *ratione* sive *argumento*? *inconsiderationem* pro *inconsiderantia*? *incorrigibilitatem* pro *pravitate insanabili*? Sunt enim hæ voces omnes novæ, sunt barbaricæ, sunt Scholasticorum quilibet.

Pag. 625.

Pag. 642.

Pag. 666.

& 679.

En nomina quoq; Adjectiva modò in culina *Schueleri* coëta, inepta, crassa & barbara! Nam *ejulatum tonitrualem*, & *draconem clavâ Herculis Catholici interemptum* (sic enim nebulo convitiando sed perperam gloriatur) *hydrosum* denominat. Cur *ejulatum tonitrualem*? An quia *tonitrualis* Adjectivum Latinum est? Nequaquam. Sed quia *ejulatū* dicere voluit *horrendum auditu instar sonitronitru*: quod ergò Latinè non potuit barbarè effatus est. Cur *draconem* appellavit *hydrosum*? An quia hoc Adjectivum habitionem sive vehementiam copiamve significat? quomodo *animosum*, *ingeniosum*, *lacertosum*, *nervosum*, *saxosum* & *aquosum* dicitur quod in se habet vehementiam ac copiam animi ingenij, lacertorum, nervorum, saxorum & aqua. An potius quòd affectionem significet? quomodo *Schuelerus vinosus*, *mulierosus*, *libidinosus*, *seditiosus*, *factiosus* dicitur esse sacrificulus, quòd affectus

Epist. dedic.

Laur. Vallâ:

Lib. 1. c. 27.

est ad:

est ad has res, & amat *vinum, mulieres, libidinem, seditiones, factiones*? Sed neutra denominatio quadrat. *Hydrus* enim (si fabulis illis credimus, quibus *Schuelerus* tantoperè delectatur) fuit *draco*: Jam si (ut Logicorum terminis, in causa coram Logico tribunali dijudicanda, uti mihi liceat) species ab individuo rectè denominatur, quidni Petrus, qui homo est, dicatur *petrosus homo*? Non ergo *hydrosum draconem*, sed cum Virgilio *hydram Lernæam* vocare debuisti: sed quid? num *decem conclusiones & acta disputationis Bernensis*? apage hanc blasphemiam! sed bestiam illam habentem septem capita & decem cornua, hoc est, (ut tu tibi ipse contradicens disertè fateris) *Romam Ethnicam in fine mundi, cum illa erit evertenda*: Romam verò eam quæ Ethnicam Religionem, superstitionem, & idololatriam postliminiò reduxit & mordicè defendit (ut fecit hodierna) non Christianam sed Ethnicam vocandam esse censeo. Ecquâ igitur fronte cum *zeloso te Matthatia* comparare audes sacrificule omnium perditissime? Te, inquam Idololatram cum eo qui pio *zelo affectus* Judæum idolis sacrificantem trucidavit super aram? Te, qui cum Christianum te profiteraris, alios ad idololatriam incitas, cum eo, qui Ethnicum alios ad sacrificandum idolis cogentem occidit? Quod si *zelosus* (quamvis barbarè) vocandus esses, *zelosum* ego te nuncuparem non *Matthatiam*; sed *hypocritam zelum simulantem* more Phariseorum, profitentium se esse discipulos Mosis, & hoc vano pretextu Christum reiicientium; vel *zelosum*, hoc est, *invidiè repletum*, more Pontificis maximi & Judæorum. Sicut enim illi Evangelium ceu noctuæ lucem, ferre non poterant, sed Apostolis Evangelium prædicantibus palàm

De lab.
Herc.

Pag. 60. 61.

Proloq.

I. Macch. 2:
23. & seqq.

Joh. 9: 28,
29.

Act. 5: 17,
& 13. 45.

con-

contradicebant. Sic tu, quamvis sis tyro & novitius in *controversiis palæstris*, & nescias *scholasticam & controversiis doctrinam*, ne dicam literas combinare, aut vocabulum benè Latinum proferre, tamen contra veri Evangelij præcones ac assertores, & nominatim contra *Lüthardum & ejus asseclas*, rma sumere non dubitas, & velut alter Elymas plenus omni dolo & hostis omnis justitiæ Bernenses studes avertere à fide, & vias Domini rectas pervertere non cessas. Quid igitur mirum si tanta caligo & tenebræ in mentem tuam inciderint, ut non modo veritatem, sed tot etiam barbarissimos in opere tuo verè puerili & scholastico cernere nequiveris? Non igitur *insensatus Lüthardus* (quem contumeliosè *impij & blasphemi Calvinii* vocas nepotem) sed *sensibus privatus*, imò *mentis ac rationis expertus* est ipse *Schuelerus*, & filius Diaboli, à quo tam impudenter mentiri & blasphemare didicit. Sed nimis urgeo: commoveri videtur hic novitius & instar *vulpecula sampsonica* (nam sic eas à *Samsone* iste denominat) igne infernali vexatus quærit lustrum, ubi latere possit: sed frustra: eâdem namq; catenâ, quâ ipse Cerberum traxit ab inferis, caudæ illius alligatus ab eodem in *officinam orcinianam*, vel potius (ut Latinè loquar) in *Orcum* retrahetur: non quòd Cerberus potestatem *authoritativam* habeat à se ad puniendâ *avertendâq; tam exorbitantia Schueleri crimina*, sed quòd hæc provincia ipsi tanquam carnifici injuncta sit ab eo, qui dixit foris esse debere idololatrias, & quicumq; amant ac committunt mendacium. Sed desinam tam ominosa in *Schuelerum* loqui, & revertar ad *ridiculosa*: *In septenni* (inquit) *puero ridiculosum valdè est, si dentes nondum ediderit, si semper includatur in cunabulorum suorum angustijs, si malè vegetetur,*

H

nullamq;

Proloq.
Pag. 68.Act. 13: 7, 8.
10, 11.

Pag. 13.

Pag. 16.

Pag. 19:
& 616.

Pag. 29.

Apoc. 22:
v. 15.
Pag. 51.

nullamq; incrementi novi spem faciat. Ego verò magis *ridiculum* esse dico in *septuagenario scholastico*, si literas combinare, orthographicè scribere, vocis secundùm communia accidentia & species differentias, Nominum qualitates, Genera, Numeros, Casus, Declinationes, Verborum formas à se invicem dignoscere; item duo Substantiva, Adjectivum cum Substantivo, Relativum cum suo antecedente, Nomen cum verbo, Verbum finitum cum Infinitivo, Præpositiones cum suis casibus legitimâ constructione conjungere; si Græcè legere, declinare & conjugare nondum didicerit; si semper malè loquatur, malè scribat, pejùs dicat, pessimè differat, nullamq; ullius profectus in literis spem faciat: quæ omnia etsi in te *Schuelere*, plus satis eluceant, tanta tamen fuit tua arrogantia & præsumptio, ut controversias Theologicas tractare fueris ausus. Sed quis fuit hujus inconsideratissimæ temeritatis tuæ eventus? quis successus? profectò infelicissimus. Tàm enim scripsisti petulanter & pueriliter, ut *vix verbum verbo cohareat, quo non statim secum scommate orthographicus, vel cum calumnia solæcismus, vel barbarismus cum mendacio prodat.* Ad hanc igitur petulantiam & incitiam omninò opus est *calamo*, non *purgativo*, sed *cenlorio*: opus est, inquam, *herculeis scopis non ad expurgandum modò hoc Angia stabulum, sed etiam ad nates tuas cædendas.* Num igitur quod scripsisti *humana saluti* vel *Ecclesiæ Catholicæ* erit *proficuum*? Minimè gentium: quî enim *utile* esse potest, quod *nequiter virulenterq; à virulento & inflato araneo in simplicium animarum perniciem* scriptum est? Mox *Querulosa verba Bellarmini à Luthardo in medium producta, nempè meliùs consultum fuisse Ecclesiæ, si Verbum Dei nunquam fuisset scriptum, in*

libris:

Pag. 80.

Pag. 91.
& 190.

Ibid.

Libris ejusdem Bellarmini te nusquam potuisse reperire tu querulâ voce refers: sed nec ego reperire potui in ullo Clafsicorum Authorum Adjectivum *querulosus*, quod in Saturni podice te reperisse credo. Quæ hæc imaginum sunt epitheta, quibus eas *motivæ & loquaces* esse dicis? Pag. 93.

Nego imagines *motivæ* Latinè vocari; nego *loquaces* verè nuncupari posse. Os quidem habent, at non loquuntur. Psal. 115. 5.

Tanta tamen est horum nebulonum & idololatrarum perversitas & impudentia, ut ipsi Deo velut in os contradicentes Verbum Dei mutum, S. Scripturam mortuam regulam; imagines verò *ad charitatem erga Deum & Sanctos fovendam & augendam efficaces & loquaces* horrendâ blasphemîâ appellare non erubescant. Quid ad hæc *Schuelerus*? Ad Rhetoricam confugit & per metonymiam efficientis hæc excusare conatur epitheta.

Imagines vocat *loquaces*, quia *per nonnullas Deus sapius mirabilia operatus est, à varijs morbis & languoribus curando infirmos & liberando, quorum lingua in laudem Dei & gratiarum actionem mirum in modum facundæ & disertæ evaserunt.*

vocat *Motivæ & efficaces*, quia *ad imitationem excitant inspectores, nam ex illis (ait) picturis tanquàm signis & instrumentis docemur per compendium, quid illi, quos veneramur egerint, quidve passi sint, sicq; veluti in absentes amicos inardescimus, testamurq; nobis placere eorum fidem, doctrinam & sanctos mores: hincq; simul detestamur omnem impietatem & idololatriam, contra quam ipsi usq; ad mortem pugnarunt.*

Egregia fanè excusatio! *Imagines ipsos venerari, ait, ut idololatriam detestentur:* perinde ac si quis alterius torum se violâsse fateretur, adulterium interim detestari vellet videri. Sed videte quo effugio elabi conetur anguis iste lubricus: *Non (inquit) simulachrum quodlibet vel imago* Pag. 573.

numinis cuiuslibet est idolum, sed tantum imago numinis falsi; aliàs sequeretur apud Ecclesiasticos imagines Christi & Sanctorum præcipuè verò imagines Trinitatis rectè vocari idola. Benè est, mi Schuelere, quòd tu ipse hanc nectis consequentiam: sic enim ad hoc ut idololatriæ te cum reliqua sacrificulorum turba convincam nihil superesse aliud video, quàm ut demonstrem, quòd tu negas, idolum esse omne sculptile five imaginem quâ Deus, etiam verus, representatur, etiam si ipsa imago pro Deo non habeatur. Idolum enim facit qui sub maris vel fœminæ vel aliâ quacunq; imagine representat quòd representari nec debet nec potest: Sacrosancta verò Trinitas nullâ similitudine potest representari. Cui assimilabitis Deum fortem (inquit Esajas) & quam similitudinem comparabitis ei? Et Paulus: Non debemus existimare auro & argento aut lapidi, sculpturæ artificij & excogitationis hominum Numen esse simile. Num de falso hîc loquitur Numine? Minimè gentium: sed de vero, de illo inquam Deo qui fecit mundum & omnia quæ in eo sunt; de illo Deo, in quo vivimus, movemur & sumus. Firmiter igitur contra Schuelerum concludo, etiam veri Dei imagines idola esse, ipsumq; quia illa veneratur, idololatram absq; calumnia vocari. Rationem hujus rei omni exceptione majorem hanc reddit idem Apostolus; quòd qui verum Deum imaginibus representare volunt, gloriam incorruptibilis Dei mutant in efformatam imaginem corruptibilis hominis & volucrum & quadrupedum & reptilium. Idem judicandum de imagine Christi: Christus enim est Θεὸς ὁμοιωτός, hoc est, Deus & homo in una persona. Quis verò magnum hoc pietatis mysterium ullâ imagine representabit? Errat profectò quicumq; Christum crucifixum

Deut. 4:12.
15. & seqq.

Esa. 40: 18.
seqq.

Act. 17:19.

Act. 17:24.
26, 28.

Rom. 1:23.

Gal. 3: 1.

fixum alio modo quàm Paulus, in verbo scilicet & Sacramentis, depictum Laicis exhibendum censet. Sanctorum etiam imagines quotiescunq; cultus religiosus illis defertur, idola, & cultum illum idololatriam rectè vocari contendo: nec refert an ipsæ imagines, vel per illas Sancti, vel Deus coli & honorari dicatur. Si cultus ille defertur imaginibus, vel sanctis (ut vult *Schuelerus*) idololatricus est, quia utroq; modo defertur illis qui naturâ non sunt dij. Sancti enim naturâ dij non sunt, non magis profectò quàm ipsæ imagines ex ligno, lapide, auro vel argento effectæ, aut dij Gentium fictitij. Si defertur Deo, iterum cultum illum idololatricum esse concludo: quia nullibi præcepit Deus ut ipsum per statuas sanctorum prophetarum vel Apostolorum colamus: cultum autem illum qui Deo præstatur, præter aut contra illius mandatum, ad ipsius hominis arbitrium, superstitionem & idololatriam vocat propheta Samuel: cujus ceu scriptoris *Σεοππευσι*, longè major apud me & omnes veritatis amantes est autoritas, quàm ullius *synodi quæ contra expressum Dei Verbum anathema dicit ijs qui imagines Christi & Sanctorum vocant idola*. Concedamus autem (ut redeamus illuc undè digressi sumus) *loquaces* rectè appellari imagines, non alio tamen sensu ita appellantur, quàm quòd loquantur & doceant mendacium & vanitatem. Quæ hæc natura est, quam *Schuelerus* vocat *garrulam & clamorosam*? *Clamosam* enim ipse induit, quam eò magis prodit, quò magis intempestivam exercet garrulitatè? Quis interim *bimarem Philistæum* vidit unquam? Viros *robore, proceritate vel corpulentia instar duorum* vidi multos; sed *bimarem* vidi neminem: urbem interim Corinthum *bimarem* denominari ab Horatio probè me-

Pag. 586.

Gal. 4: 8.

1. Sam. 15:
v. 23.

Pag. 574.

Jer. 10: 18.
Hab. 2: 18.
Zach. 10: 2.
Pag. 111.
& 114.Lib. 1.
carm. od. 7.

- Pag. 159. mini, quia utrinq; mari alluitur. Non igitur *universalis* sed singularis & *Schueleri* propria est hæc *dementia*, quâ existimat *bimaris* compositum esse ex *bis* & *mas maris*.
- Ibid. Undè etiam prodierunt illi *tituli* quos *Schuelerus* barbarè *paginales* vocat? Procul dubio è Paganalibus, quorum assiduus dicitur esse affecla. Novum etiam hoc decompositum *inintelligibile* à Latinis auribus *non potest intelligi*: nec etiã scoria *hereticalis* ad quam Bucerû *apostat* affe nimis barbarè dixit. Nec rectè denominari puto *sensualitatem capitosam*, pro ea quæ *obstinata nimis est* in explendis carnis cupiditatibus. Nemo etiam Latinorum *obstinatorem pertinacem* vocavit *chalibeam*. Si tam Latinè & honestè coram honestis auribus *Latrinaria* nominaretur, quàm fœdum est eam exercere, satius fuisse dicerem artem tam sordidam & infamem exercere, quàm ejusmodi opus conscribere; quod fœtore & spurcitie omnes latrinas, foricas & cloacas exsuperet, quale tuum est, *Schuelere*, cui ne Alpheus quidem plenè expurgando sufficit. *Alter* de duobus dici, *Alius* de multis, notum est omnibus, licèt non omnes rectè utantur, inquit Laurentius Valla. Id in te, *Schuelere*, verissimum esse deprehendo: *Uno correlativorum posito*, dicis, *necessariò aliud poni*: item *unum contradictorium aliud ex eodem subjecto expellere, unumq; contradictorium aliud devorare*. Dicendum enim erat uno correlativorum posito necessariò ponitur & *alterum*; unum contradictorium *alterum* ex eodem subjecto expellit; unum contradictorium *alterum* devorat. Non tantùm ipse hunc barbarismum sæpiùs commisisti, sed eundem quoq; cum turpi solœcismo Domino Johanni Wirzio, Viro Doctissimo affingis, dùm sic eum loqui scribis: *Sunt hi modi sibi oppositi, & unum tollit alium, pro alterum.*
- Lib. 3. c. 59.
Pag. 232.
& 233.
Pag. 424.
& 425.

alterum. Non (inquam) Clarissimus Dominus Wirz-
 zius, qui Germanicè scripsit; sed tu ipse, verba illius in
 linguam Latinam imperitissimè transferendo, hos com-
 misisti errores. Et quis barbarismum esse negabit, *gau-*
dijs indicibilibus perfundi pro ineffabilibus? Iejunium quadra-
ginta-diale? quod alij analogiam secuti meliùs jejunium
quadraginta dierum vocarent. Præterea hæc duo voca-
 bula *unus alius* malè conjunguntur, cùm ex multis *unum*
 eumq; *certum* volumus indigitare; pro quo Latini *qui-*
dam usurpant. Verba igitur tua *quorum* (articulorum)
præter tres primos unus alius erroris hujus perniciosi ferment-
tum continet, sic corrige: *quorum præter tres primos qui-*
dam (articulus) *erroris hujus perniciosi fermentum continet.*
 Profecò plura ego à *Schuelero* barbara, quàm ille à me
 Latina, didici, quæ nollem didicisse, ne fortè ijs u-
 tar, ut ipse facit. En duo *concilia Carthaginensia* vo-
 cat *Regionaria*: quasi verò concilium Ecclesiarum unius
regionis rectè dicatur *regionarium*, ut vocabulum ma-
 lè Latinum culinarium. Sed continere me ampliùs
 non possum, quin pro tot commissis barbarismis ipsum
 secundùm leges scholasticas virgis cædam. Prodi ergo
Schuelere: prodi inquam, non audio excusationes tuas
 frivolas. Accede sceleste: quid restitas? Tolle *tuni-*
cam clericalem: porrige nates furcifer: depone manus,
 nì obediveris, virgæ inversæ capitello dorsum tuum
 egregiè dedolabo. Ambo jam defessi sumus, tu vapu-
 lando & quiritando, ego verberando. Depositâ ergò
 ferulâ ad correctionem redeamus. *Statum electorum* &
damnatorum vocas *charitativum*: utrum illorum statuum
 tu elegeris, nescio: hoc tamen affirmare ausim, cum qui
 te in *statu charitativo, pietativo, probitativo, castitativo* vel
sobrieta-

Pag. 253.

Pag. 248.

Pag. 355.

Pag. 394.

ibid.

Pag. 463.

- Pag. 525. *sobrietativo* esse dixerit, nec Latinè nec verum loqui. si *connaturalis* (ais) *sensus verbis illis inhæret, cur ad metaphoricum eum transfert Berchtoldus? Imò si Latinè sensus literalis vel proprius dicitur, cur à te barbarè connaturalis* vocatur? Tot & tam enormia errata, *Schuelere*, non sunt *pecuniâ redimibilia*, sed *virgis*: alio pretio si metum illarum *redimi posse* putas, vehementer erras. Ubi inveni-
- Pag. 558. sti Adjectivum *succulentus*, undè *vineam* denominas *succulentissimam*? quæ meliùs, Columellâ teste, *succosa* diceretur. Mirum profectò est tuum ingenium in forman-
- Pag. 616. dis Adjectivis denominatvis: num enim *aqua baptismi* rectè à *baptismate* denominatur *baptismalis*? Num *mensa lapidea* rectè nuncupatur *lapis mensalis*? Ergo etiam *columna lapidea, lapis columnalis; statua marmorea, marmor statuale; mensa lignea, lignum mensale; & vestis aurea, aurum vestale, & poculum argenteum, argentum pocale vel poculale* rectè & vocabitur. Injuriam etiam facis Zuinglio, dum cum
- Pag. 663. *spirituales vestros falsò sic dictos, putativos* nominasse afferis. Non enim tam barbarè & rusticè locutus est vir
- Pag. 666. Linguae Latinæ peritissimus. *Moniales* illas quæ tempore Reformationis matrimonium contraxerunt, *Apostatrices* nominas, sed nec verè nec Latinè. *Apostatrix* enim sive Substantivè sive Adjectivè sumatur, Latinum non
- Pag. 674. est. Non magis certè quàm barbara illa Adjectiva *ialis qualis* pro *qualiscunq;*; item *trabeus & festuceus*.

- Sed mittamus Nomina, & ventilemus etiam Verba illa barbara, quæ passim protulit *Schuelerus*: non illa tantùm quæ apud probatos Authores nusquam inveniuntur, sed etiam quibus significationes affingit alienas & falsas.
- Pag. 13. *Transili* (inquit) *Hispaniam, Galliam, Italiam, Europam, Asiam, Africam, Americam, &c.* & ubiq; invenies eandem
- Eccle-

Ecclesia faciem, eosdem fidei articulos, eadem essentialia capita. Imò si tu, Schuelere, transilijsses Barbariam, transilire pro peragrare nunquam dixisses. Ecclesiam quam tu calumniosè Calvinianā vocas, & à Catholica ac Apostolica perperam excludis Lũthardũ mordaciter profiteri & propugnare ais, sed ineptissimè: aut enim adjunctum Adverbiũ non quadrat, aut profiteri pro tueri barbarè dixisti, cum non mordaciter, sed apertè potiùs & liberè aliquid profiteri, mordicus autem tueri dicamur. Quid est quòd Novantes, hoc est, (ut alibi te explicas) Reformatores in Disputatione Bernensi practicasse dicis? Nihil illi fecerunt reprehensione dignum, quòd in rebus fidei Pontificem Romanum pro iudice controversiarum agnoscere noluerunt. Non enim (ut tu arguis) privatam spiritũ Enthusiastarum fictas revelationes ipsi S. Scripturæ contrarias jactantium, vel cerebri sui cõmentasecuti sunt, sed ipsum Spiritũ S. in Scriptura loquentè exponendò sensum Scripturæ per Scripturam ipsam, ut Levitæ sub principe Nehemia post captivitatem Babylonicam fecisse leguntur. Commenta verò cerebri tui sequeris ipse tu, dùm tot nova & barbara Verba comminisceris & sine iudicio effutis, qualia sunt insinuare pro significare vel indicare; discurrere pro loqui, disputare sive differere; discindere pro abscindere; confortare pro confirmare; reciprocare pro respondere vel regerere; morsificare pro mordere; falsificare pro adulterare; paralogizare, pro falsâ argumentatione decipere. Sed frustra est, ò Schuelere, quòd Bucerum Doctissimum Teologum ineptâ Battalogiâ paralogizare criminaris. Benè enim argumentatus est Bucerus ex Paulo contra interdictum illud Præfulum in Ecclesia Romana, quo nuptiarum & ciborum quorundam usum prohibuerunt: nec id fecit, quod tu facis,

I

qui

Pag. 81.

Pag. 82.
& 691.

Pag. 95.

Pag. 97.

Pag. 127.
& 139.

Pag. 182.

Pag. 190.
& 194.

Pag. 208.

1. Tim. 4:
v. 3.

- qui per totum librum nihil aliud (ignoscite mihi *Auditores*, quod & ipse à Schuelero didici βαρβαριζεν) quàm *paralogizas, pararhetorizas, paragrammatizas, barbarizas & salacizas*. Nunc non est idem quod *vario*, sed idem quod *nictio* vel *vacillo, labasco, ruinam minor*. Cùm ergo *Doctorum vestrorum pseudocatholicorum in doctrina de meritis ex congruo & condigno sensus nutare* ipse asseras, ipsos in suis *sententijs vacillare*, hoc est, inconstantes, dubios & incertos hærere.
- Pag. 237. imprudens concedis. Nec compositum *perluo* pro simplici *luo* rectè ponitur, ut sicut *luere pœnas*, ita etiam *pœnas perluere* dicere liceat: *Luo* enim idem est quod λύω, *solvero, libero, pendo*; sed *perluo* idem quod ἀπολύω, *abluo, à simplici λύω, lava*. Non ergò *Calvinus* ὁ μακαρίτης *æterna damnationis pœnas perluit*; sed *stygiâ undâ* ipsius *Schueleri artus*, nî maturè respiscat, brevi perluentur. Quale
- Pag. 253. autem Verbum est *masficare*? Græcumne, Latinum an Barbarum? Latinum non est: nam *mandere, extenuare, molere vel conficere cibum* dicunt Latini. *Dentibus* (ait Cicero) *in ore constructis manditur, atq; ab his extenuatur & molitur cibus*: eorum *adversi acuti morsu dividunt escas*; *intimi autem conficiunt, qui genuini vocantur*. Si Græcum est, indica mihi, *masfigia*, utrum à μασηζω *mando*, an à μασηζω *flagris cado* deducas: priori namq; derivationi analogia, posteriori etiam significatio repugnat. Abstine
- Pag. 312. ergò à *plasmendis* vocabulis, si illa secundum analogiam
- Pag. 316. formare nescis. *Imponere* Latinum quidem est, pro *tribuere* tamen vel *adscribere* si apud idoneos authores usurpari existimes, tibi & alijs imponis. *Suadere* quoq; pro composito *persuadere* extra hoc Augiæ stabulū, quod mihi purgandū iulcepi, inveniri creditu & tibi probatione est difficilimū. De Theodulo Sedunensi episcopo multa pro-
- Pag. 356. pala-

palasti fabulosa, quæ reticere satius fuisset, quàm cum tot barbarissimis *palàm proferre & recitare*: nec hominis protervi est *hac omnia fabulosa* dicere; at illiterati & insulsi hominis est ponere verbū substantivū *esse* pro *dicere*; & *imagines in templis exponi*, pro *poni*, vel *collocari*: nisi fortè quis dicere velit *imagines in templis exponi venales* lucri causâ. Sordidū etiam verbum est *dehonorare*, quippè quo nemo bonorum authorum usus est, qui *inhonestare* vel *dedecorare* dixerunt.

Pag. 378.

Pag. 549.

Pag. 614.

Pag. 616.

Quemadmodum verò à Verbis oriuntur Participia, seu talia nomina quæ cum Genere, Numero & Casu etiã Actionis & Passionis Tempus ad significant: ita *Schuelerus* à Verbis barbaris barbara quoq; traxit Participia. Barbarum ejusmodi Participium est *effigiatus*, à Verbo *effigio* deductum, pro quo Latini dicerent *effigiem conformo*. *La-* Epist. dedic.
bitur quoq; *Schuelerus*, *præcensurus* & *præallegatus* pro *præ-* Proloq.
dictus vel *suprà dictus* participia probatis Authoribus usi- Pag. 89.
tata esse si credit. Probet quinetiam Clarissimus Do-
minus Doctor & Protonotarius Apostaticus, *Ecclesias il-*
las particulares, quæ sub vexillo crucis Christi militant rectè
nominari *vexillatas phalanges*: *vexatas* potiùs vocare Pag. 115.
debuisset, quandoquidem ipse ceu peculiare Antichristi
mancipium eas, & quidem nominatim Bernensem, tam
virulentis vexat contumelijs & probris. Non est parti-
cipium Latinum *zelans* pro *zelo affectus* vel *accensus*; pro-
ut nec *zelo* vel *zèlor* Latinum verbum est: nec si esset,
rectè abs te dictum fuisset *Achab ad Eliam eam*, (Religio-
nem) *zelantem dixit*: nam vulgatus ita loquitur, *zelo* Pag. 287.
zelatus sum pro Domino Deo exercituum: sic tu Eliam 1. Reg. 19.
non *Religionem*; sed *pro Religione zelantem* sive *zelo affectum*
dicere debuisses. Proba, Domine Decane, ex probatis
Authoribus *ruinas* rectè dici *collapsantes* pro *collabentes*, Pag. 287.

vel *collapsas*, ut credamus. *Sacra Scriptura* non est malè
intellecta vel *glossata* à Reformatoribus nostris: ut tu barbarè
 ais, sed benè ab ipsis & *intellecta* & *explicata*: utinam
 sic intelligeretur & explicaretur à Domino Protonota-
 rio! sed malè ipsum Sacram Scripturam intelligere &
 explicare non miror, cùm ne tantum quidem in literis
 profecerit, ut sententiam aliquam Latinè sine barba-
 rismo vel solœcismo proferre possit. Ostolidum & va-
 cui cerebri hominem, *impanatum* qui Latinum esse vo-
 cabulum credit! aut dic mihi, Domine Doctor, quid
 sit *panare* & *impanare*? Impolitur etiam & inusitatum
 participium est *retumulatus*, ut ipsum etiam verbum *re-
 tumulo*: & undè probabitur *retumulare* idem esse quod
denuò vel *iterum tumulare*, & non potius *sepultum* è *tumulo*
effodere; Nam *re* in compositione non semper iterationem,
 sed etiam contrarietatem significat: sic *refigere* si-
 gnificat *educere quod fixum erat*; *retegere*, *denuotare* quod *te-
 ctum erat*; *retexere*, *reddere quod textum non erat*, & quasi
infectum quod erat factum; *recludere*, *aperire quod clausum*
erat; *revelare*, *velamentum tollere*; *resignare*, *relaxare* vel
patefacere quod erat signatum obsignatumve: ita *retumulare*
 pro *effodere quod tumulatum erat* ut dicatur eadem analo-
 gia permittit. Quàm benè *Imagines Sanctorum Apostolorum,*
Prophetarum & Martyrum quorum historie in omnibus Papisla-
rum Ecclesijs depinguntur nominentur *historiata*, infra in tua
 deprecatione *historiabo*, hujusq; castigationis historiam
 quam tot mendacijs & calumnijs, solœcismis & barbaris-
 mis commeritus es, lepidâ imagine & picturâ represen-
 tabo. Nullius etiam precij est participium *appreciatus*,
 prout ipse *Schuelerus*, quem quicumq; penitus cognove-
 runt flocci non æstimant.

Sedi

Sed satis de Participijs: Nunc ad nova Adverbia, *Auditores*, in *Schueleri* ustrina modò fabricata attendite, quæ vobis recitabo. In *Ecclesia vera & orthodoxa ultimè salutem æternam nos posse consequi* affirmat *Schuelerus*. Concedo: nego autem hodiernam Romanam esse illam Ecclesiam. Est enim falsa & heterodoxa, imò ipsius Antichristi synagoga, quæ *proximè* ducit ad æternam condemnationem: maximè si quis *ejus vestigia pressim*, sequatur, ut tu barbarè locutus es. *Pressè* enim invenitur apud idoneos authores (non *pressim*) pro *breviter, subtiliter, attenuatè* vel *angustè*: item *nunc* vel *hæc vice*, & *tunc*; non autem *pro nunc, pro tunc*, ut *Schuelerus* & quidem sapissimè loquitur. Si quis ab Ablativo *mordaci* formet Adverbium *mordaciter*, quamvis analogia videatur favere, non tamen illi assentior: usus enim Latinè loquentium obtinuit ut *mordicus* dicatur. Estne ille *vir in omni meliore literatura versatissimus*, qui *verbatim* pro *verbotim* dixit? Estne ille *vir in sublimiore doctrina eminentissimus*, qui putat *improbabilissimè* esse genuinum Adverbium? Estne *quamquam* pro *quaquam* vocabulum Linguae Romanæ consentaneum? Suntne eruditè formata Adverbia *conciliari-ter* pro *in concilio*; *occasionaliter* pro *datâ* vel *oblatâ occasione*; *illusoriè* pro *iocosè*? An etiam scit quid dicat qui duas has particulâs *sapè sapius* conjungit, & ponit pro *sapissimè* vel *nimum sapiè*? Adverbio *quantò* non respondet *tantum* sed *tantò*: illud enim separationem, hoc autem comparisonem significat. Contra Latinorum etiam consuetudinem dicitur *à longè* pro *è longinquo*; *hic* & *nunc* pro *hic illicvè, hoc vel illo tempore*; *jamdiu* pro *jamdudum*. Nec Adverbium hoc *irrationabiliter* à doctis, sed ab indoctissimis, ἀλόγως seu *absq̃, ratione*

Pag. 2.

Apoc. 18:4.

Pag. 51.

Pag. 72.

Pag. 81.

Pag. 89.

Pap. 95.

Pag. 130.

Pag. 155.

Pag. 174.

& 195.

Pag. 218.

Pag. 357.

Pag. 305.

ibid.

Pag. 392.

Pag. 359.

ione fictum est. Barbara deniq; sunt etiam illa Ad-
 Pag. 623. verbia, *hebdomadatim & finaliter*, cum Latinè dicatur *sin-*
gulis hebdomadis, & tandem sive postremum.

Hucusq; , *Auditores*, illos recensuimus barbarissimos
 quos *Schuelerus* in singulis vocibus comisit: Nunc phra-
 ses quoq; & formulæ illæ loquendi impuræ & barbaræ,
 quibus scriptum suum ineptissimum inquinavit, exami-
 nandæ & discutiendæ restant. *Scribo* (inquit) *vobis pro*
 Epist. dedi- *cautela: cautelam* ceû vocem omninò barbaram non re-
 cat. prehendo: utuntur enim eâ Jurisconsulti sæpè; tametsi
 elegantius *cautionem* dicamus. Et certè *cautela*, pro
cautione posita, significat *instrumentum obligationis, fide-*
jussionem aut aliam *satisfactionem*, quâ alicui cavetur;
 nunquàm *provisionem* vel *evitacionem incommodorum* ut
cautio. Aliud ergò est quod noto, ipsam nimirum phra-
 sin, quam Latinorum auribus infuetam esse contendo.
 Non enim illi dicerent *scribo vobis pro cautela*; sed eâ gra-
 tiâ *scribo ut vobis caveatis*, vel *ut* (hanc multorum à fide
 Proloq. defectionem) *provideatis & evitatis*. Deindè etsi *Schue-*
lerus hanc phrasin usurpet *pulsare ad corda*, nescio tamen
 an probati Authores eâ utantur. Has enim phrasas,
pulsare ostium, fores, villam, limina, postes, me legisse memi-
 ni; sed *pulsare ad ostium, ad fores, ad villam, ad limina, ad*
postes, non recordor me ullibi reperisse. Te verò, *Schue-*
 Pag. 7. *leres*, recordia *pulsavit*, cum scripsisti *Lutherum secum non*
 Pag. 9. *fuisse unum*; item *Philippum Melanctionem non fuisse sibi*
 Cic. *concordem & unum in doctrina*. Hoc si verum esset, à seipso
 Lib. I. *disidere, secumq; discordare* uterq; dicendus fuisset. O ele-
 de fin. *gantem brevitatis formulam, quâ uteris cum dicis ad*
 Pag. 20. *utendum compendio!* cum dicendum potiùs fit *ut utamur*
compendio, vel ut breve monstrem compendium. Num
 credi-

credibile est prudenter eum loqui, qui sic loquitur: *num prudenter est credibile? Quid quæso vocas prudenter credibile? An quod credibile est homini prudenti? Atqui repugnat ejusmodi locutio Adverbij naturæ. Nam Adverbium explicat circumstantiam illius vocis cui adjungitur: Jam verò Adverbium prudenter hîc adjungitur Adjectivo credibile, quod adsignificat rem qua credi potest. Ergò cum non ipsius rei quæ credi potest, sed hominis qui credit adjunctum & qualitas sit prudentia, quod est homini prudenti credibile vel incredibile, ineptè dicitur esse prudenter credibile vel incredibile. Confessionem Augustanam (ais) satis laboris habere, ut seipsam defendat. Ergò seipsam defendere concedis: quod sufficit. Quemadmodum enim illi, qui hostem vincit, victoriæ laus detrahi non debet, etsi agrè illam obtineat: ita de illo tanquam victo nemini triumphare licet qui se agrè defendit, modò se defendat, quod facit confessio Augustana (cum qua in singulis articulis, solo decimo de Cœna Domini, eoq; non toto excepto, nostra Helvetica consentit) quam ceu solidè in verbo Dei fundatam tu, Schuelere, cum reliqua Antichristi turba hætenus frustra oppugnastis. Barbarismorum quoq; ordini adscribo insulsam hanc phrasin. Schueleri, in ordinem hæreticarum se redigere, pro transfugere ad hæreticos: in ordinem namq; redigere idem est quod ordinare, suo quæq; ordine disponere, digerere, & distribuere. Non est (ut putat Schuelerus) idiotismus idem quod literarum ignorantia, rerumquè imperitia; sed vox est Græcæ originis, & significat formam loquendi è vulgo sumptam, itemq; proprietatem linguæ: idiota igitur, hoc est, indoctus & illiteratus est Schuelerus, cui idiotisma laborare significat. in artium & literarum studio versatum non esse.*

Pag. 237.

Pag. 502.

Pag. 72.

Pag. 86.

esse.

esse. Multa miranda narrant Physici de apibus, Plinius imprimis & Aristoteles de historia animalium, nullus tamen tam solers naturæ illarum indagator fuit, ut plurimum Reverendus D. Dominus Jacobus Schueler S. S. Theologia Doctor, Protonotarius Apostolicus, Ecclesiæ sancti Nicolai Collegiata Fryburgi Helvetiorum Decanus, quondam dicti Episcopatus Lausannensis Vicarius Generalis, & officialis: Vir in omni meliore literatura versatissimus, atq; in sublimiore doctrina eminentissimus. Hic enim respectuè talia scripsit de apibus, nempe illas ex florum foliorumq; succo forcipe decerpere quod in mellis dulcorem liquentur. Suntne ergo apes fabri ferrarij, quod forcipe utuntur? An prunas candentes decerpunt forcipe, ne lædant os vel pedes? Neq; enim scio quid aliud dicere ipsum voluisse conjectem. Forsan talia scribendi occasionem ipsi dedit Virgilius, qui apes in partiendis inter se operibus cum Cyclopius conferens inter alia sic loquitur:

Pag. 91.
& 92.

Georg. 4.

*Ac veluti lentis Cyclopes fulmina massis
Quum properant, alij taurinis follibus auras
Accipiunt redduntq;: alij stridentia tingunt
Aera lacu: gemit impositis incudibus Aetna:
Illi inter sese multa vi brachia tollunt
In numerum, versantq; tenaci forcipe ferrum:
Non aliter (si parva licet componere magnis)
Cecropias innatus apes amor urget habendi
Munere quamq; suo: grandævis oppida cura,
Et munire favos, & Dadala fingere testæ.*

Si hinc concludit vir in poëtis & omni meliore literaturâ tam versatus apibus ad expedienda opera sua opus esse forcipe, quæro annon eâdem ratione concedat opus ipsis esse malleo, ferramentis, vectibus & machinis?

nis? Verùm alia adhuc incidit suspicio, nimirùm legisse illum in Aristotele, ipsas apes mel non facere, sed (ut Theodorus Gaza interpretatur) *rorem candentem* deferre in apiaria. Hinc vir in Physicis & omni sublimiore doctrina eminentissimus collegisse videtur, ut fabri *ferrum candens forcipe* apprehendunt, sic apes *rorem candentem forcipe decerpere*. *Forceps* enim, secundùm Servium, ita dicta est quasi *forviceps*, quòd *ea forva*, id est, *calida capiuntur*; secundùm Varronem autem, quasi *ferriceps*, quòd *ferrum capiat*, scilicet *ignitum*, quòd *manibus capi nequit*. Quasi verò per *rorem candentem candidum* seu *candentem* intelligere non possimus, quòd *herbas faciat canescere*, quomodo *herbas rore recente canuisse* dixit Ovidius. Ros enim gelidus est, non calidus: tepidus quidem denominatur ab eodem poëta: verùm non *rorem* propriè, sed *lachrymas* intelligit. Quomodo interim apes ex florum succo mel colligant ipse Aristoteles paulò post elegantissimè docet his verbis: *colligunt apes* (textum Græcum non cito, quia *Schuelerus* illum nec legere, nec intelligere potest) *ex omnibus quæ florem ferunt in calyculo, atq; etiam ex cæteris in quibus dulcedo est* (nam *dulcor* barbarum est vocabulum) *& linguâ susceptum genus id saporis deportant, sine ullo fructuum detrimento*. Calumniari me ait Veterator, prætendens non de apibus propriè, sed per metaphoram sic dictis se locutum, hoc est, *de Ecclesiæ Catholice castis & puris apibus, quæ quicquid ex S. Scriptura pomario, florum, foliorumq; succo sincera mentis, & interpretationis forcipe decerpunt, id ita in animarum bonum convertunt, ut in mellis dulcorem liquentur*. Sed arctiùs nebulonem restrictum teneo, quàm ut nates ferulæ subducere possit. Nam in *Allegoria* (ut docet Quintilianus) *tenendum est*

Hist. anim.
lib. 5. cap.
22.Comment. ia
4. Georg.
Lib. 7. de
Lat. Ling.lib. Trist. 3.
lib. 10. Me-
tamorph.

Pag. 92.

illud, ut quo ex genere rerum quis cæperit, eodẽ desinat; secus inconsequentia erit fœdissima. Jam verò forcipe decerpere hîc dicitur vel de apibus, vel de Ecclesiæ Catholicæ Doctõribus. Illud si statuit, sequuntur omnia illa absurda quæ suprà commemoravimus: sin hoc, aut propriè aut metaphoricè hæc phrasis erit accipienda: non propriè, nemo enim forcipe aliquid ex Sacra Scriptura decerpit: si metaphoricè, metaphora illa desumpta est vel ab apibus vel à fabris: si ab apibus, redeunt priora absurda: quia cum apibus in hoc tertio comparat Ecclesiæ Catholicæ Doctores, quòd quemadmodum apes ex florum foliorumq; succo oris forcipe mel decerpunt; ita Ecclesiæ Catholicæ Doctores ex S. Scripturæ pomario sinceræ mentis & interpretationis forcipe aliquid decerpant, quod in animarum bonum convertatur. Si à fabris translata est hæc phrasis ad Ecclesiæ Catholicæ Doctores, inepta est Allegoria, quia ab apibus ad fabros transiendo, metaphoram non in eodem rerum genere continuavit, quo incepit *Schuelerus*. Sed duo adhuc sunt, quæ non possum non reprehendere: primum est, quòd per castas & puras Ecclesiæ Orthodoxæ apes hîc intelligit, non Orthodoxos Ecclesiæ Catholicæ Doctores, sed Clericos in Papatu, incestos illos & impuros Ecclesiæ Pseudocatholicæ fucos & putidos araneos: alterum quòd ait, tales quæ ex Scriptura Sacra depromunt in animarum bonum, in mellis dulcedinem liquare, cum reverâ ad animarum exitium in fellis convertant amaritudinem, ut videre est in ipso *Schuelero*, cujus cor, lingua & calamus, mero viperarum felle tinctus est. Omitto quod paulò post dixit, *Lutherum, Calvinum, imò etiam Lũthardum voluntariè ex certâ scientiâ & pertinaciter in Apostasiam, ac tandem*

dem in Gehennam precipitari: quod jure in ipsum retorquetur *Schuelerum*, qui cum ultrò veritati resistat, & in viros de Ecclesia Christi optimè meritos amarulentum calumniarum suarum virus tam licenter & petulantè evomat, *prudens & sciens* (nisi resipiscat) in Gehennam præcipitabitur. Contra Latinæ linguæ proprietatem etiam est phrasis illa, *curare infirmum à morbo*, Pag. 92.
 pro *curare agrotum*, vel *sanare morbum sive languorem*; item
 pro *majori intelligentia addo*, pro *majoris intelligentia causâ*
 addo. Barbarè etiam dictum est à *Schuelero*, *concedo* Pag. 96.
S. Scripturam esse & vocari lucem & lucernam splendidissimam secundum se loquendo; rectiùs, *prout in se consideratur*;
 item *nos ad oculum videmus discordias & rixas*: imò *nos* Pag. 99.
oculis, proh dolor! *cernimus discordias & rixas*, quas *Schuelerus*,
 ceu nefarium intestinæ seditionis flabellum, à Diabolo ad hoc ipsum excitatum, inter Fœderatos Friburgenses & Bernenses, sub falso Ecclesiæ Catholicæ prætextu, serere conatur, dum in Hercule suo Catholico non tantum Disputationem, Reformationem & Ecclesiam Bernensè, ejusq; ministros, sed ipsum etiam magistratum, manifestis & hætenus inauditis calumnijs infamat. Deus extinguat ejusmodi funestas cruentæ Bellonæ faces, & procul à finibus nostris avertat! Sed calumnias tuas, *Schuelere*, alij meorum commilitonum retundendas relinquo. Te verò hoc quaero si à fonte *Iesu Christi* Pag. 100.
terrena tantùm sitientes A catholici & injusti proprio demerito exclusi sunt, ubi tu cum calumnijs & decumanis mendacijs tuis sis mansurus? Foris: ubi sunt canes, & formidolosi, & increduli, & execrabiles, & homicidæ, Apoc. 22:
 & scortatores, & venefici, & idololatræ, & omnes mendaces, quibus portio sua assignata est in stagno ubi ardet ignis. 15. & 21: 8.

ignis & sulphur: non quidem *demerito* sed *merito tuo proprio*. *Demeritum* enim Latinis non est usitatum: *demerere* verò & *demereri* non in malam sed in bonam partem sumuntur: illud enim *lucrari*, utrumq; verò *benè* vel *valdè mereri*, *suo sibi merito devincere*, *conciliare*, *placare* & *benevolum facere* significat. Nam sic Ovidius:

Conf. ad
Liviam.

————— *qua non ego numina cultu,*

Quos ego non potui demereri deos?

Pag. 102.
& 103.

Pag. 131.

Pag. 122.
& 123.

Nec Livius *demereri beneficio civitatem* sine ratione dixit: Nam præpositionis *de* hæc est natura in compositione, ut augeat efficaciorè què actum demonstrat. In doctè quoq; locutus est vir in sublimiore doctrina emnens, cum dixit, *non minùs ad valorem Baptismi quàm ad valorem Eucharistiæ Ministrum validè ordinatum esse necessarium*; eos, qui à Ministris baptizati sunt non esse validè baptizatos; item *Baptismum extra Ecclesiam collatum esse validum*. Nam *valor* si Latinum est, idem est quod *pretium*, non autem *dignitas*, *vis*, *virtus* vel *efficacitas*; & *validè* idem quod *vehementer*, non idem quod *legitimè*; *validus* idem quod *robustus*, *valens*, *firmus*, *potens*, non idem quod *legitimus* sive *ratus*. Nullius ergò valoris sunt hæc *Schueleri* elegantia. Eidem inter alia in Disputatione Bernensi hoc quoq; valdè displicuit, quòd *Bernates Provinciales Eriburgensem bonis verbis amandarunt, ejusdemq; protestationem ulterius audire noluerunt*: ego verò rectè & prudenter pios Majores nostros fecisse arbitror, quòd ferre noluerunt, ut homo nimis imperiosus Dictatoris partes in illa Disputatione ipse sibi arrogaret: intellexerunt enim viri prudentissimi, protestationem illam non alio fine factam, quàm ut laudatissimum illud & summè necessarium Reformationis opus inani hoc prætextu impedire.

pediretur. Nam quid ab Oecumenico aliquo concilio, & Superioribus Ecclesiasticis, ad quos Provincialis provocabat, tùm temporis sperari potuerit, patet ex eadem Disputatione, in qua dicti Superiores, etiam rogati, noluerunt comparere, quamvis illi interesse & potuissent, & ex officio, ceu episcopi & pastores Ecclesiæ, debuissent. Non ergò illud tibi, *Schuelere*, displicere debet, quòd ipsum *bonis verbis dimiserunt*. Non enim *amandarunt*: *amandari* enim dicuntur, qui aliò relegationis ac supplicij causà *mandantur*. Nobis verò meritò displicent phrasès illæ barbaræ, *amandare aliquem bonis verbis*; *amandare lectorem pro remittere*: displicet etiam inepta hæc duorum verborum tanquam affinium conjunctio, quâ dicis: *continetur aut deducitur ex hac regula duo concurrere debere conjunctim, quo doctrina aliqua sit fidei catholica*. Verba enim illa *contineor & deducor* non habent potestatem, vim & notionem similem aut cognatam, nec ullâ significati affinitate coherent. *Custodire aliquid post se* apud Latinos non invenitur: rectius diceretur *apud se* vel *secum aliquid custodire*: nam præpositio *POST*, *ordinem* sive loci, sive temporis sive alicujus alterius rei; *CVM*, *societatem & conjunctionem*; *APVD* loci, vel personæ, vel utriusq; *propinquitatem* significat. Quis unquam *valet* impersonaliter positum legit pro *licet*, nisi apud *Schuelerum*? cui hi Germanissimi sunt in delicijs: *non valet sic argumentari, nec valet dicere*. Imò non licet ita loqui: *explicationes & probationes per periodos ex Germanico in Latinum proferam, pro transferam, vel vertam*. *M. Franciscum Kolbium* (ait) *exhortari omnes pro impetranda intelligentia s. Scripturæ*: ego verò Dominum Protonotarium exhortor *ad meliorem intelligentiam* Latinæ linguæ impetrandam. An cum

Pag. 182.
& 275.

Pag. 146.

Pag. 172.

Pag. 174.

Pag. 196.

Pag. 206.

- Pag. 208. in Latina lingua satis versatum esse censebo, dùm sic loquitur: *quos vos pro Christiana Ecclesia censetis?* Imò in Latina lingua *tyronem & novitium* esse censeo. Et
- Pag. 224. quid protulisse dicam *Schuelerum*, si *doctrinam scholasticam & opiniones Theologorum cum suis deducendis protulerit?* Nihil nisi absurda Scholasticorum commenta, cum vanissimis inde deductis *conclusionibus*, inculto & horrido dicendi genere prolata: quale hoc est, *omniò indignus, immeritus & incapax sum venia*; propter quod tu plagas meritus es, *Schuelere*, nec dignus es veniâ. Nam primò *immeritus & incapax* cognata Adjectiva non sunt, & proindè malè conjunguntur: deindè *incapax* apud probatos Authores non reperies. *Familiale est* (inquis) *S. Scripturae ludere in significatis verborum*: & paulò post; *sic Christus lusit in aqua*: item; *sic lusit Apostolus in voce peccatum*. Non ineptus modò, sed vel maximè impius est hic loquendi modus, & parùm abest à blasphemiâ: quasi nimirum Sacra Scriptura, Christus & Paulus, cum verbum à nativa significatione in aliam immutant, ludant fallacijs, more Sophistarum, qui *in terminis ludere* dicuntur quando *terminorum significationes variant jocandi, irridendi vel decipiendi gratiâ*. Quis igitur *omnia miscet* (nam *omnia suscipit deus, miscere ineptissimus est barbarissimus*) nisi ipse *Schuelerus*? Qui in singulis ferè paginis vera falsis, & Latina Barbaris, ita miscuit, ut ad verum verborum sensum assequendum vel Oedipode conjectore sit opus.
- Pag. 297. Exemplo sint hæc ipsius verba: *Quare realis presentia ita expressa, id est, sacramentaliter sub speciebus, est de fide, quippe proposita ab universalis concilio, sed nihil aliud est de fide, nec aliter, de realitate istius presentia, quia nihil aliud propositum à concilio*. Cujus Sphingis tam obscura sunt ænigmata, quam

quàm sunt hæc *Schueleri* verba? Hoc fortè dicere voluit (certum enim sensum ex barbara ejusmodi locutione quis eliceret?) *veram & realem præsentiam corporis & sanguinis Christi, intellectam sacramentaliter, id est, sub speciebus panis & vini, utpotè ab universali concilio propositam, esse articulum fidei catholicâ credendum; & nihil aliud, nec aliter de veritate istius præsentia esse sentiendum aut loquendum, cùm nihil aliud sit propositum à Concilio.* Ergò plurimum Reverendus D. Doctor Theologiæ, *secernit doctrinam fidei ab opinionibus scholasticis*: hanc ego distinctionem vehementer probò, & utrâq; manu amplector, tanquàm in Verbo Dei fundatam. Hæc enim de articulis fidei ita loquitur, ut alios dicat ad salutem esse absolutè necessarios, ita ut absq; cognitione, fide & obedientia eorum, salus obtineri non possit; alios non item, ita ut citra salutis dispendium ignorari vel etiam negari possint. Illos fundamentales, hos non fundamentales Theologi usitatè vocant. Duo tamen sunt in quibus vir in omni sublimiore doctrina eminentissimus graviter impingit: primum est, quod statuit *veram, realem ac substantialem corporis & sanguinis Christi præsentiam, in sanctissima Eucharistia Sacramento, sub speciebus panis & vini, esse articulum fidei catholicæ, quem quicumq; vult salvus fieri credere teneatur.* Hunc enim in Symbolo Apostolico, quod summam continet articulorum Catholicæ omnium Christianorum fidei, vel reliquis doctrinæ Christianæ capitibus non reperio. Alterum est, quod existimat illud *omne, & solum esse fidei catholicæ credendum, quod est revelatum à Deo, & propositum ab Ecclesia vera (qualem in Notis Ecclesiæ descripsit) quæ ob assistentiam Spiritus Sancti ei ceriò promissam, falli & errare nequeat.* An igitur quod revelatum

Pag. 11. 12.
43.

tum est à Deo non est fide catholicâ credendum, nisi etiam propositum sit ab Ecclesia? Sic ergò Deo non credendum, nisi jubeat vera Ecclesia. O blasphemiam detestandam! Sed quænam est vera illa Ecclesia? Num Catholica, sive cœtus ille, qui ex universo genere humano ad vitam æternam electus, ac per Spiritum S. & verbum efficaciter vocatus, in vera fide consentit? Neutiquam. Quænam ergò? *Romana Catholica, eaq; sola.* Atqui Ecclesiam Romanam, eamq; solam, esse catholicam, contradictionem implicat apertissimam? Romana enim Ecclesia particularis est, catholica universalis: quòd si nihilominus Ecclesiam Romanam catholicam rectè vocari contendat, nescio cur non eodem, si non potiori, jure Catholica vocanda sit Ecclesia Græca, Gallica, Germanica, Belgica & Anglicana: quòd tamen ipse non concedet. Hæc (inquit) Ecclesia, Romana scilicet, falli & errare nequit. Quam ob causam? Ob assistentiam Spiritus Sancti ei certò promissam. Ubi autem facta est illa promissio? *Is testimonijs Scripturæ, quibus probari solet, Ecclesiam esse columnam, & firmamentum veritatis.* Sed quænam Ecclesia hîc intelligitur, Collectivane an Repræsentativa? Repræsentativa, sive *Concilium Generale à summo Pontifice convocatum & approbatum.* Illa enim & similia debent maximè competere Concilio universali à summo Pontifice approbato. Cur potius Concilio quàm Ecclesiæ collectivæ? *Quia illud perfectè repræsentat Ecclesiam universalem, neq; ulla potest cogitari fidelium congregatio, quæ majoris sit authoritatis ad aliquid statuendum, itemq; ad obligandum singulos fideles, ut credant, vel observent, quòd decretum est.* Atqui Concilia generalia errori in fide sunt obnoxia. Non sunt, si à summo Pontifice appro-

ben-

Pag. 68.

bentur & confirmentur. Hic te teneo, Sophista. Nam si Concilia generalia in fide errare possunt: ergò cum Ecclesia dicitur esse columna & stabilimentum veritatis, non ad infallibilitatis privilegium id trahendum est: sed ad officium Ecclesiæ & Pastorum spectat, quod in custodienda, discernenda, promulganda & interpretanda veritate Scripturarum, ceu norma omnis veritatis infallibili; non autem in conferenda illi divinâ & canonicâ autoritate positum est. Si errare non possunt: quid opus est ut à Summo Pontifice approbentur? Errare possunt (inquis) si non approbentur; non possunt si approbentur: quia Pontifex convocatione & approbatione sua illis auctoritatem confert infallibilem, ut in decretis & canonibus errare non possint. Ergò illam infallibilitatē Concilia non habent ab assistentia Spiritus Sancti, sed ab approbatione Pontificis; vel saltem non sunt specialis illius directionis & assistentiæ Spiritus Sancti, & proindē infallibilitatis certæ, antequam accedat approbatio summi Pontificis, quâ ille quid fieri velit per literas atq; mandata Concilij nunciat, atq; ita Spiritum S. mittit manticæ inclusum; ut in Concilio Tridentino, cujus canonem hic citat D. Protonotarius Apostolicus, contigisse, ridiculo dici solet proverbio. Hinc clarum est atq; perspicuum illustre illud Ecclesię nomen, de quo tantoperè gloriatur, in solius Pontificis Romani nomen & personam tandem resolvi, & in illo terminari. Quid autem hoc aliud est quàm Pontificem Romanum in sua causa iudicem facere, illi contra jus & fas verbum Dei, fidem ac conscientias hominum subijcere? Attende paulisper, tu homo sapiens & confidate, cogitationemq; sobrij hominis ad punctum tem-

L

poris

Pag. 298.

poris suscipe: si in Scripturæ interpretatione errare non potest Pontifex Romanus, cur multi Pontifices Romani, ipso jure canonico & ipsorum historijs fatentibus, fuerunt hæretici? Cur multi Pontifices contra decreta ediderunt, atq; alij aliorum Institutiones abrogarunt? Cur multi Pontifices fuerunt homines impij, prophani, scelerati, & magicis artibus dediti? Cur multi inter Pontifices fuerunt Sacræ Scripturæ planè imperiti, & eam in decretis suis valdè absurdè, & contra directam S. Scripturæ mentem interpretati sunt? Atq; hoc adedò est evidens, ut nonnulli vestrorum Doctorum propterea coacti fuerint statuere, Pontificem in argumentis & præmissis errare posse, sed in conclusionibus, licet ex falsis præmissis, semper tamen vera decreta colligere. Verùm satis de hisce velut in transitu:

Pag. 300.

ita porrò loquitur Schuelerus in altera folij facie: *nisi totum correspondeat singulis indivisibilibus spatij: quasi verò respondendi verbo non eadem ineffet vis significandi: aut quid desiderares in ejusmodi locutione, totum singulis spatij punctis respondet?* Sed nescio quem mihi horrorem

Pag. 304.

incutiat horrida hæc phrasis Schueleriana: Imaginatio nescio, quem horrorem facescit in his concipiendis. Sed sit Schuelerus Grammaticæ ignarus, sit barbarus, sit linguæ Latinæ imperitus, attamen est orator, qui varios lectori affectus dicendo movere, ejusq; voluntates quò vult, impellere novit: nam qui sermonis asperitate horrorem modò incutiebat, nunc ejusdem novitate & insolentiâ risum movet. *Casum enim illum, si sacerdos evomat. Eucharistiam speciebus integris apparentibus vocat Me-*

saphy-

taphysicum, & ebriosos sacerdotes naturaliter jejunos. Sed Pag. 305.
utrumq; nimis jejunè. Nam si casus extraordinarius &
quiritarissimè accidit dici potest metaphysicus, quidni casus
qui ordinariè vel sæpè accidit, diceretur physicus? Sacerdo-
tes, si vel maximè essent sobrij & jejunijs vacarent, malè
tamen naturà sive naturaliter sobrij aut jejuni à te appella-
rentur, nisi pari modo concedere velis, ut juxta Germa- Pag. 327.
nicum nominis tui anagrammatismum, cum addito ostende-
dente, hoc est, digito in te intento sive determinatè dicamus
Jacobum Schuelerum esse sacerdotem naturaliter ebrium.
Confectio (ais) in rigore conjunctionem significat plurimum in Pag. 323.
unum compositum: imò in rigore pro propriè vel vi vocis
sive compositionis malè dicitur: rigor enim Latinis signi-
ficat frigus, duritiem, & per translationem severitatem & Pag. 334.
austeritatem. Nec est idem figere quod mandendo conte-
re vel comminuere: hinc cibus dentibus figi Latinis non
dicitur, sed dentibus mandi, extenuari & moliri. Et quid
quæso faciunt Authores vestri cùm quæstiones scholasticas Pag. 345.
tractant, dùm querunt, per quam actionem fiat corpus & san-
guis Christi præsens in Eucharistia, an illa actio sit adductio,
productio vel quid aliud? An desitio panis sit annihilatio nec
ne. &c. Speculativè (inquis) inter se in scholis digladiantur.
Sed quod tu hinc barbarè speculativè digladiari vocas,
illud ipsum divus apostolus Paulus expressis verbis in
falsis Doctoribus damnat: Si quis (ait) diversam docet 1. Tim. 6:
doctrinam, neq; accedit sanis sermonibus Domini nostri 3. 4, 5, 2b, 2c.
Jesu Christi, & ei quæ secundùm pietatem est doctrinæ,
is inflatus est, nihil sciens, sed insaniens circa quæstiones ac-
pugnans de verbis: ex quibus nascitur invidia, lis, maledi-
centiæ, suspiciones malæ, perversa exercitationes hominum
mente corruptorum, & qui privati sunt veritate, & quæstui
habent

- habent pietatem. Abscede ab eis qui hujusmodi sunt, & averfare profanos illos *de rebus inanibus clamores, & oppositiones falso nominatae notitia*: quam nonnulli præ se ferentes, circa fidem aberrarunt à scopo. Item, *Profanos autem illos de rebus inanibus clamores* cohibe: ad majorem enim procedunt impietatem, & sermo eorum depascet ut gangrana: & paulò post: *stultas autem & ineruditas illas quaestiones averfare, sciens eas gignere pugnas*. Estne hæc Latina phrasis, *Deus contestatus est fidem miraculo, pro confirmavit?* Nequaquam. Est enim *contestari* idem quod *obtestari, iudicium committere & constituere*, ut deos *hominesq; contestari*: sed præterea Jurisperitorum quoq; vocabulum est, quibus *lizem contestari* dicuntur, qui *testantur & fidem dant se disceptare & stare velle iudicis sententia*. *Condescendere petitioni* non reperies, sed potius *concedere petitioni*, quomodo Cicero dixit, *senatus concessit postulatiõni tuæ*. Quis etiam negabit Germanismum esse, si quis pro his Diversorum notis, *non hoc, sed illud*, ponat *non hoc, sed bene illud?* Ergò malè Latina est hæc Schueleri locutio; *Non in cruce sacrificavit Christus secundum ordinem Melchisedech, sed bene in Cæna*. Pro meliori distinctione non licere dicere, pro *melioris distinctionis gratiã*, jam supra in simili phrasi admonui. Etiam hæc phrasis inaudita est Latinis auribus *sepultura tradere aliquem*, pro *sepelire, inhumare, corpus terra reddere, humo mandare*. *Coram magno populi affluxu & ejusdem adificatione* est locutio asinina non Latina: tum quia *affluxus populi* pro *hominum frequentia* non legitur, tum etiam quia ineptissima est hæc duorum nominum ceu affinium conjunctio *coram populi affluxu & ejusdem adificatione*, quippè quæ nullam significationis cognationem habent. Et quamvis *moror* aliquandò idem fit

2, Tim. 2.
v. 16, 23.

Pag. 350.

Cic.
Verr. 6.

Pag. 372.
Pro Mur.

Pag. 378.

Pag. 391.

Pag. 395.

Pag. 396.

fit quod
causator p
libros an
enim esse
fieri & in
ficorum
hæc tuus i
possit, es
dus citr
bene leu
ulissim
obtestat
placitis p
sententi
fide rene
tam ma
dum sic
fuit. I
mblig, J
Conce
extorlit
finit &
& ciple fil
hi potuit
iri trans
dermens
varius im
modo con
Jua ac ca
quet. log
millandi

fit quod *cunctor*, non tamen rectè dixit *Schuelerus*, *nihil cunctor* pro *nihil moror*, vel *nihil curo*. Quis unquam dixit *libros ante suppressos in cognitionem venisse*: Germanismus enim est *in cognitionem venire* pro *innotescere* seu *notum fieri & inclarescere*. Quis apud ullum authorum *clasticorum legit denuò ad manum reducere*? Imò tu a sine *auribus* tuis in *scholam*, ne *plagas* quas *commeruisti* effugere possis, *es reducendus*. En *Latinam elegantemq; phrasin reditus citra cujusquam oppositionem possidere*, pro *nemine prohibente* seu *nemine refragante*. En *ænigma acutissimū & subtilissimum, Tridentinum ab ijs omnibus abstrahit & silet!* Quis *abstrahit?* *Tridentinum* subaudi *Concilium*. Unde? A *placitis problematicis Theologorum*. Cur? *Quia varij varie sentiunt & nihil eorum in quibus dissentiunt Doctores, est de fide tenendum*. Quid *abstrahit?* *Sententiam saniozem, certam maximeq; doctrina sua consentaneam*: Quid ergò facit, dum sic *abstrahit?* *Silet*, hoc est, *nihil de illis sigillatim defuit*. Idem ergò *Scheulero* significant *abstrahere & silere, nihilq; speciatim determinare*. O *præclarum Concilium!* *Concedo non potuisse errare Concilium illud*: quoniam extorsit *Schuelerus* ut *faterer*, *Concilium quod nihil definit & concludit ne errare quidem posse*. O *utinam & ipse siluisset*, aut à *mala loquendi consuetudine abstrahi potuisset*: sic enim tam *ineptâ verborum Stetleri nostri translatione* se non omnibus *ridendum propinasset*: *Bernensium* (inquit) *proavi inhibuerunt, ne quisquam subditorum imagines vilipenderet, dehonoreret, frangeret, vel alio modo contemneret*; *Verùm omnia hæc, ut ab olim in veteri statu ac consistentia relinqueretur, ita, ut si quispiam contrâ ageret, loqueretur & negotiaretur, secundum mensuram delicti mulctandus veniret in fama, corpore & fortunâ*. Quinq; *barba-*

Pag. 399.

Pag. 551.

Pag. 552.

Pag. 592.

Pag. 616.

barbarissimi notabiles hîc occurrunt. Duo primi in *dehonorandi & consissentia* voce commissi, discussi sunt suo loco: Audite nunc etiam reliquos: *omnia dixit præcepisse Bernenses ut ab olim relinquerentur, pro, ut omnia à majoribus ab antiquis temporibus accepta retinerentur immutata.* Dixit etiam sancitum fuisse ab iisdem, ut in fama, corpore & fortunis multaretur, qui contrà ageret, loqueretur & negotiaretur, ridiculo Germanismo, pro *moliretur* aut *machinaretur* quippiam: nam *negotari* est *mercatura operam dare.* Deniq; dixit delinquentes fuisse multandos *secundum mensuram delicti*: Latine, diceretur *pro ratione delicti, vel pœnâ delicto pari.* Et paulò post eadem paginâ crassus legitur barbarissimus qui huc pertinet: *Apostata (ait) constitutiones tam æquas & sanctas exterminarunt & ad internecionem protriverunt: rectius diceretur absq; additamento protriverunt & conculcarunt:* Nam *constitutiones ad internecionem proterere* nemo dixit: nec est quòd ad Rhetoricam hîc provocet vir in omni meliore literatura versatissimus, quia illa non omnes sine discrimine tropos, sed tantum significantes, gratos & è propinquo sumptos approbat. Num has locutiones è numero barbarismorum eximam? *pretium illius non potest ad æquam aestimationem propriè perducì: item ejus pretium vix adequatè sciri potest, tamen aestimatus circiter aureis 500.* Latini enim sic potiùs loquerentur, *æquum illius pretium non potest aestimari; quanti sit pretij vix potest perfectè & absolute sciri: item aestimatus aureis quingentis vel circiter.* Gemini iterum erroris, nimirum tam solœcismi quàm barbarismi, reum perago Schuelerum dicentem: *Synodus Trullana jubet, clericos saltè vicis sua tempore, cum sacris ministrant ab uxoribus ante matrimonium contractis, abstinere. Quis unquam*

Ovid. 2.
Trist.

Pag. 620.

Pag. 621.

Pag. 639.

unquam uxorem duxit ante matrimonium? Nemo nisi fortè Clerici concubini, quibus quas habent concubinas, in matrimonium ducere non licet: sed aliud ipsum dicere voluisse suspicor, videlicet Clericis ab uxoribus antè in matrimonium contractis vicis suæ tempore abstinendum esse. Ohe! num Latinè dicitur uxorem contrahere, ut matrimonium contrahere, uxorem ducere? Non opinor. Iterum calamitates interoidentes pro incidentes posuit Schuelerus, quod non invenitur. Sequimur, inquit alibi, pro posse Apostolos, qui perpetuam continentiam servarunt. Mentiris pessime nequam, & injuriam facis ipsis apostolis longè atrocissimam. Nullas illi concubinas, sed proprias habuere uxores. Utinã verò tu, asine, in lingua Latina Grammaticam & probatos authores, in vitæ verò integritate, veracitate & continentia apostolos sequerere, Cælibatum, quem tu perperam perpetuam appellas continentiam nemo à te exigeret: aut derogabisne tu, homo impure, Patriarchæ Josepho & Apostolo Petro castitatis & continentiaë etiam in ipso conjugio laudem? Docti causâ pro gratiâ, ergò vel propter Genitivo semper postponunt, nunquam præponunt more Schueleri, qui causâ Emancipationis inverso ordine dixit pro emancipationis causâ: sic honoris mei causâ voluptatum adipiscendarum causâ, salutis causâ Cicero dixit. Hanc etiam phrasin non agnosco sollicitare aliquem pro favore, consilio & auxilio: pro qua ego hanc substituendam arbitror, sollicitare vel sollicitè petere ab aliquo favorem, consilium & auxilium. In acceptis habere non est boni consulere. Rudem ergo & plusquam asininam simplicitatē tuam, Schuelere, boni consulere nec volumus nec possumus. Estne hæc loquendi formula Latinis usitata, sed calculū ducamus super

Pag. 659.

Pag. 665.

Pag. 667.

Pag. 676.

Pag. 682.

Aritihme-

Arithmetica vorifragorum, ut tandem eis frænum injiciamus qui transitam à sacerdotio nullum peccatum censent? Imò ad calculos revocemus numerum solœcismorum & barbarismorum fœdifragi Schueleri, ut tandem frænum ori illius injiciamus, qui hominem nequam, Reverendum Dominum; imperitum asinum, S. S. Theologiæ Doctorem; impium apostatam, Protonotarium Apostolicum, rudem & simplicem idiotam, virum in omni meliore literatura versatissimum, atq; in sublimiore doctrinâ eminentissimum vocare, nullum peccatum censet. Calculis enim probè subductis illum solœcismos (solœcismum autem, cum Adamo Theodoro Sibero in Epistolica institutione, & cum Christiano Becmanno de Originibus Latinæ linguæ, viris literatissimis, voco omnem errorem qui in Grammaticam peccat: quamvis non sine scius alijs solœcismû esse errorem qui in integram sententiæ constructionem impingit) ducentos & quinquaginta, vel circiter, nec pauciores barbarismos in opere suo fœdissimo, commisisse deprehendemus.

Nunc altero quoq; capite pertractato *Auditores prestantissimi*, officio meo perfunctus alicui possem videri: sic enim ipse existimavi ab initio. Verùm dum opus jam absolutum reviso tantùm obiter, multum adhuc incrementi in reconditis quibusdam stabuli hujus inquinatissimi angulis remansisse video. Quapropter ut & vestræ expectationi & meis promissis satisfaciam, quicquid est reliqui, illud quoquè expurgabo sedulò. Nihil in toto *Schueleri* opere observare potui quod majorem pietatis speciem habeat, quàm verba illa quæ ex *Isidoro Pelusiota* citavit. *Omnis, inquit, qui propter peccata pectus percutit Deum in tympana & choro laudare dici-*

Pag. 24.

217.

tur. Veruntamen siue Grammaticè siue Theologicè
 examinemus verba illa omnis penitus erroris immunia
 non sunt. Nam primò non *tympanam* sed *tympanum* La-
 tini vocant instrumentum illud, quod ex una parte pla-
 num, membranâ clausum & intus vacuum, baculo pulsari
 solet. Non admitto excusationem illam, *Schuelere*, quâ
 Pelusiotæ non tuum hunc solœcismum esse prætendis.
 Nam solœcismos & barbarismos in citandis aliorum ver-
 bis committere tibi esse perquam familiare, suprâ in Pa-
 tris Basilij Capucini, Doctissimi Domini Johannis Wirzj,
 Spectatissimi Domini Michaëlis Stettleri, imò ipsius
 Sanctissimi Apostoli Pauli exemplo perspicuum feci.
 Num ergò injuriosus sum in te, qui idem hic abs te quod
 alibi factitatum esse suspicor. Retorque modò oculum
 in verba quæ proximè præcedunt, & verum me dicere
 vel inuitus fatebere: Verba enim Evangelistæ Lucæ, ὁ
 θεὸς ἰλασθῆναι μοι τῶν ἁμαρτωλῶν, sic interpretatus es: *Deus*
propitius esse mihi peccatori. Audin' Domine Doctor?
 Non est in Græco ἰλασθῆναι sed, ἰλασθῆναι: Sed quid nunc te,
 asine, literas Græcas doceam, qui ne Latinas quidem no-
 sti? Nam procul dubio ex Latina versione verba Evan-
 gelistæ huc adscribere voluisti, & malè legendo *esse pro*
esso posuisti. Quòd si vel maximè Isidorus Pelusiotæ hunc
 comississet solœcismum, num proptereà te decuit illū imi-
 tando tuum facere? Si versione vulgatam Latinâ Biblio.
 rum malè citavit Pelusiotæ, & pro *tympano* legit *tympana*,
 corrigere tu illū debuisti, si modò potuisti: potuisti autē,
 si vir es in omni meliore literatura versatissim⁹, & in sub-
 limiore doctrinâ eminentissimus. Quicquid proinde huic
 tuæ siue negligentix siue ignorantix prætexas, culpâ tamē
 non vacas. Pro *tympanis* igitur tu non *audies tunsiones* &
per-

- percussiones pectorum*, sed pro solœcismis clunium tuarum turpissimarum *contusiones & percussiones* senties, ut meritis es, validissimas. Sed ut dixi, speciem tantum habent verba illa pietatis, veram illius vim in se non continent. Quid enim intelligis, Clarissime Domine Doctor, per
- Pag. 51. 19. *tusiones & percussiones pectorum?* Num veram illam & internam cordis & spiritus contritionem, qualis fuit in Davide resipiscente, cujus externa illa pectoris percussio tantum est signum? Minimè: sed talem quæ non consistit cum fide remissionis peccatorum per sanguinem Christi, sed in satisfactione propria pro peccatis, in superstitione & humilitate hypocritica, & in eo quod corpori non parcant, qualem S. Scriptura damnavit in falsis apostolis, Judæis & prophetis Bahalis. *O simplicem Latinitatem, quæ patrem Basilium omnium abominabilium peccatorum extremè detestabilem vocat Schuelerus! Abominanda est hæc phrasis, ipse verò Schuelerus asinus omnium ineptissimus.* Si Infinitivus regit ante se Accusativum, quæro annon sit solœcismus, si quis ita loquatur: *Undè apostasia hæc colligitur esse definitio.* Casum, inquiet Schuelerus, qui Infinitivum esse vel fuisse sequitur, debere convenire cum casu præcedente. Sic est, si casus præcedens nõ ab ipso Infinitivo, sed à verbo finito regatur, quod hic non fit, quia verbū *colligitur* impersonaliter positum Nominativum non admittit: sin verò verbū *colligitur* ceu personale præcedat hic Nominativus, superfluus est Infinitivus *esse*. Dicendū ergò fuisset: *undè colligitur hæc esse Apostasia definitionem, vel undè hæc Apostasia definitio colligitur.* Indecorum etiã est labi in errorem imperitorum qui *quàm* ponunt pro *priusquàm*, ut Schuelerus, qui sic loquitur: *Nec studiorum horum quàm finem vite fecerunt, pro nec prius studiorum horum quàm finem*
- Coloss. 2: 23.
- Esa. 58: 13.
- I. Reg. 18: 23.
- Pag. 72.
- Pag. 75.
- Pag. 98.
- nem.*

nem vita fecerunt. Consenuit *Schuelerus* in studio Latinæ linguæ, sed tamen prius vitæ, quam solœcismorum & barbarismorum finem faciet, qui conjunctionibus casualibus *quandoquidem, quia* nullâ præcedente vel sequente sententiâ, cujus ratio reddi intelligatur, ineptissimè est abusus; qui etiam particulam negandi malè omisit in hâc sententiâ: *Professor Lũthardus doctrinam Lutheri & Lutheranorum se, nisi extremis digitis, attingere velle edicit, pro non nisi extremis digitis.* Ubi legisti, *Schuelere, præteritis* absolutè sine addito Substantivo positum, pro *præteritis temporibus?* Num in epistolis obscurorum virorum? Credo profectò. Si alius foret qui sic loqueretur: *quam híc in majorem ipsorum confusionem depingere curavi,* pro *depingi,* quanto impetu in ipsum inveherer! quàm severè ipsum castigarem! sed parcendum est Reverentiæ & Dignitati tuæ: turpe enim esset Protonotarium Apostolicum ad scabellum provolutum denudato podice pueris inspectantibus ferulâ castigari. Dùm Controversias tractat Theologicas *Jacobus Schuelerus,* videamus an (quod infra Theologiam est) Latinè loquatur. *Magister* (inquit) *Franciscus Kolb ex canonico Prædicans factus Ecclesiæ Bernensis &c.* eâdem elegantia dicere possemus, *Jacobum Schuelerum ex stupido & ignorante asino sacrificantem factum esse Ecclesiæ Friburgensis.* Licet quoq; *Schuelerus* actus pœnales principaliter ad finem placandi Deum & satis faciendi pro reatu pœnæ temporalis pœnitentibus impositos dicat, tamen qui purè loqui amant, dicerent actus pœnales impositos placandi Dei causâ, vel ad placandum Deum & satisfaciendum, tibi verò, *Schuelere,* virgarum pœnam ad placandum *Priscianum* esse imponendam. Nam quod tu *Lũthardo* falsò affingis & ineptissimè enuntias, nempè in brevissima

Pag. 1. & 19.

Pag. 147.

Pag. 194.

Pag. 196.

Pag. 280.

- Pag. 282. *ejus assertione vix tot verba numerari, qua non singularem contineant fallaciam, illud inquam, in te aptè quadrare assero: vix enim tot verba in Hercule tuo quot solœcismi & barbarismi & contra Orthographiam errores numerantur. En duo lepidi occurrunt in vocum illarum Galilei & Matthei scriptione: Græcorū enim αἱ τὰς non e sed e Latinorum respondet: ergò si Græcis Γαλιλαῖος & Ματθαῖος scribitur, Latinis Galileus & Mattheus scribendum erit. Sed in quid non impingit Schuelerus, nam cū modo in Orthographiam peccarit, nunc peccat in Syntaxin, inquit: quòd cū non possit concedi, oportet, quòd sit etiam in indivisibilibus; pro oportet ut sit (Nomina enim & verba necessitatis, utilitatis & convenientiæ sequitur ut) vel per Infinitivum oportet esse. Alibi verò ponit copulativam ET pro causali UT: apud alios (inquit) Evangelistas solum extat institutio & quoties sacramentum sumitur, id fiat in memoriam Dominica passionis, pro UT quoties sacramentum sumitur, id fiat, &c. Sæpè etiam verbis Activis nullos apponit Accusativos, ex quibus cognosci queat in quam personam aut rem actio verbo expressa transeat:*
- Pag. 301. *idem. (ait) dicendum & fide humana credendum, cū non implicet, addere debuisset contradictionem: & paulò post; dum S. Frontonius apud Petragoricas celebraret, subaudi Eucharistiam vel Missam. In eodem loco, ubi de absurdissimo πολυτοπία Pontificiæ monstro loquitur, replicarum verè Frontonium ita tamen ut in uno solum loco posset ad operationes humanas attendere, monstroso barbarismo asserit: Quid causæ est, asine, si Frontonius apud Petragoricas juxta altare dormiens, Terrasconæ quoq; eodem tempore potuit produci, cur in duplici loco constitutus in uno ad operationes humanas magis potuerit attendere, quàm*
- in alte-

in altero? Somniantium deliramentis accensendæ sunt hæ nugæ, quæ dum recensentur eo ipso quoq; refutantur. Impar & inconueniens etiam est hæ compositura partium orationis, *non habet vim instar Sacramenti Pœnitentiæ, scilicet immediatè, non modò remittendi mortalia sed nec venialia, pro non modò non remittendi mortalia sed nec venialia.*

Pag. 366.

Nec hæ locutio apud Latinos reperitur, *non pro omni tempore & loco obligat*: nam *pro* redundat. *Non idèò* (inquis) *contra institutionis præceptum delinquimus, quoniam non semper in Missis distribuamus Eucharistiæ*: Imò delinquis contra institutionis Christi præceptum, quoties pro Sacra cœna Missam celebras, *quoniam Eucharistiæ sub utraq; specie non distribu*: delinquis etiam contra Grammaticæ institutionis præcepta dum vel *Coniunctivum modum* pro *Indicativo*, vel *quoniam* pro *quòd* ponis: nam *quoniam* & *quia* pro *quòd* tum demum rectè usurpantur, si *alicujus sententiæ causa redditur*, non item si *effectus* vel *res gesta significatur*. *Nominibus, Verbis & Participijs ad explicandas eorum circumstantias adjunguntur non nomina*

Pag. 366.

Adjectiva, sed Adverbia: ut insigniter impudens. Solœcismum ergò committis, *Schuelere*, cum *Calvinum ais insignem esse mendacem*, & mentiris ipse ceu homo *insigniter mendax & impudens*. *Modus* (ais) *ille loquendi videri creaturas in Deo, velut speculo metaphoricus est; adeoq; metaphoricè solùm, & confusè significat*. Si idem est *Metaphoricè quòd confusè*, tunc *Herculem tuum chaos metaphoricum*, id est, *confusum*, te verò ipsum asinum *metaphoricum*, hoc est, *confusum* rectè appellamus. Solœcismo etiam non caret hæc constructio: *anima quæ est immortalis à pœnis liberaretur per preces, esto corpus non resurgeret pro quavis, vel etiam si corpus non resurgeret: nec etiam hæc; Cùm*

Cic. Phil. 3.

Pag. 468.

Pag. 424.

Pag. 511.

M. 3;

Apostol.

- Pag. 466. *Apostolus expresse loquatur de capite Christo invisibili, &c.*
 Nam nihil sequitur particulam *cum* quod ei respondeat.
- Pag. 590. *Multò minùs ista: Imò mensa etiam & propitiatorium ac tabernaculum adorata fuisse ab Israëlitis, testatur Damascenus.* *Infinitivus enim ante se non Nominativum sed Accusativum regit.* *Quis longè longiùs abest à fide catholicà?*
 Non Jacobus Crespei, sed ipse *Schuelerus*, qui à benè loquendi arte abest *longissimè*, *longiùs* tamen à fide catholica.
- Pag. 608. *Sanguinum fluores ex Imaginibus & Reliquijs Martyrum frequenter factas esse duplici dixit solæcismo & uno barbarissimo, pro quibus virgis tam diu castigandus esset, donec sanguis flueret è natibus.* Nam *sanguis* caret plurali numero: *fluor* pro *fluxione* Latinum non est: nec si esset, rectè cum Adjectivo foeminiño construeretur, quia *Nomina in or Masculina sunt*, nec ullum in Foeminiño genere præter *arbor* usitatum invenitur. Utinam tandem *Schuelerus*, toties à me monitus, reprehensus & virgis cæsus ab erroribus tam foedis se *abduci sineret*; non enim Infinitivum activum *abducere* pro passivo, nec *quoiq;* pro *quodvis* ineptè poneret. Damnavit Virgilius Turni insaniam & furorem, non laudavit, ut ipse putat, talia scribendo:

Æncid. 12.

*Obslupuit varià confusus imagine rerum
 Turnus, & obtutu tacito stetit, astuat ingens
 Imo in corde pudor, mistoq; in sania luctu,
 Et furij agitatus amor, & conscia virtus.*

Cùm igitur non pio zelo ductus, sed *furij agitatus*, ad pugnandum contra veritatem temerè profilueris, *Schuelere*, non foelicior quàm Turnum te vitæ exitus manebit; Nam *stupore & pudore confusus*, cum luctu & insaniam à

furij,

furijs, quæ tantoperè te *exagitant*, brevi in Infernum detruderis. *Modernum* pro *recentiori* vel *hodierno* non semel posuit *Schuelerus*, quod tamen, quantum memoriâ repeto, in nullo probato authore legi, contrâ apud Doctissimum virum, Dominum Rodolphum Goclenium seniore in Solœcorum & Barbarorum sylvula notatum reperi. Non ergò *Philistæos* & *Bernenses modernos*, sed *Philistæos nostra ætatis*, & *Bernenses nostri temporis* vel *ævi* vocare debuerat. Barbaræ quinetiam sunt & minimè Latinæ hæ voces & phrasæ, *passio* pro *perturbatione* vel *affectione animi*; *irreformatus* pro *corruptus*, *depravatus*, *peruersus*; *ars pictura* pro *arte pictoria*; paucis *mediantibus* verbis, pro *interiectis*; *seriatim* pro *longâ serie*; *supersemino* pro *semino*. Hi omnes barbarismi, *Schuelere*, quos ipse committis, quamvis in te acerrimè sint vindicandi, severiorem tamen animadversionem merentur illi, quos committis in aliorum verbis vel ineptè vertendis, vel malè citandis. Sic crassum *S. Hieronymo* barbarismum affingis, dùm sic eum ad *Paulinum* scripsisse affirmas: *si sanctus Propheta tenebras ignorantia fateretur, quâ nos putas parvulos, & penè lactantes inscitia nocte circumdari? Lactantes enim dicuntur matres, quæ lac præbent; lactentes verò parvuli qui lac sugunt: hoc quia nescivisti te inscitix nocte circumdatum, & tenebrionem esse rectè fateris, non tantùm juxta sensum tuum, quò tu ipse, licet S. S. Theologiæ te Doctorem jactites, S. Scripturæ tamen intelligentiam nullam, sed Cimmerijs ignorantie tenebris mentem obductam te habere, & proindè cœcum cœcorum ducem esse agnoscis; sed etiam ex Calvinii & Lũthardi, aliorumq; rectè loquentium sensu, quibus tenebrio dicitur, non ille qui humiliter & libenter ignorantiam & tenebras mentis agnoscit; sed.*

Proloq. &
Pag. 616.

Proloq:
Pag. 18.

Pag. 21. 30.

Pag. 32. 58.

Pag. 97.

Pag. 98.

Pag. 97.

Pag. 98.

sed.

- sed *lucifugus*, qui quasi in tenebris delitescit, vel potius homo *mendax & dolosus*, qui *mendacijs & astutijs suis* more tuo, *quasdam quasi tenebras veritati offundit*. Sed satis plagarum accepisti pro his erratis, pergamus ad alia. Pro Latina, quantum intelligo, accipit *Schuelerus* hanc phrasin, *materiam præscindere*, cum sit barbara duas ob causas: primò quia *præscindo* non est verbum Latinum, ut ipsum simplex *scindo*: deindè quia etiam si analogicè tale compositum formare liceret, tamen idem fermè significaret quod *præcido*, *præfeco*: *materiam* ergò *præscindere* hoc sensu dicendus esset, non qui *materiam præbet & suggerit*, vel *dat occasionem*, sed qui *materiam alicui præcidit* sive *præripit*.
- Pag. 113. & 307. *Arti gladiatoria*, non *gladiatoria* assueti dicuntur pugiles exercitati. *Epigrammatographus* vocatur *epigrammatum scriptor*, non *epigrammatarius*. *Insultare alicui* pro *contumeliosius in aliquem dicere aliquid* vel *facere* dixit Suetonius, *insultare bonis pro impetum facere in bonos* dixit Sallustius, *insultare in omnes, in miseras alicujus, in calamitate* dixit Cicero; ad citationes verò *insultare* sine ullius boni authoris exemplo, at non sine solœcismo solus dixit
- Pag. 114. *Schuelerus*. *Inscitiam* igitur suam & *insaniam*, quia *celare* non potest, ipsius castigationem in ære *calatam* mox omnibus exhibebimus spectandam. An *ferrugine* aliquid ut *ferro consolidari* potest? Non barbarus tantum, sed ineptus etiam & ridiculus es, *Schuelere*, si hoc statuis: palàm verò impius & blasphemus, si *consolidatus verbi Dei rationes divini verbi* appellas *ferruginem*. Quis te docuit pro *reconciliatione litis* esse phrasin Latinam? Si enim ita esset, proculdubio aliquis Latinorum ita fuisset locutus: sic ergò potius loquendum, *litis dirimenda, componenda* vel
- Pag. 126. *djudicanda causâ explicatius aliquid afferam*. Perindè *subtiles*

riles inquis esse distinctiones Lũthardianas, ac si per saccum fo-
rent cribrata coreaceum; sed nos spurium hoc Adjectivum
à ὀμοιωσ Latinis cribro succernemus, te interim ob hunc
 & similes errores loris cadendum *coriaceis, & tanquam*
hominem fatuum & Grandiloquum tam crassã mentis cacita-
te percussum, ut Reformatores nostros cacitate percussos
pro percussos tam iniqui; quã ineptẽ dixeris, scuticã ad
 sanguinem usq; percutiendum esse censemus. Quid
 intelligis, Clarissime Domine Doctor, per *meritorum no-*
strorum causam, emanationem & virtutem? An virtutem
 causandi seu vim *merendi*, quã possint mereri vitam æter-
 nam? Hanc Cicero *efficacitatem & efficientiam*, artifices
 verò illi qui commodioris doctrinæ gratiã novos termi-
 nos ad analogiam aliorum factos in artibus & disciplinis
 inducunt, *causalitatem* vocant. An ipsum *causandi* sive
merendi actum? Sed hunc non *emanationem*, sed ille *effe-*
ctionem, hi *influxum, causationem & productionem* appellant.
Emanatio enim illis vocatur non quælibet *effectio*, sed illa
 quæ fit absq; conatu agentis & non resistente patiente,
 ut illuminatio Solis. Quæ verò est *virtus illa meritorum*,
 quam similitudine ab ipso divino Christi ore commendatã, tam
 compendiosè & perspicuè explicas? *Vis producendi bona opera*
qua mereantur vitam aternam. Egregiè! Merita nostra
 habent vim producendi bona opera quæ mereantur vi-
 tam æternam. Quid aliud quæso dicis, quàm bona ope-
 ra esse merita, quia sunt merita? Annon intelligis, a sine,
 hoc pacto te probare idem per idem? Non ergò Lũt-
 hardus, sed tu eandem semper cum cuculo cantilenam repe-
 ris. Hoc absurdo pressus Sophista aliud quærit effugium:
sicut palmes (inquit) à vite hauriunt vitam, & succum ad pro-
ducendas uvas, sic homines à Christo hauriunt vitam gratiæ &
Spiritus

spiritum ad producendum bona opera: item, qui palmes nihil habet à se, sed omnem succum, efficientiam, & vim producendi uvas haurit à vite; ita homines non à se, suisq; naturæ viribus, non etiam exterius ab homine docente, vel suadente, sed ab interna Christi gratia hauriunt vim producendi bona opera. Sinceram & Catholicam hanc ait esse doctrinam. Quis negat? At non est sincera & Catholica, sed falsa & hæretica appendix, quam utrobiq; subijcit, videlicet opera illa esse talia, qua mereantur vitam æternam, & illis inesse vim per illa merendi augmentum gratiæ & gloria.

Rag. 256. *Quamvis ergò nihil detrahatur de gloria Christi, si servi ejus per gratiam ejus, per spiritum ejus, per fidem & charitatem ab ipso inspiratam, bona opera faciant: tamen detrahatur de merito, & gloria Christi, si asseratur opera illa ita verè esse justa, ut eis debeat à justo judice (Deo) corona justitiæ.*

Luc. 18. 9. *Nam quamvis Pharisæus ille qui cum Publicano in templo orabat confessus sit, se per gratiam Dei bona opera fecisse, tamen quia pro operibus illis justum judicem coronam justitiæ sibi debere credidit, de gloria Dei detrahit, & proindè à gratia fuit rejectus. Dices opera illius non fuisse verè justa, eumq; fuisse mentitum. Idem tibi cùm possem regerere de operibus vestris, tamen ex*

Rom. 4. 2. *abundanti repono exemplum aliud, nimirum Abrahami, de quo disertè testatur apostolus Paulus, si operibus justis meruisset sui justificatione coram justo judice Deo, habuisse, quod gloriatus fuisset apud Deum, adeoq; de gloria Dei aliquid fuisse detractum. Undè rectè concluditur, de gloria Dei detrahi, quotiescunq; opera hominum bona apud Deum meritoria esse statuuntur. Vult enim*

1. Cor. 1. 29. *Deus ut in ipso solo non in operibus nostris, gloriemur in ejus conspectu. Sed de his ως ἐν πνεύματι, quia Cate-*
 39. 31. *chetica.*

chetica sunt: nunc ab heterodoxo dogmate refutando
 ad spurias voces & phrasas corripendas redeo. *Nec* Pag. 275.
digna est, ait Schuelerus, hæc tertia infamium Apostatarum & 276.
Conclusio tam absurda & hæretica, ut pro refutatione tantum
laboris impendatur. Imò non digna est hæc infamis Schue-
leri calumnia tam malitiosa & locutio tam inepta, cui re-
futanda vel minimum laboris impendatur. Magnum Conci- Pag. 286.
lium ducentorum Bernensium Schuelerus vocat Sanedrim, vi- & 287.
tiosâ sanè scriptione, si vir esset in meliore literatura ver-
satissimus *συνεδριον, סנהדרין* vel *Sanhedrim* scripsisset.
 Cùm doctrinam Concilij Tridentini de Transubstantia-
 tione se faciliorem redditurum promittit, sic loquitur
Schuelerus: Itaq; hæc dicamus, facilitanda Novantibus seu Pag. 299.
Devys doctrina fidei nostra. Non redditur facilior, sed dif-
ficilior doctrina fidei vestræ tam horrido & inculto ge-
nerè loquendi. Melius ergò tibi loquendum est, Schue-
lere, ut non faciliorem modò sed veriore quoq; reddas
doctrinam fidei vestra. Quod istud genus adverbij est
summarie? Cur non summarim? Non enim summarie, Pag. 334.
sed summarim aliquid attingere, breviter & summarim ali-
quid describere dicunt Latini. O quàm longè & à vero &
ab usu abest, qui multitudinem verborum, rituum & similium, Pag. 357.
vocat panopliam verborum & rituum! Nam hæc vox
plenam sive perfectam armaturam significat, quæ significa-
tio hic non quadrat. Vix etiam dici potest quàm obscure
Schuelerus loquatur, qui scribit Berchtoldum Hallerum irri-
sonie contendere panopliam illam qua accessit ad simplicem
Christi institutionem, esse ipsos nervos, & substantiam Missæ
Pontificia: incertum enim est an irrisorie contendere, ipsi
idem sit quod ridicule, an idem quod cum cavillo & disterio
contendere. Quomodo etiam probabit coadiutor & core- Pag. 358.
demptor

- demptor esse voces legitimas non spurias? Potius ego dicerem sacrificulos qui. Christum in Missa de novo offerre sagunt, velle unci. Redemptoris Christi in opere Redemptionis. adjutores. & socios esse. Si pœnam poscam à te, Schuelere, quòd circumstantias non convenientes appellasti indebitas, debitam non indebitam mihi dabis. Hic enim reatus te ad pœnam obligat, non ad præmium: ineptissimum quippe esset asserere statum & conditionem reorum judicem obligare ad præmium. Denuo nates porrige furcifer: nondum enim satis pœnarum passus es: nam quia rei pœnas patiendo satisfacere legibus pro suis criminibus dicuntur, defunctorum, si quæ esset, satisfactio, non fuisset satisfactio nuncupanda. Denuò, inquam, porrige nates: quamdiu enim tua cum Prisciano durabit irreconciliatio, tam diu non fiet ulla gratiæ reconciliatio. Inauditum etiam compositum est inoperari, nec scio quid significet sive vi compositionis, sive ex usu. Nam vi compositionis idem esse potest, quod intrò, intrà vel intus operor, contra operor, valde operor, non operor: quia præpositio in cùm ingreditur compositionem omnes illas significationes admittit. Ex usu verò quid significet quæ scire possum, cùm nemo illo usus sit composito, præter unicum Schuelerum, in Catalogo obscurorum virorum omnium infimum & obscurissimum. Quemadmodum ergò ille omnes fideles hortatur ut adorent Christi crucem, monumentum, præsepe, Bethleem & sancta ejus cætera habitationes, ut incessanter aspicientes hæc, commoneantur & non obliviscantur, ut Iudei sunt obliti Domini Dei sui: ita & ego vos scholasticos omnes hortor, ut Jacobi Schueleri vibices & cicatrices quas hæc castigatione à me accepit, nullo temporis puncto intermisso aspiciant, quòd commoveamini, nec unquam Orthographiæ,*

phiæ, Rudimentorum Latinorum & Græcorum, Ety-
mologiæ & Syntaxeos vestræ obliviscamini, ut oblitus
est *Schuelerus*, in quem tam severè hanc ob causam ani-
madversum esse ipsi vidistis.

Sed ecce, jam è manibus meis dimissus *Schuelerus* ad-
huc obloqui, minaciterq; caput torquere, & de illata sibi
injuria queri, ac mecum expostulare audet. Redi igitur
furcifer, & quâ in re immerenti tibi injuriam obtulerim
mihi expedi. Taces? Monstrum hominis!! Non di-
cturus? Possumne ego hodiè ex te exculpere verbum?
Reus est *Darbelay*. Typographus? Ita: is enim hos
comisit errores. Siccine tu me, nebulo, etiâ ludificabere?
Menè credis tam esse simplicem & imperitum, qui inter
tuos & Typographi errores discernere nesciam? Menè
putas tam injustum ut Typographi culpam in te derivare
velim? Absit. Sed ut omnem excusationis & defensionis
prætextum tibi præcidam, provoco ad tuum ipsius
autographum, quod proculdubio à Typographo asser-
vatum fuit diligentissimè, ut si fortè culpam tot fœdissi-
morum errorum in ipsum velles refundere, in medium
producto exemplari tuæ te inscitiae & mendacij pa-
lâm convinceret: provoco ad te ipsum, qui in fine libri,
ubi *τυποσφάλματα* quæ irreperunt notasti, ne unicum qui-
dem prædictorum errorum correxisti: provoco ad eru-
ditos omnes, ut judicent, num quos in utraq; orationis
parte notavi errores, similes sint sequentibus, quos
non tibi, sed Typographo imputo? Illius enim incuriâ
factum esse credo, ut *ultimarè* pro *ultimatè*, *commigraste*,
pro *commigrasse*, *seditiores* pro *seditiosiores*, *quondam* pro *quo-*
dam, *falliciam* pro *fallaciam*, *ogganmentium* pro *oggannien-*
uum, *sensu* pro *sensu*, *canicos* pro *canonicos*, *cambrem* pro
N. 3 *crambem*,

Pag. 25.

Pag. 52: 71.

Pag. 146.

& 174.

Pag. 280.

480. 492.

Pag. 585. *crambem, vafrementum* pro *vaframentum*, *Wado* pro *Waldo*,
 Pag. 614. *perspicatiorem* pro *perspicaciorem*, *indissolubitate* pro *indissolu-*
 Pag. 664. *bilitate, primaum* pro *primævum* legatur. Hæc, hæc inquam,
 errata Typographi oscitantia & culpâ irrephisse concedo:
 sed solœcismos istos, quos refutavi detestabiles, barbarismosq; quos notavi intolerabiles, phrasas quin-
 etiam hæctenus inauditas, ac inusitatas loquendi formu-
 las, quippè à legitima loquendi consuetudine alienissimas, quis sanæ mentis homo imputaret Typographo?
Domuissime jam, ô *Thraso insolentissime, domuissime*, in-
 quam *Hydræ Ursinæ? Recastigasti vyperas inde prognatas?* I nunc & triumphas: narra *Friburgensibus* tuas
 cum *Bernensibus* pugnas & cruenta prælia: ostenta poë-
 tis & applausoribus tuis, quas in corpore tuo, maximè
 verò in tergo & natibus accepisti plagas & cicatrices:
 ostenta, inquam, illas operis tui *approbatori Jodoco Petro*
de monte, Juris Canonici Doctore, Protonotario Apostolico, &
Episcopatus Lausannensis sede vacante Vicario & Officiali.
Jesu Maria, inquit, si *scholasticus*, virgis tantùm verberans, teq; instar *puerorū Faliscorū* magistrum proditorē
 in urbem agentium, ad nos remittens, tam cœdè lancinavit
 corpus tuum, quid factum fuisset, si *ursorū* unguibus, *hydrarū*
 & *viperarū* moribus objectus fuisses? Sed finis sit:
 neq; enim præ lachrymis loqui, nec præ innumeris natiū
 cruentatarum ictibus & vibicibus federe amplius potest
Schuelerus. Satis igitur pœnarum dedit pro solœcismis &
 barbarismis illis quos ego observare potui: singulos enim
 notare quis posset? Vos verò, Reverendi, Clarissimi atq;
 Doctissimi viri, qui estis vigilantia ac splendida Ecclesiæ
 & Scholæ nostræ lumina, oro atq; obtestor, ne miserum
 illum *vestræ* quoq; *censuræ* subijciatis. Qui enim prima
 Latine

Latinae & Graecae linguae elementa non didicit, quid in Theologia praestaret? Qui studia puerilia tractans plagas Orbiliij effugere non potest, quomodo Theologorum animadversiones sustineret? Nolite considerare quid ille sit meritus, sed potius quid vestra dignitas & existimatio, quid maximae gravissimaeque occupationes vestrae vobis permittant, perpendite. Quam indignum foret, vos qui sacris nunquam non occupamini negotijs, in sacrificuli indocti calumnijs & mendacijs refellendis detineri. Tibi vero, *Schuelere*, nunc hoc edico, ut missis controversijs Religionis Grammaticae te iterum emancipes, literarum combinationem & orthographiam, vocis differentias & species, nominum qualitates, genera, numeros, casus & declinationes, verborumque formas ac legitimam vocum structuram denuò addiscas: deinde ut te exerceas in Rhetorica: In hac postquam te solertem dedisti, ad Logicam & Philosophiam progredere, Philosophiae cursu absoluto Theologos tibi audire quidem licet, non tamen antè tractare controversias Theologicas, quam Theologiam Didacticam & Elencticam penitus cognitam habeas & perspectam. His ita praemissis cum adversarijs luctari, & tela contra illorum exercitum emittere tibi licitum erit, modò non sint infecta veneficis calumnijs & diabolicis tincta mendacijs, quae in Doctorum virorum castris ac palæstris non nisi antagonistae (dico quod res est) inveteratam produnt invidiam, omnimodam imperitiam, levemque armaturam, Thraesonem arguunt ineruditum, rerum ignarum, ac in scientijs parùm versatum. Hoc, inquam, si fecerit Dn. Protonotarius, pugnam non detrectabunt Orthodoxi: sed congregientur intrepidè (quoties lubet.)

bet) cum Dn. Decano, *accincti gladio Spiritus, verbo nempe Dei, excepta Schueleri tela corroborati in Domino, robore virium ipsius, retorquebunt ac confringent, & sese promptos fidei orthodoxæ propugnatores ostendent, non immemores moniti illius Apostolici: Ἔτοιμοι (ἔστε) ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαὺν παντὶ τοῦ αἰτούντι ὑμᾶς λόγον ᾧ ἐν ὑμῖν ἐλπίδος μετὰ ἁραιότητος καὶ φόβου. Secus si fiat, & hæreat in eodem semper luto, ac turpissimorum solœcismorum barbarismorumq̃; barathro convolutus porro jaceat, abhorrebunt ab eo politioris literaturæ virorum oculi, indignumq̃; judicabunt docti, cum quo aliter agatur, quàm ut agi cum pueris in scholis solet; Zenonem sequentur, ac ferulâ scholasticâ, quâ quondam ex discipulis quendam inflatum turgidumquæ, sed desidem ac ignavum percussit, te quoq̃; Schuelere castigabunt & porro percutient, ipsiusq̃; Zenonis verbis sic alloquentur:*

non si magnus fueris, bonus & eruditus eris: sed si bonus & eruditus, tùm demum re vera magnus eris.

Brufon.
Lib. 2. c. 23.

D I X I.

IN.

INDEX

INDEX

Solæcismorum & Barbarismorum in hâc

Oratione notatorum.

Numerus hîc non ipsius Schueleriani operis,
sed hujus Orationis paginam indicat.

A.		<i>Aliquo sancto ordini,</i>	35
<i>A Concilio in lucem edere,</i>	44	<i>Alius,</i>	24, 62
<i>A longè,</i>	69	<i>Alludere in Calvino,</i>	48
<i>Ab adversarijs ex ea falsas consequen-</i>		<i>Amanitas,</i>	10
<i>tias deduxerunt,</i>	40	<i>Amando,</i>	76, 77
<i>Ab olim,</i>	85, 86	<i>Apage castigatores,</i>	50
<i>Abominabilium peccatorum extremè</i>		<i>Apes forcipe decerpunt,</i>	72
<i>detestabilis,</i>	90	<i>Apocalipsis,</i>	14
<i>Absit quòd asserere velimus,</i>	48	<i>Apochryphus,</i>	ibid.
<i>Abstrahit & silet,</i>	85	<i>Apostatrix,</i>	64
<i>Ad æquam æstimationem perducì,</i>	86	<i>Appretiatas,</i>	68
<i>Ad finem palacandi Deum,</i>	95	<i>Arbitror,</i>	28, 29
<i>Ad internecionem proterere,</i>	86	<i>Arigo,</i>	12
<i>Ad oculum videre,</i>	75	<i>Armeniani,</i>	13
<i>Ad utendum compendio,</i>	70	<i>Ars picturæ,</i>	95
<i>Adoramus præsepe & cetera habita-</i>		<i>Asach,</i>	15
<i>tiones,</i>	43	<i>Assicuratio,</i>	54
<i>Advertendū ineptias dissolvemus,</i>	44	<i>Assecutus,</i>	28
<i>Ætatis nonagenarius,</i>	50	<i>Assumendus in episcopum debet unius</i>	
<i>Ætyops,</i>	16	<i>uxoris esse virum, non bigamum,</i>	45
<i>Affluxus populi,</i>	84	<i>Ἀταξία,</i>	55
<i>Agglutinatus,</i>	12	<i>Auferit,</i>	31
<i>Αἰπεινός,</i>	11	<i>Authoritativus,</i>	57

O

B Bapti-

INDEX.

B.		<i>Chymera</i>	19
<i>Baptismalis,</i>	64	<i>Circiter aureis quingentis,</i>	86
<i>Bene in Cena,</i>	<i>ibid.</i>	<i>Citra cujusquam oppositionem,</i>	85
<i>Bimaris,</i>	61, 62	<i>Clamorosus,</i>	61
<i>Bipenne,</i>	23	<i>Clericalis,</i>	63
<i>Blattero,</i>	12	<i>Coadjutor,</i>	99; 100
<i>Bucolica,</i>	22	<i>Coetaneus,</i>	15
C.		<i>Collapsans,</i>	67
<i>Cacitate percussus,</i>	97	<i>Compassio,</i>	54
<i>Calo,</i>	96	<i>Computus,</i>	53
<i>Cameterium,</i>	16	<i>Commysta,</i>	54
<i>Capit,</i>	11	<i>Concertamen,</i>	51
<i>Calamitates intercedentes,</i>	87	<i>Conciliariter,</i>	69
<i>Calculum ducere super arithmeti-</i>		<i>Condamno,</i>	19
<i>cam,</i>	87, 88	<i>Condescendere petitionis,</i>	84
<i>Candelarium,</i>	54	<i>Confederatio,</i>	54
<i>Capitosus,</i>	62	<i>Conforto,</i>	65
<i>Cappucium,</i>	53	<i>Confrater,</i>	52
<i>Causa,</i>	97	<i>Congruentia,</i>	55
<i>Causa emancipationis,</i>	87	<i>Connaturalis,</i>	64
<i>Cautela,</i>	70	<i>Consistentia,</i>	54
<i>Celestis,</i>	12	<i>Constat Bernenses illecti se subtra-</i>	
<i>Cento,</i>	54	<i>xisse,</i>	36
<i>Certum est varium esse peccatum il-</i>		<i>Contestor,</i>	84
<i>lud, ut impenitentia, obstina-</i>		<i>Continentia,</i>	87
<i>rio, &c.</i>	33	<i>Contineur aut deducitur ex bacre-</i>	
<i>Certum est Calvinista potitare, ster-</i>		<i>gula,</i>	77
<i>tere,</i>	44, 45	<i>Controversista,</i>	52
<i>Cervicositas,</i>	51	<i>Controversisticus,</i>	57
<i>Charilus,</i>	15	<i>Coram magno populi affluxu & ejus-</i>	
<i>Chalibeus,</i>	62	<i>dem adificatione,</i>	84
<i>Charitativus,</i>	63	<i>Coreaceus,</i>	97
<i>Cherintus,</i>	13	<i>Coredeemptor,</i>	99; 100
<i>Chimera,</i>	<i>ibid.</i>	<i>Coriphæus,</i>	15
<i>Chironica,</i>	24	<i>Correspondeo,</i>	82
		<i>Crucifixor,</i>	54
			Cruci-

INDEX

Crucifixum,	20	Edicite se nisi extremis digitis attingere velle, pro non nisi, &c.	91
Cultum illud,	35	Effigiatu,	67
Cum,	94	Elargitus,	28
Cum addito ostendente,	83	Emanatio,	97
Cum Eucharistia sit Sacramentum,	42	Emanatus,	28
Cum Græca & Latina lingua essent vulgaris,	ibid.	Enthoufiasta,	14
Cum non implicet, sine Accusativo,	93	Epigrammatarius,	96
Cum praeceperint ut recipiant,	47	Ερρον,	25
Curo à morbo,	75	Esse pro dicere,	67
Custodire post se,	77	Esto corpus non resurgetes,	93
D.		Et pro quod,	27
Damnatorum oppinionum,	34	Et pro sed,	31
De fide esse,	78, 79	Et pro ut,	32, 92
Deducenda,	78	Et pro quid,	32
Dehonor,	67	Evasio,	53
Denuò ad manum reducere,	85	Ex certa scientia,	74, 75
Diacesis,	15	Ex Germanico simplici latinitati reddidi,	49
Dicimus hæc facilitanda Novantibus doctrina fidei nostra,	99	Ex Germanico in Latinum proferre,	77
Discindo,	65	Ex his & alijs contra ipsum faciunt,	41
Discurro,	ibid.	Ex his constat quàm injuriosè redarguit,	46
Dissentior,	30	Ex ultima stropha ode,	33
Divisioni ex quo,	38	Exhortari pro impetranda intelligentia,	77
Drackma,	15	Exodo vicesimo,	33
Doctrina revelationem aliquam continent,	40	Expono,	67
Dulcor,	73	F.	
Dum celebraves, sine Accusativo,	92	Fabulo,	55
Duo sororcula,	36	Facecit,	11
E.		Facilito,	99
Eadem est ratio de musca,	33	Falsificatio,	53
Echius,	10, 11	⊙ 2	
Ecstases Spiritus sancti,	52	Falsi-	

INDEX

Falsifico,	65		
Femininum,	15	Jam diu,	69
Ferrugo verbi Divini,	96	Icona,	26
Festuceus,	64	Id acceptam refert,	37
Figere dentibus,	83	Id convertunt in bonum, ut in mel-	
Finaliter,	70	lis dulciorem liquentur,	39
Fluor,	94	Idiotismo laborare,	71
Franciscus Veron, pralector, Ecclesiaste		Ἰλαστικός,	11
regio & scriptore deputato,	32, 33	Illusorie,	69
Frœnum,	88	Immeritus & incapax venia,	78
Furatum,	28	Impanatus,	68
Furijs agitatus,	94, 95	Impar tanti poderis,	37
		Impartior,	19
G.		Impassibilitas,	53
Galileus,	92	Implicantia,	ibid.
Gladiatorius,	96	Impono,	66
Glossatus,	68	Imponere super fundamenta,	48
Grossus,	53	Imposterum,	19
Grj,	10, 15	Improbabilissimè,	69
		In acceptis habere,	87
H.		In cognitionem venire,	85
Habendus, activè,	30	In rigore,	83
Habere pro haberi,	29	Incapax,	78
Hebreus,	11	Incessanter,	100
Hæreticalis,	61	Inconsideratio,	55
Hebdomadatim,	70	Incorrigibilitas,	ibid.
Hemoroïssa,	16	Indebitus,	100
Hic & nunc,	69	Indicibilis,	63
Histeron proteron,	14	Inferioris ordinis eorum,	37
Historiatus,	68	Inintelligibilis,	61
Honoris denigratio,	51	Inoperor,	100
Horrorem facefso,	83	Inordinatio,	52
Hos potestates,	35	Insensatus,	57
Huic probationi standū moniti,	45, 50	Insignis mendax,	93
Hydrosus,	55	Insinuo,	65
Hyperaspides,	14		
			Instat

INDEX

<i>Inftar homo,</i>	46	<i>Mensalis,</i>	64
<i>Insultare ad citationes,</i>	96	<i>Merissimus,</i>	26
<i>Intentum,</i>	52	<i>Metaphoricus,</i>	93
<i>Interpretor,</i>	29	<i>Metaphysicus,</i>	<i>ibid.</i>
<i>Ireneus,</i>	14, 15	<i>Misisse funem in collo ejus,</i>	48
<i>Irrationabiliter,</i>	69	<i>Modernus,</i>	95
<i>Irreconciliatio,</i>	100	<i>Monitus se abducere finit,</i>	44
<i>Irreformatus,</i>	95	<i>Mordaciter profiteri,</i>	65, 69
<i>Irreligiositas,</i>	54	<i>Morsifico,</i>	65
<i>Irisorie,</i>	99	<i>Motivus,</i>	59
		<i>Motus animi per quas,</i>	38
L.		N.	
<i>Lactantes parvuli,</i>	95	<i>Naturaliter jejunus,</i>	83
<i>Latrinaria,</i>	62	<i>Necesse est quod ejus presentia non sit</i>	
<i>Leges mandata & fundata,</i>	35	<i>continua,</i>	48
<i>Leontius coetaneus S. Gregorij; iste in</i>		<i>Negotior,</i>	85, 86
<i>Occidente, ille in Oriente,</i>	36	<i>Nescio quem horrorem facepsit,</i>	82
<i>Λετορ,</i>	25, 26	<i>Nihil aliud est de fide, nec aliter, de</i>	
<i>Λετρηρς,</i>	25	<i>realitate istius presentia,</i>	78, 79
<i>Λετρηρμόντων,</i>	<i>ibid.</i>	<i>Nihil cunctor,</i>	85
<i>Λετρηρμόντων,</i>	<i>ibid.</i>	<i>Non habet vim, non modò remittendi</i>	
<i>Longè longius,</i>	94	<i>mortalia, sed nec venialia, pro</i>	
<i>Ludere in significatis, in aqua; in</i>		<i>non modò non remittendi, &c.</i>	93
<i>voce,</i>	78	<i>Nostri operi,</i>	34
<i>Lymphidus,</i>	11	<i>Nugo,</i>	52, 53
		<i>Nullam certam & infallibilem ipsam</i>	
M.		<i>habere regulam, absq; verbo fi-</i>	
<i>Manducatio corporaliter non carnæ</i>		<i>nito,</i>	44
<i>liter,</i>	20	<i>Nunc & hîc,</i>	69
<i>Manendo in exemplo,</i>	45	<i>Nuto,</i>	66
<i>Manifestum aliquod,</i>	52	<i>Nycenum,</i>	11
<i>Mastico,</i>	66	O.	
<i>Mastyx,</i>	14	<i>Obscenitas,</i>	14
<i>Materiam præsciudere,</i>	96	<i>Observandissimus,</i>	11
<i>Mattheus,</i>	92	<i>Observandum istam sententiam idèd</i>	
<i>Mensa & propitiatorium ac taber-</i>		<i>adferri ut murum abeneum,</i>	47
<i>naculum adorata fuisse,</i>	94		

INDEX

Obularius,	14	Practico vel practico,	85
Occasionaliter,	69	Practicus, practice, praticare,	14
Ocularis,	54	Presim,	69
Oportet quoddam sit,	92	Presbiteratus,	13
Oportunum, oportune,	11	Pretium vix adaequate sciri potest,	86
Origines,	14	Pro Christiana Ecclesia censeo,	78
P.		Pro majori intelligentia,	75
Paginalis,	61	Pro meliori distinctione,	84
Palestinus,	10	Pro nunc,	69
Pallantes,	12	Pro omni tempore & loco,	93
Panoplia,	99	Pro posse,	87
Paralogice,	65	Pro reconciliatione litis,	96
Passio,	95	Pro refutatione aliquid laboris im-	
Paucis mediantibus verbis,	ibid.	pendere,	99
Pederastris,	13	Pro tunc,	69
Perluo,	66	Proficuum,	58
Pertinentia,	54	Proles,	24
Phanaticus,	11	Prolixitatis vitanda causa me digredi	
Plasmo,	66	nulla ratione patitur, absq; No-	
Poëan,	18	minativo,	41
Poenitentia significat opera verè poe-		Propalo,	66, 67
nalisa,	40	Propitius este,	87
Pomarium,	11	Proscenium,	15
Portentus, portentissimus,	21	Prudenter credibile,	71
Pondero,	30	Pulsare ad corda,	70
Poterit dignoscere verane an falsa sit		Purgativus,	58
Ecclesia, & proinde qua ad salu-		Putativus,	65
tem aeternam ei vitanda aut am-		Pygmeus,	14
plectenda convenit,	47	Pyrata,	ibid.
Preallegatus,	67	Q	
Pracensitus,	ibid.	Quadragesimalis,	63
Pradicans factus est ex Canonico,	91	Qualia fuerunt donaria, epulas pau-	
Præminentia,	51	peribus preparatas,	47
Præter fallacia elenchi,	48	Quam pro priusquam,	90
Præteritis,	91	Quam hic depingere curavi,	91

QUAN-

INDEX

<i>Quandoquidem,</i>	91	<i>Ridiculosus,</i>	57, 58
<i>Quantò, tantum,</i>	69	<i>Rolla,</i>	53
<i>Quantum, ita,</i>	31	S.	
<i>Quaquam,</i>	69	<i>Sapè sepius,</i>	69
<i>Quasi eadem debere convenire incur-</i>		<i>Sampsonicus,</i>	13, 57
<i>ento,</i>	46	<i>Sanedrim,</i>	99
<i>Querulosus,</i>	38, 59	<i>Sanguinum fluores factas esse,</i>	94
<i>Questus,</i>	16	<i>Satis laboris habet ut se defendat,</i>	71
<i>Quia,</i>	91	<i>Satispassio,</i>	100
<i>Quibus ponderatis, indissolubilitate</i>		<i>Schismati & divisioni fovere,</i>	43
<i>marrimonij, premia & bona con-</i>		<i>Schyphus,</i>	16
<i>inentie, animiq; tranquillitatem</i>		<i>Scopator,</i>	54
<i>dixerunt,</i>	46	<i>Scribo vobis pro cautela,</i>	70
<i>Quid aliud agit quàm meditari &</i>		<i>Secum non fuit unus,</i>	ibid.
<i>expendere?</i>	39	<i>Secundum mensuram delicti,</i>	85, 86
<i>Quivis,</i>	24	<i>Secundum se loquendo,</i>	73
<i>Quo errore stabiliendo omnes nervos</i>		<i>Sensualitas,</i>	52
<i>intendit,</i>	42	<i>Sepultura tradere,</i>	84
<i>Quod est manifesta falsitas,</i>	35	<i>Seriatim,</i>	95
<i>Quoniam distribuamus,</i>	93	<i>Sibi non fuit concurs & unus,</i>	70
R.		<i>Sicut, cur non,</i>	31
<i>Realis presentia ita expressa. sub spe-</i>		<i>Sicut, cur ergò,</i>	ibid.
<i>ciebus, est de fide,</i>	78, 79	<i>Sirena,</i>	26
<i>Reatus,</i>	100	<i>Situatio,</i>	53
<i>Reciproco,</i>	65	<i>Sollemnis,</i>	11
<i>Recoctum crambem,</i>	35	<i>Sollicitare aliquem pro favore,</i>	87
<i>Redigere se in ordinem Hæretico-</i>		<i>Sofinus,</i>	11
<i>rum,</i>	71	<i>Speculativè digladiari,</i>	83
<i>Redimibilis,</i>	64	<i>Spondeo,</i>	31
<i>Refræno,</i>	11	<i>Standum esse Ecclesia judicio & sen-</i>	
<i>Regionarius,</i>	63	<i>sui, non privatio spiritui & per-</i>	
<i>Replicatus,</i>	92	<i>suasione interiori,</i>	50
<i>Respectivè talia scripsit,</i>	72	<i>Suadeo,</i>	66
<i>Retorquendo,</i>	45	<i>Succulentus,</i>	64
<i>Retumulatus,</i>	68	<i>Summarivè,</i>	99
		<i>Super-</i>	

INDEX

<p><i>Superfemino,</i> 95 <i>Susq₂ deq₂ miscere,</i> 78 <i>Suus pro ipsius,</i> 38, 39</p> <p style="text-align: center;">T.</p> <p><i>Talis qualis,</i> 64 <i>Tapetes unum,</i> 36 <i>Tapetia,</i> 23 <i>Tapetiaram innumera species, inter quos,</i> 36 <i>Tenebrio,</i> 95 <i>Testamentum latinitati donatum,</i> 49 <i>Θεωτόχος,</i> 11 <i>Thessera,</i> 15 <i>Thomas Virtus concionatore,</i> 33 <i>Tonitrualis,</i> 55 <i>Totius Helvetia ornamento & emolumento est,</i> 43 <i>Trabeus,</i> 64 <i>Tractarentur pro tractata fuerint,</i> 31 <i>Transfilio,</i> 64, 65 <i>Transierit,</i> 11 <i>Tunfio,</i> 89, 90 <i>Tympana,</i> 89</p> <p style="text-align: center;">U.</p> <p><i>Valet,</i> 77 <i>Valor, validus, validè,</i> 76</p>	<p><i>Verbatim,</i> 69 <i>Vexillatus,</i> 67 <i>Video nunquam eundem in arma prouisse, nisi excitus, &c.</i> 36 <i>Videre est fallacia,</i> 43 <i>Videre est pretiositas,</i> <i>ibid.</i> <i>Vigilium,</i> 22 <i>Vinum Eucharisticum nullam sanguinis Christi realitatem aut alicujus gratie causalitatem continet,</i> 54 <i>Vix tot verba numerantur quae non singularem contineant fallaciam,</i> 92 <i>Ultimatè,</i> 69 <i>Undè Apostasia hac colligitur esse definitio,</i> 90 <i>Universalis,</i> 62 <i>Unum (modus) tollit alium,</i> 41 <i>Unus alius,</i> 63 <i>Volupè,</i> 19, 20 <i>Vox,</i> 54 <i>Uxores ante matrimonium contractae,</i> 86, 87</p> <p style="text-align: center;">Z.</p> <p><i>Zelans religionem</i> 67 <i>Zelusus,</i> 56 <i>Zyvinglio-Calvini,</i> 21</p>
--	--

Varia

V A R I A E P I G R A M M A T A
Ἐ Anagrāmatisimi nonnullorum tam Ecclesia-
sticorum quàm Secularium, in laudera Hercules
ἑπολιμαίς, sive JACOBI SCHVELERI
Friburgensis sacrificuli.

Orbilius ad H E R C U L E M

ἑπολιμαῖον.

F Urcifer, excrementum hominis, fœdifsime Cace,
Non tibi conscindam tergora? Porge nates.
Ploras? Si puer in ludo tam sphalmata fœda
Terna admisisset, nonne luenda forent?
Ac ego condonem tam grandem sphalmatum acervum,
Stercoris immensam congeriémq; tibi?
Væ clamas? Elementa priùs Latiae imbibe Linguae,
Quàm tractes Fidei dogmata tanta sacrae.
Sed fordes longè plures sunt rebus in ipsis.
Quàm fœdè laceras scripta sacrata Dei!
Propugnas Latiae Meretricis sputa pudendæ:
Non sana in Libro est mica vel una tuo.
Est infulsa tibi Logica, argutaris ineptè;
Scommatibus, diris omnia plena probris.
Attamen hæc alijs plenè expurganda relinquo,
Egepsi è stabulo stercoreis hocce fatis.
Porrige Pfaffe nates: vindictam Lingua Latina
Exigit à te nunc: porrige Pfaffe nates.

Johannes Henricus Musculus, Bernas.

P

Hercu-

Herculis ὑποβολὴ μείλις.
Deprecatio.

- Pag. 41. **A** H; Orbili, vultum mihi trucissimum.
 Pag. II. 83. *Facefcit horrorem tuum,*
 Pag. 36. 38. *Mastyxq; longum quam tenes in dextera:*
 Pag. 57. *Mann tuâ! Insensatus est*
 Pag. 61. *Quicumq; clamorosus hâc non ejulat.*
 Pag. 97. *Perculsus. Ohe desine*
 Pag. 64. 89. *Inferre virgales meis ceu tympana.*
 Pag. 89. 90. *Tot tunsiones clunibus!*
 Pag. 85. *Heu abstrabe à natibus, precor, virgam meis!:*
 Pag. 16. *Hemoroiſſa namq; sunt.*
 Pag. 94. *Tota, fluores suntq; facte sanguinum.*
Quòd verberare tu meas
 Pag. 46. 31. *Emota homo instar mentis auferis nates,*
 Pag. 35. *Ah quo querar sancto ordini?*
Oh, supplico! Oh oh oh precor te! Oh abijce:
 Pag. 69. *Virgam! Remitte noxiam*
 & 31. 95. *Pro nunc. Tibi spondeo, tenebrio*
 Pag. 19. *Quòd esse nolim imposterum,*
 Pag. 52. 53. *Nec esse nugo dehinc, nec esse fabulo.*
 Pag. 26. *Non proferam merissima*
 Pag. 43. *Mendacia. Oh! Non amplius ego schismati:*
 Pag. 69. *Fovebo. Sapè sapius*
 Pag. 99. *Ero memor panoplie horum verberum.*
 Pag. 89. *Propitius esse: namq; par*
 Pag. 37. 30. *Nequeo esse tanti ponderis, quod ponderas:*
 Pag. 54. 94. *Quàm cento longè longius.*
 Pag. 87. 88. *Ne calculum ducas super Arithmetica,*
Quæso, meorum criminum.

EPIGRAMMATA.

<i>Volo esse, crede, cautiozem impoſterum:</i>	Pag. 49.
<i>Non ſuſq; deq; ut antea</i>	Pag. 78.
<i>Miſcebo cuncta: cambrem ego reponere</i>	Pag. 35.
<i>Nolo recoctum: barbaras</i>	
<i>Voces ſolæciſmoſq; portentiffimos</i>	Pag. 21.
<i>Non blatterabo: non ego</i>	Pag. 12.
<i>In regulas negotiabor amplius</i>	Pag. 85, 86.
<i>Grammaticas: Germanicum</i>	
<i>Latimitati nolo reddere ſimplici:</i>	Pag. 49.
<i>Servabo ſed prudentior</i>	
<i>Fundata leges in mea Grammatica:</i>	Pag. 35.
<i>Meumq; cervicoſitas</i>	Pag. 35.
<i>Deponam: & ante matrimonium duos</i>	& 51. 43.
<i>Non contraham ſororculas:</i>	Pag. 86, 87.
<i>Helvetiæ quòd eſſe poſſim totius</i>	Pag. 36.
<i>Permagna delectatio.</i>	Pag. 48.
<i>Tonitrualis ejulatus, Orbili,</i>	& 92. 43.
<i>Fac palſet ad tua pectora.</i>	Pag. 55.
<i>Depone virgam: honoris eſt qua maxima</i>	Pag. 70.
<i>Profecto denigratio.</i>	Pag. 51.
<i>Oh ſuffici! Te quaſo, ceſſa. Gratia</i>	
<i>Soli id tua acceptam feram.</i>	Pag. 37.
<i>Ego hac in acceptis habebo vulnera,</i>	Pag. 87.
<i>Pro poſſe meq; corrigam.</i>	Pag. 87.
<i>ſpectatis oſtendente vos qui cum addito,</i>	Pag. 83.
<i>Leſti ſcholares, podicem</i>	
<i>Meum cruentis oblitum guttis, precor:</i>	
<i>Compaſſionem habete nunc</i>	Pag. 54.
<i>Mecum: notate quaſo quos nunc perlui</i>	Pag. 66.
<i>Pœnas: notent & cateri,</i>	Pag. 36.
<i>Trabeos tot errores ut ego ne pratticent,</i>	Pag. 64.
<i>Plaſmentq; voces barbaras:</i>	& 14. 65.

EPIGRAMMATA.

Pag. 66. *Nam præstat, è heu! transilire Hispaniam,*
 Pag. 18.19. *Ferule Orbili quàm subijci.*
 & 64.65. *Hoc scribo vobis pro bona cautela ego*
 Pag. 70. *Vestrog, magno commodo.*

Author JACOBUS SCHUELER,
 SS. Theol. Doct. Proton. Apost.
 Eccles. S. Nicolai collegiatæ
 Fryburgi Helvetiorum De-
 canus.

In Herculem Scholasticum.

HERCULIS, ex Orco noviter rediisse, ferebant,
 Umbram cum clavâ: fabula mira fuit.
 (Finxerat hæc *Pictor*, conductus fraude *Scholaris*.
 Nomina dein umbris forte * *Poëta* dedit)

* Per anna-
 grammata-
 tismum ex
 SCHUELER
 facto HER-
 CULES.

Insolito motum vulgus clamore cucurrit:
 Herclem ut luminibus cerneret ipse suis.
 Cominus ut veniunt, Nebulam primò; inde *Scholarem*.
 Herculis amictu profiluiffe, vident.

Pro *clavâ* huic digitis calamus viliffimus hæsit:
 Exuvijs tractis intùs Afellus erat.

* Antiqua.
 alijs: Kir-
 chA. al:
 IKAus. ex-
 ponētibus.

Nec nisi vocales geminas, immane rudendo,
 Reddidit ad quævis, ille *Scholaris*, * I A!
 Ludibrium cunctis; mox pro clamore suborta,
 Ultio: & in ferulis fabula tota perit.

Job. Rodolphus de Lapide,
Bernas.

Schue-

EPIGRAMMATA.

Schuelerus.

Herculé Sus.

Ingens qui nomen jaëtarvit, amica luto sus
Herculé grunnitu proditur esse suo.

Abrahamus de Monte, Bernas.

Schueler.

Hercules!

Formula jurandi mera. Iurat namq; per Herclem;
Haud sibi vel porcum sordibus esse parem.

Nicolaus de Campis, Bernens.

Schuelerus.

Re hulcus es.

Nomine sis quicung; sed ipsa re tamen atrum
Hulcus es, id Medicus tanget, & anget aprum.

Albertus de Rupe, Bernens.

Schuelerus.

Hercle suus.

Hercle suus, nec enim Petri Paulive Scholaris.
Hæreticus mentis sensa sua sequitur.

Petrus Ifenschmid, Erlacensis.

EPIGRAMMATA.

Schuelerus,

Absq; aspiratione.

Rue scelus.

AN tot inulta sinet veri mendacia vindex?
Heu! factis instat digna ruina tuis.

Daniel Sapidus, Bernas.

Schuelerus.

Huc reus e. s. l.

Huc reus errorum tot prodi, Schueler inepte,
Solve tuas ligulas, pone tuas caligas.
*Vae mihi! vae! clamas. Sis cautior ergo deinceps,
Grammaticam melius disce, superbe, tuam.*

Theophilus Grundbach, Bernens.

Schuelerus,

Absq; aspiratione.

Urse luces.

VRsus, jam fateor, divina luce refulget.
Ursi me spreti pœnitet atq; piget.

Daniel Eggli, Aroëns.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

IN SCHUELERUM

Sub Herculis nomine Asinum.

Antiquæ stolidum derident fabulæ Afellum,
Magnanimi exsuvijs qui tectus membra leonis.
Esse Leo voluit. Quis non cognoscit afellum
Clamore è solo? Sic Friburgensis Afellus
Hercles esse cupit, stolidè Herclis nomine sumpto:
Sed se ridendum toto propinat in orbe;
Horrida barbaries sola, innumeriq; solœci
Produnt magnum asinum larvâ latitare sub Herclis.

Samuel Wydler Aroëns.

Jacobus Schueler.

ἀναγκαῖον ἀνδρῶν.

Hic obesus ulcera.

E*st crassus Liber hic, nimisq; obesus.
Non Jobo ulceribus pio Satanas
Tam gravis fuit atq; tam molestus,
Quàm Liber gravis iste Prisciano est
Fædis ulceribus: putre est olerum.
O Bœotica sus, cui fimetum hoc
Sapit tam grave olens Liberq; crassus!
Jacobus Stöckli, Bürensis.*

EPIGRAMMATA.

Jacobus Schuelerius,

ἀναρχάμια.

Cacus verbis, hui oles.

TUn' Hercules? Imò es *Cacus*; non aptius ullum
 Prisci quàm *Caci* nomen habere queas.
 Ille triceps vomuit flammâs oculisq; labrisq;
 Non rectâ raptos traxit in antra boves.
 Tempora trina tibi quoq; sunt: Doctorq; Decanusq;
 Et scribe es sedis ἀρστος apostaticæ:
 Evomis in Christi servos oculisq; labrisq;
 Flammâs: in *verbis* quid nisi flammâ tuis?
 Aversum à Christo, rectòq; à tramite Cœli
 In cœca errorum pertrahis antra gregem.
 Furto plena specus *Caci* deterrimè olebat:
Hui quàm foetidè oles túq; liberq; tuus!
 Stercora barbariæ redolent tua scripta cacata,
 Non est in toto mica sat apta libro.
Cacum Hercules clavâ sceleratò stravit in antro.
 Furtivè adductos eripuitq; boves.
 Non Hercules, CHRIS TUS sed te prosternet JESUS,
 A te seductas ipse requiret oves.

Isaacus Tresp.
 Thunensis.

In

EPIGRAMMATA.

In

Schuelerum clavam gestantem.

D E L E C T A T quemvis stultum sua *clava*, *sophista*
* In Kolbium *Schuelerij* disterium est.
Schuelero ante alios grata est sua *clava*: videri
Vult Hercules, aptans gravem *clavam* sibi.
Herculis in nomen mutat sua nomina: imago
Præfixa cernitur Libro ejus Herculis.
Schuelerum fatuum potiori hinc colligo jure,
Ipso Coræbo stultiorem & Arcæde.

* Pag. 209.
ubi alludit
ad Kolbij,
Et cu' ætiosæ,
nomen.

Anthonium Knopf, Bernas.

In Schuelerum.

Ante alios Scriptor Schuelero ex asse probatur,
Janus * à mendacio
Non mirum: Liber ipsius mendacia præter
Nugasq̃, continet nihil.

* Johannes
à Lugo,
von Lug,
Lug Ger-
manis est
mendaciū.

Georgius Wetter Bernas.

Proloquium

HERCVLIS

ad

Schuelerum.

P R O H tu non dubitas te pro me vendere? Non es
Hercles: Augiæ nomine jure venis.

Q

Auri.

EPIGRAMMATA.

Auricula & clamor stolidum detexit asellum ;
 Exfuvias frustra stulte leonis habes.
 Te foetor prodit, produnt te scripta cacata,
 Quæ nihil omnino stercora præter habent.
 Augia huc prodi : quid stas ? quid pectora tundis ?
 Everram stabuli stercora fœda tui.
 Non utar clava : libet heic seponere clavam,
 Sufficiunt scopæ palaquæ ; clava vacat.
 Quinetiam è scopis ferulam contexo : fimet
 Colluvies meruit verbera : porge nates.

David Blasi Erlacensis.

Hercules

ad

Senatores illustris Reip. Friburgensis, Herculem *ἑρω-*
βολιμαῖον epigrammatibus honorantes.

Ingens me verò tangit miseratio vestri,
 Friburgi ò Inclyti Patres!
 Nasus ubi vester ? Non olfecistis oletum hoc,
 Solæca tot, tot barbara?
 Lumina vestra ubi sunt ? annon vidistis acervum
 Vocis phrasissq; barbara?
 Annon vel manibus contrectavistis acervum
 Mendaciorum, scommatum,
 Insultat quibus ille viris, qui fœdere juncti
 Vestra Rei sunt publica?
 Spiritui cuius ne credite, quemq; probate,
 Sitne ex Deo, an ex Cerbero.

Servi-

EPIGRAMMATA.

*Servitium idolis qui prestat; Christus Jesus
Cui non Patronus sufficit;
Qui putat ex massa panis se condere Christum,
Offerre eumq; denuo;
Qui Sponsi & Capitis Christo furatur honorem:
In caeca ducit Tartara.*

Simeon Müller Bernens.

In Titulum Libri & Epigrammata Authoris.

*Herclem Schuelerum qui nominat, ille Friburgi
Pygmaeos reliquos asserit esse Patres.
Herculis si clava est scriptoria penna Scholaris,
Herculis & clava hæc calva vocanda venit.*

Amos Ruler HBernens.

ELEGIA SILLOGRAPHICA

In

HERCULEM CATHOLICUM

Sive

*Calumniosum Iacobi Schueleri Libellum;
quem ipse, ipsiusq; Collaboratores contra Acta Di-
sputationis Bernensis conscripserunt & edide-
runt Friburgi Helv. Anno 1651.*

EN, malefana cohors confurgit in Acta Potentium
Bernatum, stultis ausibus atq; minis.
Haud secus ac catuli petulantes ore laceffunt
Viribus id nequeunt quod superare suis.

Q 2

Lucifer

EPIGRAMMATA.

Lucifer est Princeps illorum, Duxq₂ Scholaris;
 Quem vocitant Herclem: verius est fatuus.
 Hunc sequitur DÆMON Temerarius; huncq₂ caterua
 Pessima stultorum, futiliūmq₂ virūm.
 Scriptis insolitis mordaces rodere famam
 Magna Urbis Berna, non probitate, student.
 Evomit, en, rabiem torva hac Acherontia secta;
 Et furit, ut, laniet nosq₂, sacramq₂ fidem.
 Ast aliud didicere nihil, quam vana profari
 Verba, quibus justos contaminare solent.
 Dogmata, qua validis nequeunt rationibus; atris
 Impugnant scriptis; Versibus; atq₂ dolis.
 At dic prave Scholer, qua te dementia cepit?
 Mutasti nomen cur malefane tuum?
 Num quia, quod veteres quondam dixere sophista,
 Conveniunt rebus nomina sepè suis?
 Atheus ut quondam fuit Hercules; Atheus es tu:
 Hercules idolūm cultor; & ipse Scholer
 Idolūm cultor, fraudator, testis iniquus,
 Divinam violans, contaminansq₂ fidem.
 Namq₂ aliter sanctas leges & dogmata versas.
 Quam textus verax edocet, atq₂ sonat.
 At, non te tantum falsis erroribus implet,
 Nec propriam in faciem dogmata spurca vomis.
 Decipis ast alios, Zizania pessima spargis
 Passim: Verum te noxia pœna manet.
 Concupis an cultus divinos, more sinistro,
 Volvere; mutetur (te duce) nostra fides?
 Spiritus aetherea quondam dimissus ab arce,
 Protulit ad nostros qua documenta patres;
 Cordibus illa piis sanctè servabimus omnes
 Bernenses, verà, catholicàq₂ fide.
 Te falsam trutinam manibus gestare videmus,
 Dogmata qui falso sacra docere soles.
 Jam DEMONTE rogo qua te dementia cepit?
 Quod blasphema nimis scripta repente probas.

Nonne

EPIGRAMMATA.

Nonne quod id Jesu jufferunt Pseudosodales?
 Aut voluit Demon, spiritus ille malus?
 DÆMONTE docuit, DÆMON TE rite locavit
 Dæmonis in. Claustrum; Dæmonis acta probas.
 Dæmonis acta probas, dum laudas acta Scholero:
 Tuq², Scholerq² tuus; Dæmonis apta cohors.
 Dæmonis apta cohors, veri qua nescia, falsi,
 Dæmonis instinctu, perstudiosa manes.
 At tibi, va! maledicta cohors, qua nomen inane
 Relligionis habes; quam tua facta negant.
 Sed quid ego multis? Præstat componere litem,
 Quàm certare diu. Desino. Numne sat est?

Excusatio authoris hæc scribentis.

*Ni mala scripsissent, nec sic hæc scripta fuissent.
 Ut clamant, Echo sic resonare solet.*

Hieronymus à Stella, Bernas.

Schueler.

Anagr.

Keuschle.

Du hast gewiß/ als du dein Feder gspitz/ ein Keuschle ghabt.
 Sonst heist villicht mit erraten so wußt dich nicht vertrabt.
 Dein Hercules sich dir nicht reimt/ ein voller Zapff du bist.
 Keuschle geht recht/ das zeigt klärtlich an/ was an dir ist.
 Im Schuler Nam ich Keuschle find non sine Numine,
 Dein Hercules mit nichten stießt è Dei Lumine.
 Keuschle dein Weiß sehr wol andeut/ was du führst in dem Schiffe.
 Keuschle/ Keuschle dein täglich Handwerck ist: sagst stäts; es gilt.
 Vom Keuschle starck dein Hirn gewißlich ist verwirt in dir:
 So grob lauffst an/ dem Prisciano machst so böß Geschir.

David Herenschwand/ von Mureen.

Q 3.

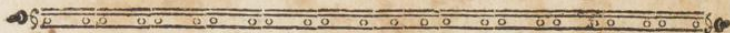
Scho..

Scholafticus Friburgenfis.

יעקוב שולער

*Ad vivum depictus in fequentibus anagrammatifmis*ויעור עקש לב^{1.}ולו יעשק ערב^{2.}ועל עור יקשב^{3.}ובוש על רקיע^{4.}וילוע בקש רע^{5.}לקוב עיר שוע^{6.}

Auff Teutfch.

ED ift einmal erwacht der mit verkehrten Sinnen:
 der Kay mit feiner macht/ durch Lift nicht wird gewinnen/
 Wann schon man ihn hoch acht: der blinde muß noch lernen:
 Daß ihn zuchanden mach der Himmel fambt den Sternen:
 Vnd endlich wird' verchlungen/ fo Vnglück hat gefuchet:
 Der **B E R N** den edlen Stand verlestert vnd verfluchet.

Iacob

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Ἰακώβ σχῆλερ

Αναχρ:

Βᾶ χωρεῖ λύκος!

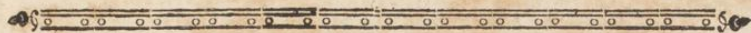
Β Ἄ χωρεῖ ὁ λύκος! νικηθεὶς ὡς ὠδρα χωρεῖ
 Αἰνόλυκος τυφλὸς τὸν νῆν, καὶ ὤμματα, τ' ὠτα:

Βᾶ ὁ γολαστικός! Ἡρακλῆς ἕσωμος ἀληθῶς
 Βαρβαροφωνέντων ἄρχων, καὶ ψευδοπροφήτης

Βᾶ πῦν πῖσει, αἰώνιον ἤδ' ὀλεθρον

Υἱὸς Ὀπολείας Ἰακώβ σχῆλερ Λύκος ἄρπαξ.

A. I. H. H. Catto.

IACOBVS SCHVELER

Ἀναγραμματιζόμενος.

I.

Hic coluber caesus. C.

II.

Hic ob ulcera efus.

Hic coluber caesus datus est hic muribus efus.

Ob ulcerosa verba.

I nunc & porrò te *Herclem* mentire verendum,

O ulcerose Schueler.

Iohannes Marckius Brugensis.

Jaco-

JACOBUS SCHUELERUS

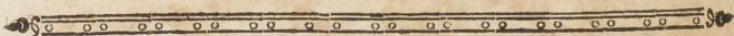
ἀναγραμματιδεὶς absq; R

HEUS SOCIE! BACULUS.

Δωδεκάστυχον.

CONvenient quòd sæpè suis sua nomina rebus,
 Fert, *Schuelere*, tuus nuperus ipse liber.
 Nunquam vise mihi, nunquam fortasse vidende,
 Visus es at scriptis satq; superq; tuis.
 Perspicuè hinc vidi manifestum nominis omen,
 Quod tu *Schuelerus* nomine req; fies.
Heus Socie! Ergò quatit *Baculus* tibi tergora jure,
 Jure solœcismos corrigit ille tuos.
 Cædendus ferulâ es, nam jura scholastica dictant:
 In te igitur meritò non violantur ea.
Heus Socie Aonias meliùs perdisce Camœnas,
 Aut *Baculus* semper Musculus esto tibi.

Nicolaus Engelhardus, Bernas.

JACOBUS SCHUELER

ANAGRAMMA

I Core: ulcus habes.

ODerunt pacem stulti, & certamina quærunt,
 Quæ tamen in Mundum multa tulere mala.

Confir-

EPIGRAMMATA.

Confirmata manu dextrâ discordia rumpit
 Fœdera, quinetiam bella nefanda parit.
 O ergò Helvetij sancto qui fœdere juncti,
 Ut firmum id maneat pellite dissidia.
 Pellite rixosos homines; expellite *Coren*,
 Ut ne vos turbet, concitet & populum.
 Pellite rixosum Schuelerum: *I*, dicite, *Core*,
I procul à nobis: dicite, cede *Core*.
 Te quoq; Bernarum reiicit Respublica, *Core*:
I procul à nobis: *I*, ait, *ulcus habes*.
Ulcus habes putridum quod non in corpore gestas;
 Sed tuus est *ulcus*, stulte *Schulere*, liber.

NICOLAUS STUFFANEGGERUS,
 Arbergensis, *Dissensionum in Ecclesia*
Christi acerrimus osor, apposuit.

JACOBUS SCHUELER

Per

Verum Anagramma.

OH SUBULCÈ! I. CARES.

O *H* Schuelere tuum quod nomen? Quod tibi munus?
Pastor es? At pastor, dic mihi, qualis eris?
Doct̃or es? At turpis: quæ sunt puerilia nescis,
Quæ pæruumq; nates sæpè ferire solent.
Schueler es, & virgis puerum cadaris oportet;
Nomine req; simul tu mihi Schueler eris.
Doctrinâ & pietate CARES? I Schueler inepte!
Ne pascas homines: pascè SUBULCÈ sues.

SAMUEL HERMANNUS
 Lentzburg.

R

In

EPIGRAMMATA.

In *Herculem Schueleri.*

TUrrim conatu Schuelerus condidit altam,
 Romanis sedem, sordidus herculeo.
 Rasa cohors properat turrim quò cernere possit
 Vasto suspectu, bullea turba probat.
 Decantat laudes Monachorum exercitus omnis,
 Grates Schuelero gestit habere suo.
 Et pene est totum laus hæc dispersa per orbem:
 Sic crevit falsâ credulitate dolus.
 Clamat Schuelerus fraudisq; doliq; minister,
 Horrendum monstrum fulmina sæva jacid.
 Relligionis opus quò turbet bellua probris
 Immanis gaudet dilacerare pios.
 Interea nimium cùm se miratur, & esse
 Victorem inuictum, semideumq; putat.
 Herculeo elogio præclaro & nomine dignum.
 Turris *Mus* parvus mœnia clam subijt
 Præcipitatur humo subito, tristiq; ruinâ
 Labitur, & dirum tendit ad ima caput:
 Tota ruit turris, cunctorum lerna malorum.
 Utq; fuit pridem digna jacere, jacet.
 Auditur gemitus miseri clamorq; Schuleri
 Tantâ quòd turris splendida clade ruat.
 Ægras emittit lacrymas, jam pœniter aeti,
 Mœnia deplorans tanta perire sibi.
 Saucius aufugiens, Monachis sua pectora tundensq;
 Incipit ærumnas commemorare suas.
 Unus & alter ait: Certè te culpa manebit;
 Et preme jam digitis muta labella tuis.
 Heu miserum monachum! quæ te inclementia tangit?
 I nunc & robur *muribus* esse nega.
 Quæ tibi pro tantâ referetur gratia mole?
 Præmia pro tanto nulla labore feres.

Terq;

EPIGRAMMATA.

Terq; quaterq; miser! quia parvus *Musculus* astu
Te vincit, puerum cogit adire scholam.
Schueler honore coli voluit, statuasq; putavit
De laude eximia lignaq; muta loqui.
At nunc alter habet palmam, circumferet orbe
Musculus, hunc solum lausq; decusq; manet.

Samuel Nollius, HBernas.

JACOBI SCHUELERI HERCULES
CATHOLICUS.

Μεταδεπικῶς:

Helluo! Clerici chaos, hæreticus cibus.

Helluo *Schuelerus*, si quid fiet, Herclis in olla
Quod coxit, quæras: hoc te anagramma docet.

Helluo Schuelerus quod coxit *Clerici* obesi

Inspidum chaos est, *hæreticusq; cibus*.

Hæreticus cibus est, quem apponit *Schueler* in *Hercle*

Cacolico nobis, *inspidumq; chaos*.

Non edite ó pueri! (nam mors est *Herclis* in olla)

Et procul à vobis has removete dapes.

Christianus Tschambri, Sanensis.

Conclusio:

Quâ nomen *HERCULIS SCHUELERO* sacrificulo cer-
ta ratione conceditur.

Herculis *assumis nomen, mirèq; superbis*:
Concedo in isto tertio.

R 2

ES

EPIGRAMMATA.

Est actus Furijs Hercules: agitaris ipsdem

*Et tu: * Liber testis tuus:*

* Recole
verba tua fa-
cificule: Et
Furijs agita-
tus amor.

Atram Tisiphonem, Alecto, tristemq; Megaram

Pagella spirat qualibet.

Condemnas Erebo, cælo quos Jova locavit;

Sonâsq; tantum Tartara.

Quid restat? Furijs Hercules agitatus in alto

Cremauit ipse se rogo.

Te rogos inferni manet, hoc torrebere; merces

Mordacitatis hæc tua.

Samuel Meyer, Zoffing.

Errata sic corrigantur.

Pag. 7. lin. 5. lege *palestris*. pag. 8. lin. 15. *scdissimi*. pag. 9. lin. 25. *foedasti*. pag. 10. l. 6. *foedatus*. pag. 12. l. penult. *diphthongus*. pag. 13. l. 14. *vendicem*. pag. 14. l. 19. *committis*: sic &c. pag. 15. l. 3. *scribas*. pag. 17. lin. 6. *dele in*. *Ibid.* lin. 18. lege *mnemosynon*. pag. 19. lin. 23. *cæcus*. pag. 20. l. 4. *cum dicis*; *certum est predicantes cultum imaginibus &c.* *Ibid.* l. 15. *presupposito hoc notando*. pag. 22. l. 14 *in Grammaticen*. pag. 30. l. 7. *in margine pone 136*. pag. 32. lin. 6. *in margine adde pag. 207*. *Ibid.* lin. 7. *Copulativam ET*. pag. 38. lin. 13. *faciamus*. pag. 43. lin. ult. *presepe*. pag. 44. l. 2. *necdum*. pag. 46. l. ult. *cranium*. pag. 47. l. 6. *Et proinde*. pag. 48. l. 7. *percas*. pag. 53. l. 26. *fabulator*. *Ibid.* *in margine pone 300*. *Ibid.* l. 27. *antidota*. pag. 57. l. 6. *asseclas, arma sumere*. pag. 59. l. 19. *diserta*. pag. 63. lin. 6. *quod alij analogiam secuti quadragesimale, melius jejunium &c.* pag. 65. l. 27. *Theologum*. pag. 66. l. penult. *mihî creditu*. pag. 68. lin. 18. *quod erat textum reddere non textum*. pag. 76. l. 8. *demeruisse*. pag. 81. l. 18. *certa*. pag. 82. l. 27. *voluntatem*. pag. 89. l. 28. *versatissimus*. pag. 90. l. 13. *parcat*. pag. 92. l. 6. *non tō e sed &c.* pag. 95. l. 28. *cæcum cæcorum*. pag. 100. l. ult. *aspiciatis*. *In Indice pro Arithmetica, lege arithmetica; pro incorrigibilitate, lege incorrigibilitas; pro longus, lege longius; pro privato, lege privato*. *In Epigrammatum titulo lege laudem*. *Reliqua benevolus lector ipse corrigat.*

F I N I S.